EXERCITIA SPIRITUALIA S. P. IGNATII LOYOLAE, FUNDATORIS...

Ignacio : de Loyola santo (santo)

Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE ROMA
8
16 — B
28 M

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

EXERCITIA SPIRITUALIA S. P. IGNATII LOYOLÆ,

Fundatoris Ordinis Societatis IESU

Cum Bullis Pontificum, tum approbationis Exercitiorum; tum Indulgentiæ plenariæ, pro omnibus, qui octiduò illis vacant in domibus ejuſdem Societatis.

Brevi inſuper Inſtructione meditandi quæ omnia & dilucidantur & illuſtrantur pluribus ex ære impreſſis imaginibus.

ANTUERPIÆ,
Apud Michaelem Knobbaert, ſub ſigno S. Petri 1676.
Cum gratia & Privilegio.

Digitized by Google

Digitized by Google

A'Nima Chriſti ſanctifica me. Corpus Chriſti ſalva me. Sanguis Chriſti inebria me. Aqua lateris Chriſti lava me. Paſſio Chriſti conforta me. O bone Ieſu exaudi me: intra tua vulnera abſconde me: ne permittas me ſepararari à te: ab hoſte maligno defende me: in horâ mortis meæ voca me, & jube me venire ad te; ut cum Sanctis tuis laudem te in ſæcula ſæculorum. Amen.

Digitized by Google

APPROB: PONT: EXERCIT: S.IGN: *pag.* 1

Digitized by Google

PAVLVS PAPA III.

ad perpetuam rei memoriam.

PASTORALIS *officij cura, in univerſum Chriſti gregem nobis commiſſa, & divinæ gloriæ ac laudis amor facit, ut ea quæ ſalutem animarum, & ſpiritualem earum profectum juvant, amplectentes, vota eorum qui aliquid, quod fovere & nutrire pietatem in Chriſti fidelibus valeat, à nobis expoſcunt, ad exauditionis gratiam admittamus. Cùm ergo (ſicut dilectus filius, nobilis vir, Franciſcus de Borgiâ, Dux Gandiæ, nobis nuper exponi fecit) dilectus filius* IGNATIVS DE LOYOLA, *Præpoſitus Generalis Societatis* IESU, *per nos in almâ Vrbe noſtrâ erectæ, & per nos auctoritate Apoſtolicâ confirmatæ; quædam documenta, ſive exercitia ſpiritualia, ex ſacris Scripturis, & vitæ ſpiritualis experimentis elicita, compoſuerit, & in ordinem, ad piè movendos fidelium animos, aptiſſimum redegerit; illaque Chriſti fidelibus, ad ſpiritualem conſolationem, & profectum magnoperè utilia & ſalubria eſſe, non ſolùm famâ, ex plurimis locis allatâ, prædictus Franciſcus Dux didicerit;*

ſed etiam experimento manifeſto, cùm Barcinone, tum Valentiæ, tum Gandiæ, ii compertum habuerit. Quare idem Franciſcus Dux nobis humiliter ſupplicari fecit, ut documenta, & ſpiritualia exercitia prædicta, quò latiùs eorum fructus pateat, & plures Chriſti fideles, majori cum devotione ad utendum illis invitentur, examinari facere: & ſi approbatione & laude digna inveniremus, approbare & laudare, aliaſque in præmiſſis opportunè providere de benignitate Apoſtolicâ, dignaremur. Nos igitur, qui documenta & Exercitia hujuſmodi examinari fecimus, & quæ teſtimonio ac relatione dilecti filij noſtri Ioannis Tit. S. Clementis, Presbyteri Cardinalis, Burgenſis Epiſcopi, ac hæreticæ pravitatis Inquiſitoris; & venerabilis fratris noſtri Philippi Saluciarum Epiſcopi, ac dictæ Vrbis noſtræ in ſpiritualibus Vicarij generalis; nec non dilecti filij Ægidij Foſcararij, noſtri Sacri Palatij Magiſtri, nobis deſuper factâ, pietate ac ſanctitate plena, & ad ædificationem & ſpiritualem profectum fidelium valdè utilia & ſalubria eſſe & fore comperimus; debitum etiam reſpectum ad fructus uberes, quos IGNATIVS, *& ab ipſo inſtituta Societas præfata, in Eccleſiâ Dei ubique gentium producere non ceſſant, & ad maximum adjumentum,*

tum,

tum, quod ad id prædicta Exercitiâ attulerunt, non immeritò habentes; hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, documenta & Exercitia prædicta, ac omnia & ſingula in eis contenta, auctoritate prædictâ, tenore præſentium, ex certâ ſcientiâ noſtrâ approbamus, collaudamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus: hortantes plurimùm in Domino, omnes & ſingulos, utriuſque ſexus, Chriſti fideles ubilibèt conſtitutos, ut tam piis documentis & Exercitiis uti, & illis inſtrui devotè velint. Nec non concedentes, ut hujuſmodi documenta, & ſpiritualia Exercitia imprimi, à quocumq; bibliopolâ per prædictum Ignatium *eligendo, liberè & licitè valeant. Ita tamen, ut poſt primam editionem, ſine conſenſu ejuſdem* Ignatii, *vel ſucceſſorum ejus, nec ab hoc, nec ab alio omnino, ſub excommunicationis, & 500. ducatorum piis operibus applicandorum pœnâ imprimi poſſint. Ac mandantes nihilominùs univerſis & ſingulis locorum ordinariis, ac perſonis in Eccleſiaſticâ dignitate conſtitutis, & cathedralium, ac metropolitanarum Eccleſiarum Canonicis, & earundem ordinariorum Vicariis, in ſpiritualibus, generalibus, & officialibus ubilibet conſtitutis, quatenus ipſi, vel duo, aut unus eorum, per ſe, vel alium, ſeu alios, cuivis de So-*

cietate

Digitized by Google

cietate prædictâ, vel aliis quorum intererit, in præmiſſis ſpiritualibus Exercitiis, efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes; faciant auctoritate noſtrâ, illos dictâ conceſſione & approbatione pacificè frui & gaudere: non permittentes eos, per quoſcumque, contra præſentium tenorem quomodolibet moleſtari: contradictores quoſlibet & rebelles, per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, ac alia opportuna juris remedia, appellatione poſtpoſitâ, compeſcendo: invocato etiam ad hoc (ſi opus fuerit) auxilio brachij ſæcularis. Non obſtan. fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri de unâ, & Concilij Generalis de duabus dietis, dummodò ultra tres aliquis auctoritate præſentium non trahatur; & quibuſvis aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Aut ſi aliquibus communiter vel diviſim, ab eâdem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per litteras Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujuſmodi mentionem. Volumus autem, quòd præſentium litterarum tranſumptis, manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Prælati, ſeu perſonæ in dignitate Eccleſiaſticâ conſtitutæ, munitis, plena fides ubi-

Digitized by Google

ubique habeatur, & illis ſtetur, tam in judicio, quàm extra, ac ſi originales litteræ exhiberentur & oſtenderentur. Datum Romæ apud ſanctum Marcum, ſub annulo piſcatoris, die ultimo Iulij. Milleſimo quingenteſimo quadrageſimo octavo. Pontificatus noſtri anno XIV.

BLO. EL. FULGINEN.

Digitized by Google

TESTIMONIA
Eorum, quibus cenſura Exercitiorum eſt commiſſa.

In primâ tranſlatione.

Legimus omnia in volumine hoc digeſta, nobisque valdè placuerunt, & ad animarum ſalutem in primis conducibilia ſunt viſa.

CARDINALIS BURGENSIS.

Concedimus, ut opus hoc, omni laude dignum, & Chriſtianæ profeſſioni valdè proficuum, imprimatur.

PHILIPPUS VICARIUS.

Non poterunt tam ſancta Exercitia non maximum commodum præſtare cuilibet ſtudioſo. Ideo obviis etiam ulnis ampleCtenda ſunt.

F. ÆGIDIUS FOSCARARIUS,
Magiſter Sacri Palatij.

In

In ſecundâ tranſlatione.

Legimus ſpiritualia hæc Exercitia, placentque nobis valdè: & digna judicamus, quæ ab omnibus orthodoxæ fidei cultoribus recipiantur & magnifiant.

CARDINALIS BVRGENSIS.

Concedimus, ut opus hoc, omni laude dignum, & Chriſtianæ profeſſioni valdè proficuum, imprimatur.

PHILIPPVS VICARIVS.

Cùm nequeat ſubſiſtere diu Chriſtiana religio ſine exercitiis & meditationibus aliquibus ſpiritualibus (in meditatione enim, inquit vates, exardeſcit anima mea) nullas arbitror magis opportunas his, quæ proculdubiò ex ſcripturarum ſtudiis, & longo rerum uſu natæ ſunt.

F. ÆGIDIVS FOSCARARIVS,
Magiſter Sacri Palatij.

ALE-

Indulgentiæ Conceſſæ Ab Alexandro VII. P.M.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

ALEXANDER PAPA VII.

Ad perpetuam rei Memoriam.

CUm ſicut Nobis nuper exponi fecit dilectus filius Goſwinus Nickel Præpoſitus Societatis JESU perſonæ ejuſdem Societatis quotannis, & plerumque plurimæ aliæ ſive Eccleſiaſticæ, & aliorum Ordinum, & Congregationum Regularium, ſive Laicæ exercitiis ſpiritualibus à Sancto Ignatio dictæ Societatis Fundatore inſtitutis in domibus ejuſdem Societatis per octiduum vacare conſueverint. Nos, qui probè ſcimus quantoperè conducant exercitia hujuſmodi dirigendis in viam Domini, & confirmandis in illâ Chriſti Fidelium mentibus devotionem eorum, qui operi adeò pio, & ſalutari vacaverint, cœleſtium Eccleſiæ theſaurorum elargitione magis incitare volentes, De Omnipotentis Dei miſericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate confiſi, Omnibus, & ſingulis Chriſti fidelibus tam prædictæ Societatis, aut cujuſcumque alterius Ordinis, & Congregationis regularibus, quàm aliis quibuſlibet Eccleſiaſticis, & Laicis qui in domibus memoratæ Societatis Exercitia prædicta juxta laudabilem ejuſdem Societatis conſuetudinem per octidui ſpatium quandocumque peregerint, & interea temporis verè pœnitentes, & confeſſi Sacroſanctum Euchariſtiæ Sacramentum ſumpſerint, quoties id egerint, plenariam

omnium

Digitized by Google

omnium peccatorum ſuorum Indulgentiam, & remiſſionem miſericorditer in Domino concedimus. Præſentibus in perpetuum valituris. Volumus autem quod ſi pro impetratione, præſentatione, admiſſione, ſeu publicatione præſentium aliquid vel minimum detur, aut ſponte oblatum recipiatur eædem præſentes nullæ ſint eo ipſo: quodque earundem præſentium tranſumptis etiam impreſſis manu Notarij publici, vel Secretarij dictæ Societatis ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſticâ conſtitutæ, vel Præpoſiti generalis Societatis prædictæ munitis eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus ipſis adhiberetur ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Dat. in Arce Gandulphi Albanen̄ Diœc. ſub Annulo Piſcatoris die xij. Octobris M. DC. LVII. Pontificatus Noſtri Anno Tertio.

C. GUALTERIUS.

Quidam

Digitized by Google

Quidam de Societate Iesu, devoto Lectori ejuſdem Societatis S. in Domino.

HÆc documentà, ac ſpiritualià Exercitia, quæ non tam à libris, quàm ab unctione ſancti Spiritus, & ab internâ experientiâ, & uſu tractandorum animorum edoctus, noſter in Chriſto Pater M. IGNATIUS DE LOYOLA *Societatis noſtræ inſtitutor, & Præpoſitus Generalis (ut præmiſſum eſt) compoſuit, ab idiomate Hiſpanico in Latinum, duobus modis ſunt verſa: altera verſio, non ſolùm ſenſum ſenſui, ſed penè verbum verbo; altera (quæ viſa eſt præferenda) ſenſum tantum ſenſui, ſed fideliter reddebat. Cùm autem Exercitia hæc, ut ſatisfieret quorumdam, & præcipuè Illuſtriſſimi Ducis Gandiæ, Franciſci de Borgiâ devotioni, qui optabat approbari ea, Sedis Apoſtolicæ auctoritate, quæ jampridem, & ſpiritualis plurimorum omnis generis & conditionis hominum profectus (qui per ea Spiritum Domini vel hauſerant, vel mirum in modum auxerant) ubique approbaverat: cùm, inquam, ante approbationem ſummi Pontificis, deſtinatis cenſoribus videnda proponerentur, utraque tranſlatio eis eſt oblata: & licet omnino liberæ cenſuræ eorum ſubiicerentur, ut adderent, minuerent, mutarent prout in Domino videretur; tamen ne verbo quidem mutato, utramque verſionem (quod teſtimoniis eorundem in archetypis exemplaribus patet) approbarunt. Quod ad impreſſionem attinet, hoc te, pie Lector, monitum velim, non iis, qui*

tantùm lecturi Exercitia; ſed qui facturi, vel potiùs aliis tradituri ſint, eſſe hoc laboris & operæ impenſum. Cùm enim ad fructum uberem capiendum parum ſit legiſſe, niſi ſtrenuè quis in eis ſe exercuerit, & magiſtrum in rebus ſpiritualibus verſatum ſit nactus; conſtat non eo animo impreſſa eſſe, ut paſſim in vulgus emanarent: ſed cùm laborioſum nimis eſſet, nec ſine magno temporis & impenſarum diſpendio, tam multa exemplaria manuſcribere, quibus ad Societatis ipſius uſum opus erat, & ut varietate, & erratis plurimis (quæ in manuſcriptis deprehendi ſolent) devitatis, indubitatæ fidei exemplaria ſuppeterent, typis hoc opus excuſum eſt: ſed omnia excuſa volumina in poteſtatem Societatis, ad ipſius, ut diximus uſum (ita ut nec vendi, nec excudi ullibi poſſint) ſunt redacta. De his te monere, pie Lector (ſi fortè minùs innotuerant) cùm perſpecta mihi ſint prædicta omnia, officij mei eſſe duxi. Vale in Domino. Romæ, VI. Idus Augusti, M. D. XLVIII.

MONITIO.

Ad Lectorem pium juxtà ac benevolum.

Te monitum velim, amice Lector.

1. *Libellum hunc non tam à libris, quam ab unctione ſancti Spiritus, & ab internâ experientiâ & uſu tractandorum animorum, ſcriptum eſſe Hiſpanicè ab S. Ignatio (quod autographum Romæ etiamnum ſervatur in Societatis archivio) prius quam literis navaſſet operam. Reductum verò Latinè, à Societate, duobus modis: altero non ſolùm qui ſenſum ſenſui; ſed pene verbum verbo; altero qui ſenſum tantum ſenſui, ſed fideliter, reddebat. Vtraque autem hæc tranſlatio Apoſtolicis eſt propoſita Cenſoribus; qui tamen utramque (ne verbo quidem mutato quemadmodum ex eorundem patet teſtimoniis) approbarunt, laudaruntque. Tum verò à Summo Pontifice Paulo III. tam inſigni Bulla* 31. *July* 1548. *Pontificatus ſui XIV. (quæ incipit:* Paſtoralis Officij cura) *libellus hic fuit approbatus. Vti videre eſt ſub initium hujus libelli.*

2. *Libellum hunc, ità approbatum, primâ vice, impreſſum fuiſſe Romæ in Auguſto ejuſdem Anni* 1548. *ita tamen, ut omnia excuſa volumina in poteſtatem Societatis venirent; ſic ut nec vendi, nec excudi alibi poſſent.*

3. *A quintâ generali Societatis Congregatione* 25. *Iunij* 1596. *hunc libellum Exercitiorum iteriò cum Hiſpanico autographo diligenter collatum denuò fuiſſe typis editum.*

4. *Modò libellum hunc, cum facultate Superiorum fieri publicum, (in ſtrenam Anni* 1673.) *adjunctâ Bullâ S. D. Alexandri VII.* 12. *Octobris* 1657. *concedentis „ omnibus & ſingulis Chriſti fidelibus: tam „ prædictæ Societatis, aut cujuſcumque alterius Ordi- „ nis & Congregationis regularibus; quam aliis qui- „ buſlibet Eccleſiaſticis, & laicis, qui in domibus me- „ moratæ Societatis Exercitia prædicta juxtà lauda- „ bilem ejuſdem Societatis conſuetudinem per octidui „ ſpatium, quandocumque peregerint; & interea „ temporis verè pænitentes, & confeſſi Sacroſanctum „ Eucharistiæ Sacramentum ſumpſerit quoties id e- „ gerint, plenariam omnium peccatorum ſuorum In- „ dulgentiam & remiſsionem.*

5. *Meditationes de damnis peccati mortalis; de Morte; de Iudicio, de Filio prodigo; & de Paradiſo, non haberi quidem in autographo Hiſpanico; quia tamen paſsim in cujuſvis idiomatis impreſsionibus eæ apponi ſolent: idcircò etiam hic ſuo ordine collocantur. Innuitur id Annotatione quartâ ſub finem, dum dicitur:* Expedit nonnumquam ſuccidi ſive contrahi hebdomadam quamcumque vel extendi; juxtà materiæ ſubjectæ rationem.

6. *Prius in Vrbe impreſſum fuiſſe hunc libellum cum imaginibus quinque ſuprà viginti, laminis æneis: Nunc verò amplius duplo pluribus; tum ad dilucidationem, tum ad ornatum.*

7. *Adjunctos nunc geminos Indices: alterum rerum in libello contentarum Ordine conſequente, alterum (qui ſervire poſſit tam tradituro, quam Exercitia ſuſcepturo) cum duplici numero Arithmetico, communi, & capitali Romano, ac literis capitalibus*

A.B.

Digitized by Google

A. B. C. D. E. Capitalis Romanus numerus uſque ad XXV. denotat dies majorum Exercitiorum (quæ, per quatuor ſeptimanas fiunt in Societate ſub initium tyrocinij ab omnibus; & iterum, à Sacerdotibus, in tertio probationis anno. Capitales vero literæ A. B. C. D. E. ſuggerunt ordinem Exercitiorum quovis die ſervandum. Numerus denique communis indicat paginam.

8. *Regulas de ſcrupulis vel tradendas eſſe, vel non tradendas, ut exercitandus eguerit. Idem eſſe de aliis omnibus ſive regulis, ſive exercitiis juxtà prudentiam tradentis & dirigentis.*

Ad majorem Dei gloriam.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

Docente magiſtra Religionis.

Digitized by Google

Brevis Inſtructio Meditandi
COLLECTA
EX LIBELLO EXERCITIORUM
S. IGNATII
Societatis IESV Fundatoris.

CAPUT PRIMUM.

De Meditatione.

M*Editatio* quatuor habet partes; *Orationem Præparatoriam*, *Præludia*, *Puncta*, & *Colloquia*. *Ex prima ſeptimana titulo primo Exercitij.*

§. I.

Pars Prima Meditationis.

Oratio Præparatoria.

PEr hanc petimus à Domino gratiam, ut vires, atque operationes noſtræ omnes ſincerè ad ejus gloriam, & cultum tendant. Hæc Oratio ſemper fit eodem modo in omni Meditatione. *Ex 1. Exercitio 1. ſept. verbo* Oratio *& verbo* Notandum.

Digitized by Google

§. 2.

Pars ſecunda Meditationis.

Præludia.

Ex omnibus Exercitiis totius libelli. SUnt hæc diſpoſitio proxima ad ipſam Meditationem, & pro diverſitate materiæ, ſunt vel *tria*, vel ſolum *duo*.

Ex 2. 3. & 4. ſeptimana. In Meditationibus quæ verſantur circa aliquam hiſtoriam, aut Myſterium vitæ Chriſti, B. Virginis, vel Sanctorum adhibentur *tria*; * in aliis tantum *duo*. ** Ex 1. ſept.*

Quando ſolum adhibentur duo Præludia.

Primum eſt ratio quædam componendi loci. Pro qua Notandum: quod in quavis Meditatione de re corporeâ, ut puta de Chriſto, effingendus erit nobis, ſecundum viſionem quamdam imaginariam, locus corporeus id, quod contemplamur, repræſentans, veluti templum aut mons, in quo reperimus Chriſtum *Jeſum*, vel *Mariam* Virginem, aut alia, quæ ſpectant ad Contemplationis noſtræ argumentum; ſin autem ſpeculationi ſubeſt res incorporea, ut eſt conſideratio peccatorum, virtutum &c. Poterit loci conſtructio talis eſſe, quæ repræſentet rem aliquam, vel ad benè poſteà intelligendùm puncta neceſſariam, vel certè aliquo modo connexam & proportionatam materiæ Contemplationis. Exempli cauſa in Conſideratione peccato-
rum

rum pro conſtructione loci poſſemus per imaginationem quaſi cernere animam noſtram in corpore iſto corruptibili, velut in carcere, conſtrictam; hominem quoquè ipſum in hac miſeriæ valle inter animalia bruta exulantem.

Ex directorio in Exercitia c. 14. num. 5 & 7.

Utimur autem loci compoſitione, tum ut etiam phantaſia noſtra ſemetipſam ad obſequium & cultum divinum impendat, tum ne ipſa evagetur, aut ſi quando divertat, ut habeat ad manum, quo ſe facilè colligat, & revocet in ſitum illum ſuum, in quo ſe ab initio compoſuit. Vitandum tamen eſt diligenter, ne nimis in eâ fabricandâ immoremur, & vim capiti faciamus, quia non conſiſtit in eâ præcipuus fructus Meditationis, ſed eſt tantum via & inſtrumentum ad ipſum fructum.

Ex 1. & 2. Exerc. 1. ſept.

Secundum erit præludium; ut à Domino id poſtulem, quod exopto, juxtà propoſitæ Contemplationis argumentum. Vti ſi argumentum Contemplationis fuerit de peccatis, exoptare & petere debeo cognitionem turpitudinis, & malitiæ eorum; item dolorem, fletum, pudorem, confuſionemque mei, &c. Hinc è contrà deducitur, ſi argumentum fuerit de aliqua virtute, me petere debere illius intimam cognitionem, ut, perſpectâ ejus pulchritudine, illam deſiderem & amplectar. Et ſic conformiter faciendum in aliis materiis.

Quandò

Quando adhibenda ſunt tria præludia.

Ex 2. 3. 4. ſeptimanâ. *Primum* eſt, ante loci compoſitionem, repræſentatio quædã Hiſtoriæ contemplandæ. Ex direct. c. 19. n. 4. Hoc autem non ità intelligendum eſt, ut tunc immorari debeamus meditando; ſic enim nihil differret præludium à Meditatione: ſed ità eſt accipiendum, ut in primo hoc præludio proponatur hiſtoria generatim, & quaſi tota in communi, ut ſciatur ejus materia, & anima incipiat in ea actuari, & ad eam elevari: deinde verò ut in ipſa Meditatione incipiat in ſingulis ejus partibus immorari, eaſque ponderare & penetrare. Ut cum quis conjicit oculos in tabulam aliquam pictam, in qua ſit varietas rerum pictarum, prius unico intuitu omnia confusè cernit, & ſcit quid in eâ tabulâ contineatur; poſteà verò figit oculos in ſingulis particularibus rebus, quæ ibi pictæ ſunt, eaſque ſigillatim meliùs & accuratiùs perpendit.

Ex 2. 3. 4. ſeptimana. *Secundum* pertinet ad loci compoſitionem, & erit viſio imaginaria, ut ſuperiùs dictum eſt, perinde ac ſi oculis pateret locus ille, in quo contigit Hiſtoria, vel myſterium propoſitæ Meditationis. Quinimò ità ſe debet, qui meditatur, conſtituere, quaſi præſens eſſet myſterio, dum ageretur.

Ex 2. ſept. in Med. 1. diei verbo Tertium continet. *Tertium* continet poſtulationem illius gratiæ, quam veluti ſcopum, ſeu finem Meditationis intendo. Exempli causâ in Meditationibus vitæ Chriſti, finis quem intendere debeo,

&

& petere, eſſe debet intima cognitio propoſiti myſterij, ut abhinc amem Dei filium ardentiùs, & ſequar ſtudioſiùs, *ac imiter, nominatim in ferendis injuriis, & adverſis omnibus, cum verâ tum ſpiritus, tum etiam rerum paupertate, expugnatâ carnis, ſenſuum, amoriſque proprij, & mundani rebellione.

* *Ex 2. ſept. in contemp. de Regno Chriſti verbo* Tertio judicandū erit.

Si verò de Chriſti Paſſione fuerit Meditandum, petam inſuper lacrymas, pœnas, angores ad compatiendum Chriſto patienti. Sin de reſurrectione, petenda erit lætitia, quâ gaudenti Chriſto congaudeam.

Ex 1. ſept. in 1. Exerc. verbo Secundum erit.

Similiter ſi fuerit Meditandum de vitis Sanctorum, finis, quem petam, eſſe debet intima cognitio illarum virtutum, quas in aliquo Sanctorum contemplari cupio, ut in his Sanctum illum deinceps ſequar perfectiùs.

§. 3.

Pars tertia Meditationis.

Puncta.

SUnt hæc veluti certa quædam capita, ad quæ reducitur Meditatio, & ſolent eſſe vel tria, vel quinque; vel plura, vel pauciora, prout commodiùs fuerit, quâ in re magnopere juvabit, ante ingreſſum Exercitij, tractanda puncta comminiſci, & numero certo præfinire.

Ex 4. ſept. in 1. Contempl. verbo Tertiò, quod.

In ſingulis punctis exercentur tres animæ potentiæ *Memoria, Intellectus, Voluntas.* Per *memoriam* juvatur *intellectus* ad diſcurrendum, per diſcur-

Ex 1. & 2. Exerc. 1. ſept.

Vbi quaſi in primo aditu omnium Exercitiorũ viam monſtrat, quæ in meditando tenenda eſt.

diſcurſum excitatur *voluntas* ad amplectendum, vel fugiendum id, quod proponitur. Verum tres illæ animæ potentiæ non rarò juvantur à *phantaſiâ.*

Memoria proponit materiam præparatam, aliaque tum lecta, tum audita, quæ ſpectent ad punctum, quod habemus præ manibus.

Ex 1. Med. 2. & 3. ſept.

Phantaſia proponit vultum perſonarum, motum animorum, ſitum corporum, circumſtantias temporum, locorum, &c. In quantum hîc & nunc id exigunt animæ potentiæ, ut vivaciùs excitentur & efficaciùs.

Ex 1 Exerc. 1. ſept.

Intellectus conſiderat materiam à memoria propoſitam, & circà illam diſcurrit, apprehendendo, judicando, concludendo, deducendo rem unam ex alia &c.

In Meditationibus, quæ ſpectant ad Myſteria vitæ Chriſti vel Sanctorum.

Ex 2. ſept. in Med. 1. diei.

Conſiderari debent in ſingulis punctis *Perſonæ, verba, opera*; non quidem hoc ordine, ſed prout occurrunt.

Perſonæ, utpote cujus ſint ſexus, ætatis, naturæ, valetudinis, conditionis; humilis, an ſublimis; divitis, an pauperis &c.

Verba, videlicet quæ ea ſint, quo modo, quovè animo prolata, quam humili, quam benigno, aut contrà &c.

Opera, qualia nimirum ipſa in ſe, quo fine, quâve intentione ſint facta, quàm promptè, quàm celeriter, quàm exactè &c. aut contrà ſint executioni mandata.

Et

Et ut fœcundiorem adhuc, fructuoſioremque reddamus Meditationem, in conſiderationem etiam venire poſſunt cogitationes perſonarum, affectus interni, virtutes, &c; prætereà, circà modum, & finem verborum, ac operum conſiderari poſſunt eorum occaſio, cauſa, effectus, tempus, aliæque circumſtantiæ, quæ faciant ad clariorem intelligentiam, & uberiorem fructum.

In omnibus his tum perſonarum, tum verborum, tum rerum Conſiderationibus faciemus reflexionem, ſeu applicationem quamdam ad nos ipſos, ad verba & opera noſtra, & ſtudebimus ex tali ſingulorum reflexione fructum aliquem referre, illum imprimis, quem in tertio præludio petimus. *Ex 2. ſept. in Med. 1. diei.*

Notandum Primò. In myſteriis Paſſionis Domini non ſolum conſiderari debent *perſonæ, verba, opera,* ut fieri debet in omni Meditatione, quæ ſpectat ad aliquam hiſtoriam, eo modo quo dictum eſt; ſed inſuper requiritur primò, ut advertam quid Chriſtus Dominus noſter in humanitate patiatur, aut pati appetat, juxta punctum quod meditandum ſuſcipitur, ut incipiam & ipſe maximo conatu dolorem, mæſtitiam & fletum mihi excitare: idemque curabo in ſequentibus punctis. Secundò, ut mediter, quo ſe pacto abſcondens Chriſti divinitas, adverſarios ſuos, cum valeat, non perdat, ſed pœnas adeò crudeles pati ſinat humanitatem. Tertiò, ut cogitem, cum talia ferat pro peccatis meis, quid agere debeam, aut pati ejus causâ. *Ex 1. Contempl. 3. ſept.*

No-

Digitized by Google

Ex 1. Contempl. 4. ſept.

Notandum Secundò. In myſteriis reſurrectionis Chriſti, præter conſiderationem perſonarum, verborum, operum, eo, quo dictum, eſt modo ſimiliter requiritur primò, ut advertam, quomodo Chriſti divinitas paſſionis,& mortis tempore abſcondita, palam ſe faciat in reſurrectione, ac tot miraculis eluceſcat. Secundò, ut æſtimem, quam prompto, copioſoque functus ſit Dominus conſolandi ſuos officio, adhibitâ conſolationis, quæ ab amiciſſimo quopiam præſtari poteſt, ſimilitudine.

In aliis vero Meditationibus, quæ non ſpectant ad ullum myſterium, aut hiſtoriam.

Ex 1. & 2. Exerc. 1. ſept.

Exercere ſe debet intellectus circà ea, quæ pro varietate punctorum offeruntur,& ſemper uti ratiocinationibus, ſimilitudinibus, exemplis, comparationibus, argumentis deſumptis ex Sacris Literis, Sanctis Patribus, aliiſque bonis auctoribus. Atque hoc ordinario diſcurrendi genere juvari etiam debet intellectus in Meditationibus ſpectantibus ad aliquam hiſtoriam.

Ex 1 Exerc. 1. ſept. Ex direct. c. 14 n. 3.

Advertendum diligenter, quod, licet adhibendus ſit intellectus ad cogitandum, major tamen habenda ſit cura affectus, & interioris guſtus,quam ut multi conceptus,quantumvis pulchri, & acuti formentur: quare cognitâ aliquâ per diſcurſum veritate,proponi ſtatim debent voluntati varia motiva, verbi gratiâ, neceſſitatis, utilitatis, delectationis, honoris, facili-

Digitized by Google

facilitatis, &c. donec moveatur voluntas, impellaturque ad amplectendum, vel fugiendum id, quod proponitur.

Voluntas movetur per ea, quæ *proponuntur* ab intellectu, excitatque in ſe amorem, odium, iram, indignationem, timorem, dolorem, ſpem, gaudium, deſiderium, averſionem, ſimileſve affectus pro varietate rerum ab intellectu propoſitarum. Poſſunt deinde ſimiles affectus dilatari ſeu renovari per admirationem, humiliationem, invitationem, laudationem, obſecrationem, petitionem, proſopopœiam, querelam, reprehenſionem, oblationem, gratiarum actionem &c. Ex 1. & 2. Exerc. 1. ſept.

§. 4.

Pars quarta Meditationis.

Colloquia.

POſſunt hæc eſſe vel plura, vel pauciora; conſiſtuntque in eo, quod loquamur voce, aut mente cum Deo, vel Sanctis; nunc donum aliquod petendo, nunc gratias agendo pro beneficiis acceptis, aliàs culpam aliquam meam incuſando, interdum propria quælibet familiariter communicando, ac petendo conſilium ſuper illis, ſive auxilium &c. Ex 1. & 3. Exerc. 1. ſept.

Hoc autem univerſim loquendo in *Colloquiis* agere convenit, quod præſentis rei ratio poſtulat; videlicet, prout ſentio in me conſolationem, vel perturbationem, prout virtutem unam; Ex 1. Contempl. 3. ſept.

unam, vel alteram expeto, prout in hanc, vel illam partem de me ſtatuere intendo, prout etiam de re, quam contemplor, triſtari volo, vel lætari. Denique poſtulandum erit illud, quod circà rem certam aliquam maximè deſidero, & veluti ſcopum Meditationis intendo.

Ex Annotatione tertia ad Exercitia. Hæc *Colloquia*, quia fiunt cum Deo, aut Sanctis, majorem exigunt à nobis reverentiam, quam dum per uſum intellectus circà intelligentiam potiùs moramur.

Ex 1. Exerc. 1. ſept. Ut autem hæc *Colloquia* fiant majori cum attentione ac devotione, plurimum conferet induere perſonam, modò filij agentis cum patre, modò ſervi loquentis cum domino, modò rei tractantis cum judice, ſponſæ cum ſponſo, amici cum amico &c. juxtà internam ſancti Spiritus motionem.

Ex 3. Exerc. 1. ſept. Adhibenda ſunt ſimilia *Colloquia*, quoties Spirituali motu ſe, qui meditatur, ad hæc impelli ſentit; ſive id ſit in decurſu, ſive in fine Meditationis.

Ex omnibus Exercitiis totius libelli. In fine autem ſemper adhibendum eſt vel *unum* vel *triplex Colloquium*; quia tunc anima ex Meditatione ſentit ſe magis elevatam.

Colloquia, quæ adhibentur in fine, terminantur ſemper Oratione aliquâ vocali, directâ ad eam perſonam, cum qua proximè collocuti ſumus.

Ex 1. Contempl. 3. ſept. & alibi. Si *Unum* dumtaxat in fine adhibetur *Colloquium*, terminatur cum *Pater noſter*.

Si devotio inſtiget, ut ſit *triplex*: *primum* dirigi-

rigitur ad Dominam noſtram Chriſti Matrem, flagitando interceſſionem ejus apud filium ad obtinendum, quod deſideratur, & recitando ſemel in fine *Ave Maria.*

Secundum fit ad Chriſtum Hominem, Dominum & Mediatorem noſtrum, ut, quod deſideramus, nobis impetret ab æterno Patre, dicendo in fine *Anima Chriſti.*

Tertium eſt ad Deum Patrem, ut nobis largiatur, quod petimus; & in fine ſemel recitatur *Pater noſter.*

CAPUT SECUNDUM.

Praxis Meditandi.

Ad Praxim Meditandi requiritur.

1. *Præparatio* { *Remota* / *Proquinqua* / *Proxima* } *ad Meditationem*
2. *Compoſitio ſui-ipſius ad ingreſſum Meditationis.*
3. *Exercitium potentiarum in decurſu Meditationis.*
4. *Colloquium ſub finem Meditationis.*
5. *Recollectio poſt Meditationem.*

§. I.

Præparatio remota ad Meditationem.

Qvi mane meditabitur, pridie veſperi attentè legat bis terve materiam Meditationis: diligenter prævideat, quæ debeant eſſe *Ex 4. ſept. Notandum tertio.*

C prælu-

præludia; quot velit adhibere puncta; determinet unum aut plures fines, quos intendat; advertat, quid circà ſingula puncta, conſiderari poſſit; ſingularitèr verò obſervet in Myſteriis vitæ Chriſti, ac Sanctorum, quæ *perſonæ*, quæ *verba*, quæ *opera*, poſſint cum fructu in conſiderationem venire.

Ex Additione prima ad Exercitia. Poſt cubitum ante ſomnum, modico temporis ſpatio, quo recitaretur ſemel Angelica ſalutatio, cogitet de horâ, quâ ſurgendum ſibi erit, & de exercitio faciendo, idem fiet quoties evigilari continget.

Ex Additione 2. ad Exerc. Manè expergefactus ſtatim, excluſis omnibus aliis cogitationibus, proponat primò diligenter obſervare quæ ad bene Meditandum requiruntur; deinde animum ad illud applicet, quid proximè contemplaturus eſt, excitando in ſe affectum congruum Meditationi faciendæ, ruminando verbi causâ piam aliquam ſententiam alicujus ex SS. Patribus, aut verſiculum Sacræ Scripturæ; vel verſando mente ſimilitudinem aliquam, quomodo ſtaret vel miles coram rege, vel reus coram judice, vel ſervus coram domino, &c. prout exigit materia proximæ Meditationis; ſive quomodo æger ageret cum medico, vel pauper cum divite, vel diſcipulus cum magiſtro, vel filius cum patre, amicus cum amico, in iis nempe circumſtantiis in quibus ſe in proximâ Contemplatione reperiet. Exempli causâ in Meditatione de peccatis, majoris verecundiæ & confuſionis gratiâ exemplum ſibi hujuſmodi

modi proponat. Quomodo miles aliquis ſtaret coram rege ſuo & cætu aulico erubeſcens, anxius & confuſus, qui in regem ipſum, acceptis ab eo priùs beneficiis doniſque plurimis ac magnis, graviter deliquiſſe convictus eſſet, vel reputans quantum peccaverit, fingat ſe catenis vinctum eſſe, ac protinus ſiſtendum coram ſummo judice, ſicut mortis reus quiſpiam ferreis ligatus compedibus duci ad tribunal ſolet; * vel ſi meditandum fuerit de Vita Chriſti, tunc debet, ſimul atque excitatur à ſomno, Meditationem proximè inſtantem menti objicere, ac deſiderium provocare cognoſcendi clariùs Incarnati Æterni Verbi, ut ipſi ſerviat, & adhæreſcat tantò propenſiùs, quantò incredibiliorem erga ſe bonitatem ejus perſpexerit. * His igitur, vel aliis, pro meditandarum rerum genere, cogitationibus ac affectibus imbutus veſtitu ſuo ſe induet.

* *Ex 2. ſept. 5. Contempl. Notandum quartum.*

* *Ex addit: 2. ad Exerc.*

Qui per diem meditabitur, ante ingreſſum exercitij comminiſci debet puncta, & numero certo præfinire, aliaque hîc ſuperiùs poſita, quoad fieri poteſt, obſervare.

Ex 4. ſept. Notandum tertio.

Ubi inſtare animadvertet meditandi horam, imaginetur ſibi invitari ſe ab Angelo Cuſtode, aut aliquo Sanctorum ſuo Patrono, ut coram Deo appareat; & priuſquàm accedat, proſpiciat eminus quo feratur, & coram quo ſit appariturus, &, acceptâ aquâ benedictâ, ſignet ſe ſigno crucis cum intentione propulſandi omnes diabolicas fraudes, quæ fructum Meditationis impedire poſſent. Tum denique

Ex 2. ſept. Notandum quintum.

accedat ad locum Meditationis cum certâ quâdam ſpirituali aviditate, deſiderioque fruendi ac ſatiandi ſe divinâ præſentiâ.

§. 2.

Præparatio propinqua ad Meditationem.

Ex Addit: 3. ad Exerc.

ADhuc uno, vel gemino paſſu diſtans à loco futuræ Meditationis, per tantillum tempus, quo percurri Oratio Dominica poſſet, conſideret Dominum ſuum Jesum ut Deum & Hominem, aut totam Sanctiſſimam Trinitatem, vel (ne erret phantaſia) eliciat actum fidei, quam poteſt, perfectiſſimum, credatque vivaciter habere ſe Deum præſentem, & ſpectantem, quidnam acturus ſit, cui reverentiam cum humili geſtu exhibere debeat, ſemet nempe primùm inclinando, ac flexis deinde genibus Deum adorando, cujus divinâ præſentiâ ſe, quoad poteſt, reputare debet indigniſſimum, & dolere ob indignitatem ſuam & peccata: fretus tamen Dei Clementiâ offerat ſe, ſuaque omnia per Orationem præparatoriam, eo, quo dictum eſt, modo *Cap.* 1. §. 1.

Notandum quod tota hæc propinqua præparatio breviſſimo temporis ſpatio fieri poſſit, & debeat, cum ſit tantùm quædam inductio ad ipſam Meditationem, nec in eâ conſiſtat præcipuus ejus fructus.

§. 3. Præ-

Digitized by Google

§. 3.

Præparatio proxima ad Meditationem.

FIant hîc duo, vel tria præludia, prout exigit præparata materia, eo, quo dictum eſt, modo *Cap.* 1. §. 2.

§. 4.

Compoſitio ſui-ipſius ad ingreſſum Meditationis.

AGgrediatur ipſam Contemplationem à primo pnncto, nunc proſtratus humi, & pronus aut ſupinus jacens, nunc ſedens aut ſtans, & eo ſe componens modo, quo ſperet facilius id conſequi, quod optat: ubi adverti hæc duo debent. Primum, quòd ſi flexis genibus, vel in alio quovis ſitu, voti compos fiat, nil requirat ultra. Secundum, quòd in puncto, in quo aſſecutus fuerit quæſitam devotionem, conquieſcere debeat, ſine tranſcurrendi anxietate, donec ſibi ſatisfecerit. *Ex Additione 4. ad Exerc.*

Notandum, quod compoſitio illa ſui ipſius, quæ hîc ad ingreſſum Meditationis præſcribitur domi tantum, & clanculum exequenda ſit; in templo verò, vel coram aliis numquam, ubi ea compoſitio corporis eſt tenenda, quæ communiter ſolet ab omnibus publicè uſurpari. *In fine 1. ſept.* Secundum.

§. 5.

Exercitium potentiarum in decurſu Meditationis.

Ex 1. & 2. Exerc. 1. ſept.

Ex 2. ſept. in Med. 1. diei.

MOdus vero Meditandi hic erit: Memoria proponet partem aliquam materiæ, diſcutiet illam intellectus, donec moveatur Voluntas ad amplectendum vel fugiendum id, quod proponitur: ad quod multum proderit obſervare utrum perſonæ, quæ occurrunt conſiderandæ, operentur juxtà naturam, rationem, conditionem, gratiam &c, quorum omnium reflexione, ſeu applicatione quâdam ad ſeipſum factâ, ſtudebit ex ſingulis non nihil fructus decerpere, atque ità abſoluto uno puncto Meditationis tranſibit eodem modo ad alia, donec hora compleatur. In hoc autem modo Meditandi, diligenter obſervanda ſunt, quæ diximus *Cap.* 1. §. 3. cum in eo præcipuus fructus Meditationis conſiſtat,

§. 6.

Colloquium ſub finem Meditationis.

CIrca finem inſtituat unum Colloquium, aut triplex, ſi inſtiget devotio, & abſolvat Meditationem per unam, vel triplicem Orationem vocalem, prout dictum eſt. *Cap.* 1. §. 4.

Meditatio integrè facienda.

Cum in quotidianâ Meditatione expendi debeat

Digitized by Google

debeat unius horæ tempus; curet ſemper animi quietem in hoc reperire, quòd plus temporis potiùs, quàm minus inſumpſiſſe ſibi ſit conſcius. Frequens eſt enim dæmoni hoc agere ut præfixum Orationi temporis ſpatium decurtetur. Cum autem facile ſit ac leve affluente conſolatione integram Contemplationis horam traducere: difficillimum è contrà, incidente deſolatione; idcircò adverſus tentationem ac deſolationem ſemper pugnandum eſt, producto ultrà præfinitam horam exercitio, vincendi gratiâ. Ità enim non ſolum diſcimus reſiſtere adverſario, ſed eum etiam expugnare. *Ex Annotatione 12. & 13. ad Exercitia.*

§. 7.

Recollectio poſt Meditationem.

HOrâ Meditationis conpletâ; ſedens vel deambulans par quartam circiter horæ partem, ſecum diſpiciat quonam modo Meditatio, ſeu Contemplatio ſibi ſucceſſerit; & ſi quidem malè, inquirat cauſas cum pœnitudine, ac emendationis propoſito: ſin verò benè, gratias Deo agat, eumdem poſteà modum obſervaturus. *Ex Addit. 5. ad Exerc.*

Primò. Itaque ſecum diſpiciat, quem modum tenuerit in formandâ Dei præſentiâ, in Oratione præparatoriâ, in præludiis, in exercitio memoriæ, intellectus, voluntatis, in Colloquiis, & quo ſe modo habuerit ubique phantaſia.

Secundò. Examinet diſtractionem vel collectionem mentis, ariditatem vel fœcunditatem diſcurſus, deſolationem vel conſolationem animi, inquirendo earum cauſas, ac qualitates, & quo modo ſe in iis geſſerit.

Tertiò. Colligat lumina intellectus, qualia ſunt certæ quædam ac evidentes veritates, dictamina rationis, axiomata &c. prætereà affectus voluntatis, ut ſunt amoris, odij &c. denique etiam propoſita.

Quartò. Si quæ ſint cognitiones, motiones, deliberationes ſingulares, eas breviſſimè ſcripto annotet, non diffusè per modum ſermonis.

Ex direct. c. 3. n. 5. Puncta verò, quæ deberent annotari, poſſunt eſſe duplicis generis: vel practica quæ pertinent ad agendum, ut ſunt deſideria quædam, aut firmæ deliberationes faciendi aliquid; vel quæ pertinent ad cognoſcendum, ut ſunt quædam veritates, aut lumina circà aliquam materiam, ut alicujus virtutis v. g. humilitatis, contemptus mundi, patientiæ &c. vel etiam in aliquâ materiâ Meditationis, ut incarnationis, vel paſſionis Domini, & ſimilia, ejuſmodi præſertim, quæ ſint quaſi axiomata quædam, & viam aperiant ad benè percipiendas, & meditandas illas materias.

C A-

Digitized by Google

CAPUT TERTIUM.

De Repetitione Meditationis.

R*Epetitio* eſt veluti quædam eorum rumi-natio, quæ priùs meditati ſumus, ut ea continuè reminiſcendo diſcurrat faciliùs intellectus ſine divagatione. *Ex 4. Exerc. 1. ſept.*

Hujus autem Repetitionis uſus eſt valde utilis, tum ut firmiùs nobis imprimatur, quod ante meditati ſumus, tum ut plus temporis dari poſſit internis affectibus; quod non ità poteſt fieri cum aliqua materia primum conſideratur, quando vel toti ſumus in quærendis, formandiſque diſcurſibus, vel intellectum potiùs paſcimus rerum novitate ac curioſitate quadam; quàm moveamus voluntatem internis affectibus, in quibus tamen potiſſimùm conſiſtit fructus. *Ex direct. c. 15. n. 2.*

Quoad Praxim, ſervanda ſunt in Repetitione eadem omnia, quæ diximus *Cap. 2. de praxi Meditandi*: nam Repetitio non differt à Meditatione: cum non ſit aliud, quàm iterata ejuſdem materiæ Contemplatio. Hinc etiam eadem prorſus adhibenda ſunt in Repetitione Præludia, eodemque modo & ordine per eadem procedendum eſt puncta, ſicuti factum fuit in primâ ejuſdem rei Meditatione. *Ex 3. Contempl. 2. ſept.*

Duo tamen ſunt, quæ debent hîc peculiariter obſervari. *Ex 3. Contempl. 2. ſept.*

Primò.

Digitized by Google

Primò. Oportet ſibi tantùm ſimpliciter proponere ſingula puncta & quaſi percurrere, quæ priùs meditati ſumus, notando ubique & fixiùs tractando illas partes, in quarum priori tranſcurſu aliquid illuſtrationis, conſolationis, deſolationis, aut alterius cujuſcumque ſpiritualis affectionis accepcrimus; ac illis diutiùs, diligentiùſque immorabimur.

Ex 3. Exerc. 1. ſept. *Secundò.* Quia hîc in Repetitione ſupponitur plùs nos indulgere guſtui ac devotioni internæ per frequentiores affectus, quam quidem fecerimus in primâ earumdem rerum Contemplatione, ideò plura hîc etiam Colloquia nobis ſunt adhibenda; & occurrente nobis ſpirituali motu, ad Colloquia, quæ ſequuntur tria veniemus.

Colloquium primum fit ad Dominam noſtram Chriſti Matrem, flagitando interceſſionem ejus apud filium, & gratiæ impetrationem nobis neceſſariæ. His expletis ſemel recitetur *Ave Maria.*

Secundum Colloquium fiat ſimiliter ad Chriſtum Dominum & Mediatorem noſtrum, ut illa eadem nobis impetret ab æterno Patre. Subdetur in fine Oratio quæ incipit *Anima Chriſti.*

Tertiùm eodem proceſſu faciendum eſt ad Deum Patrem, ut annuat petitioni, & in fine ſemel recitandum *Pater noſter.*

Cætera obſervantur eo modo, quo dictum eſt ſupra *Cap. 2.*

Ex 4 Exerc. 1. ſept. *Notandum*, quod bis etiam repetere poſſimus

Digitized by Google

mus idem, ſi magna ſentitur conſolatio, aut alius bonus, & ſpiritualis affectus.

CAPUT QUARTUM.

De Applicatione ſenſuum per Imaginationem.

APprimè conducit quinque imaginarios ſenſus etiam exercere circà myſteria, quæ ante meditati ſumus, aut aliundè benè poſſidemus. *Primò*, quia anima ex cognitione myſteriorum in Meditatione impinguata, deſcendens deinde ad hæc ſenſibilia, in omnibus invenit paſtum & conſolationem, & fructum ex abundantiâ amoris, qui facit, ut minima quæquè, ac vel ipſi nutus magni fiant, & materiam amoris & conſolationis præbeant. *Secundò* quia cum interdum anima non poſſit profundiora ſpeculari, dum in hoc genere Contemplationis immoratur, paulatim diſponitur, & elevatur ad illa altiora. *Ex 5. Contempl. 2. ſept. Ex direct. c. 10. n. 4.*

Hoc Exercitium eaſdem habet partes, quas Meditatio de quibus *Cap.* 1. & etiam quoad praxim ſervanda ſunt eadem, quæ habentur *Cap.* 2. excepto eo, quod ibidem diximus §. 5. *de exercitio potentiarum in decurſu Meditationis*: nam ſicuti in omnibus punctis Meditationis exercentur tres animæ potentiæ memoria, intellectus, voluntas, ſic in ſingulis hîc exerceri, & applicari debent quinque ſenſus imaginarij viſus, auditus, odoratus, guſtus, & tactus. Differt itaque Applicatio ſenſuum à Meditatione *Ex 5. Exerc. 1. ſept. Ex 5. Contempl. 2. ſept. & alibi.*

Ex direct. c. 20. n. 3. tione in eo, quod Meditatio magis ſit intellectualis, ſeu magis verſetur in ratiocinatione, ac diſcurſu: Applicatio verò non ità diſcurrat, ſed inhæreat in illis ſenſibilibus, ut in aſpectu, & auditu, & reliquis ejuſmodi, quibus fruitur, & delectatur cum profectu ſpirituali.

Ex 5. Exerc. 1 ſept. Ex 5. Contempl. 2. ſept. Inchoanda eſt hæc Applicatio ſenſuum à ſenſu viſus, per quem imaginemur nos videre perſonas, actiones, eaque omnia, quæ in præſenti puncto ſunt objectum viſus. Deinde applicandus eſt auditus, odoratus, guſtus, & tactus; ſinguli ſenſus ad objecta ſibi propria: quamquam hic ordo applicationis non ità ſit neceſſarius, quin pro præſenti devotione, aut aliâ objectorum oblatione, variari poſſit.

Ex 5. Contempl. 2. ſept. Ex 5. Exerc. 1. ſept. Quod ſi aliqua fortè non ſint objecta corporalia, aut ſenſibus imaginariis propria, proponantur metaphorica, & ſpiritualia: ſic guſtare poſſumus dulcedinem animæ cæleſtibus gratiis delibutæ, ſic olfacere virtutum fragrantiam, aut fœtorem peccati, ſic ſentire vermem conſcientiæ &c.

Ex Direct. c. 20. n. 1. Quià autem hæc ſenſuum Applicatio ſignificat continuam quamdam rerum vel perſonarum, quas contemplamur, præſentiam, ideo fieri debet cum guſtu, & amore earum tenero; tamen cum omni reverentiâ, modeſtiâ, ac timore; ſicut fieri ſolet cum corporaliter inviſuntur loca ſacra; præcipuè vero reverenter applicandus eſt ſenſus tactus, cum loca ſeu perſonas ſanctas, aut earum veſtimenta, veſtigia &c. tangimus, vel oſculamur.

Ubi

Digitized by Google

Ubi verò in Applicatione unius ſenſus, puta viſus, devotioni noſtræ ſatisfecerimus, pro reformatione aliquâ morum in nobis faciendâ reflectemus ſubitò ad nos ipſos, & per brevem diſcurſum, ac convenientem affectum conabimur voluntatem movere, & fructum referre. Et ſic uno ſenſu cum profectu ſpirituali applicato, applicabimus ſimiliter & reliquos. *Ex 5. Contempl. 2. ſept.*

In ſingulis punctis propoſitæ Contemplationis adhibenda erit talis Applicatio quinque ſenſuum. Reliqua eo fiunt modo, quo dictum eſt *Cap.* 2.

CAPUT QUINTUM.

Praxis applicandi quinque ſenſus imaginarios.

PRæparationes ad Meditationem, & compoſitio ſui ipſius ad ejus ingreſſum, de quibus *Cap.* 1. hîc eodem planè modo obſervantur. Sed in decurſu Meditationis loco exercitij potentiarum, adhibenda erit Applicatio quinque ſenſuum, eo, qui ſequitur, modo, prout res ſubjecta feret. *Ex 2. ſept. Contempl. 5.*

Primò. Debet is, qui hoc modo contemplabitur, ſecundùm imaginationem reſpicere perſonas omnes, & notatis, quæ circà eos occurrent, circumſtantiis, utilitaté ſuam elicere.

Secundò. Velut audiendo quid loquantur, aut loqui eas deceat, omnia in uſum ſuum attrahere.

Tertiò.

Tertiò. Interiore quodam guſtu, & olfactu ſentire, quanta ſit ſuavitas, & dulcedo animæ divinis donis, ac virtutibus imbutæ, juxtà rationem perſonæ, quam conſideramus, adaptando ſibi ea, quæ fructum aliquem afferre poſſint.

Quartò. Per internum tactum attrectare, ac deoſculari veſtimenta, loca, veſtigia, cæteraque perſonis talibus conjuncta, unde fiat devotionis, vel boni cujuſlibet ſpiritualis major acceſſio.

Abſoluto ſic uno puncto Contemplationis, tranſibit ad aliud eumdem ordinem in eo ſervando, donec hora compleatur. Per unum vel triplex Colloquium imponendus erit finis, adjectâ itidem unâ, vel triplici oratione vocali, prout dictum eſt. *Cap.* 1. §. 4.

Denique examinet ſucceſſum Contemplationis, & annotet fructus, ſicuti dictum eſt ſuprà. *Cap.* 2. §. 7.

CAPVT SEXTVM.

De tribus modis orandi.

Ex direct. c. 37. n. 1. & 13.

HI modi orandi aptiſſimi ſunt, & valde utiles profectui ſpirituali, præſertim cum quis non poteſt ità habere perpetuos diſcurſus in Oratione, ut diutiùs hæreat in unâ materiâ; vel quia eſt fatigatus, vel malè habet, vel aliunde non eſt diſpoſitus ad altiorem Contemplationem, & mentis excurſum.

§. I.

§. I.

De primo modo orandi.

PRimus *modus orandi* eſt brevis aliquis diſcurſus circà præcepta Dei aut Eccleſiæ, circà ſeptem peccata capiralia, circà tres potentias animæ, & quinque ſenſus corporis, hoc, qui ſequitur, modo. *Ex libello Exerc. de 1. orandi modo.*

Primò circà præcepta, cogitando quomodo malè ea ſervaverit, & proponendo inpoſterum meliùs ſervare.

Secundò circà peccata, conſiderando quomodo facilè ea commiſerit, & ſtatuendo poſthâc diligentiùs fugere.

Tertiò circà animæ potentias, & ſenſus, videndo quomodo iis uſus ſit malè, & concludendo in uſu eorum deinceps vel Chriſtum, vel Chriſti Matrem imitari.

Eſt tamen *advertendum*, maximè in meditandis peccatis, non ità debere inſtitui Meditationem, quaſi examinare velimus conſcientiam, ut fit cum nos præparamus ad confeſſionem, ſed hîc principalis intentio eſt, cogitare ipſas materias, & hâc occaſione reflectere ad nos ipſos. *Ex direct. c. 37. n. 6.*

Poteſt autem hic *primus orandi modus* altiùs paululum elevari, & dilatari.

In præceptis quidem, conſiderando *primò*, præceptum ipſum in ſe. *Secundò*, quam utilis ejus obſervantia. *Tertiò*, quomodo antea obſervatum ſit, & ſi benè, agendo gratias Deo; ſin *Ex direct. c. 37. n. 3.*

ſin contrà, dolendo & petendo veniam. *Quartò*, proponendo inpoſterum perfectam & exactam obſervantiam, & petendo ad hoc gratiam per Colloquium, quo finito, ſi non expleta ſi hora, tranſeatur ad aliud præceptum eodem ordine, donec hora expleatur.

In peccatis autem, videndo *primò* ſingula, quàm mala ſint, & quàm juſtè prohibita. *Secundò*, quantum noceant, ſi non fugiantur. *Tertiò*, quomodo adhuc fugerit, vel inpoſterum decreverit fugere.

In potentiis & ſenſibus, cogitando *primò* quàm nobiles, & quàm nobis utiles ſint ſingulæ. *Secundò* ad quem finem datæ. *Tertiò* quomodo iis uſus ſit Chriſtus, vel Beatiſſima Virgo. *Quartò*, quomodo nos uſi ſimus, & quomodo poſſimus meliùs. *Quintò*, hoc proponendo, & ad hoc gratiam petendo per Colloquium.

Hoc orandi genus dicitur S. Franciſcus Xaverius commendare ſolitus omnibus animabus, quas tractabat, ità ut etiam pœnitentiæ loco injungere ſoleret, ut manè & veſpere aliquod tempus huic impenderent.

Ex direct. c. 37. n. 7. *Notandum primò.* Sicut hic orandi modus circà præcepta, & peccata capitalia magis eſt pro iis, qui in ſæculo, aſſiduis peccandi periculis expoſiti, non raró Deum offendunt; ſic qui ſæculo renuntiarunt, vel ad perfectionem tendunt, per eumdem hunc orandi modum convenientiùs ſe, ac fructuoſiùs exercere poſſunt circà conſilia Chriſti Domini, ſeu

conſti-

conſtitutiones, regulas, ordinationes, quibus ſe ſponte ſuâ propter amorem ipſius obſtrinxerunt.

Notandum ſecundò. Quod, ſicut in hoc orandi modo diſcurrimus circa tres animæ potentias, & quinque ſenſus corporis; ſimiliter id fieri poſſit circa alias potentias, & ſenſus ſingillatim, & inter alia circa facultatem loquendi, virtutem motivam, & ſimilia; ut ſunt ſedere, ſtare, incedere, comedere & ſic circa reliquas actiones humanas, denique etiam circa internam animi affectionem, ſeu conſtitutionem à quâ, tamquam à ſuo principio externi illi actus promanant. Et ſicut hic orandi modus in uſu potentiarum, ac ſenſuum nobis proponit exemplum Chriſti, vel Beatiſſimæ Virginis, ita plurimum conferet ad interni externique hominis noſtri reformationem. *Ex direct. c. 37. n. 5.*

§. 2.

Praxis orandi primo modo.

PRiuſquàm orem hoc modo, ſedebo vel deambulabo pauliſper (prout ad animæ quietem facere videro) penſitans apud me, quò mihi accedendum ſit, & quid faciendum. Et hoc æquipollet illi, quod diximus *de formandâ Dei præſentiâ Cap.* 2. §. 2. *Ex libello Exerc. de 1. Orandi modo.*

Oratio præparatoria gratiæ contineat poſtulationem, ut mihi detur agnoſcere quidquid deliquero, meque inpoſterum emendare ad Dei gloriam & ſalutem meam.

Digitized by Google

Primò ergo, mandatum quodlibet ordine diſcutiam attendens, quo pacto ſervaverim illud, aut violaverim, deque ſuccurrentibus in memoriam delictis veniam precabor, recitando ſemel *Pater noſter*. Porro in excutiendis ſingulis præceptis, ſatis fuerit inſumi ſpatium temporis, quo ter poſſet Oratio Dominica percurri: * tamen ſi quis in aliquo guſtum inveniret, vel utilitatem aliquam ſpiritualem, deberet ibi hærere diutiùs; etiamſi non poſſet abſolvere omnia præcepta.

* Ex Addit. 4. ad Exer.

Ex libello Exerc. de P. Orandi modo.

Notandum, quòd univerſim loquendo circà præceptum, cujus prævaricatio rarior nobis accideret, minùs immorandum eſſet; at eò ampliùs, quò lapſus fuerit ex aſſuetudine frequentior. Hæc ſimiliter circà conſilia Chriſti & regulas &c. præſtari poſſunt.

Completo ſic per ſingula diſcurſu poſt mei accuſationem, & gratiæ implorationem, ut ea vigilantiùs deinceps cuſtodiam, Colloquium dirigam ad Deum juxta rei occaſionem.

Secundò, ſimilem Orationis modum proſequi poſſumus circa peccata, nullâ re mutatâ, niſi quòd præcepta ſint ſervanda, peccata verò devitanda.

Tertiò, idem eodem modo fieri debet circa potentias & ſenſus nullâ itidem re mutatâ præter materiam.

Hìc autem *ſubnotandum* eſt, quòd ſi quis optet in ſenſuum ſuorum uſu Chriſtum imitari, debet in Oratione præparatoria ſeipſum ſuper hoc Deo commendare, factæque ſenſuum

ſuum ſingulorum examinationi Dominicam Orationem ſubjicere: ſi verò ſimilem affectet B. Virginis MARIÆ imitationem, ei ſe commendet, tamquam à filio id impetraturæ, & Salutationem Angelicam, dum ſenſus excutit, identidem recitet.

§. 3.

De ſecundo modo orandi.

SEcundus modus orandi conſiſtit in eo, ut flexis genibus vel ſedendo (pro habitudine corporis, & animi devotione) oculis vel clauſis, vel defixis in partem unam, neq; huc & illuc motis recitemus Orationem aliquam vocalem, & in primâ voce Meditationis figamus pedem, hæreamuſque, quamdiu circa eam variæ nobis ſignificationes, ſimilitudines, ſpirituales guſtus, & aliæ commotiones devotæ incident; & ità deinceps per ſingula verba Orationis factitabimus. *Ex libello Exerc. de 2. Orandi modo.*

Oratione quâlibet ſic completâ, fiet Colloquium ad illā perſonam, ad quam pertinebat.

Notandum primò. Quando una vox non facit ſenſum, plures debent conjungi, ut in Oratione Dominicâ *Qui es in cœlis*, aut *Sanctificetur nomen tuum*. Aliæ ſunt voces, quæ ſolæ præbent materiam Meditationis, ut *Pater*, vel *noſter*. *Ex direct. c. 37. n. 9.*

Notandū ſecundò. Quod hic dicitur de Oratione vocali, idem intelligendum eſt de aliquibus Scripturæ locis, ac præſertim pſalmis, è quibus aliqui eligi poſſunt, vel pſalmi toti, vel eorum *Ex direct. c. 37 n. 10.*

 ver-

verſiculi, qui uberrimè paſcunt intellectum, & affectum.

Regulæ tres circà hæc obſervandæ.

Ex libello Exerc. de 2. Orandi modo.

Prima, ut in tali precationis cujuſlibet ruminatione, horæ ſpatium inſumamus, quo expleto *Ave Maria*, *Credo*, *Anima Chriſti*, & *ſalve Regina* ſemel juxtà communem morem, vel mente ſolâ, vel etiam voce percurrantur.

Secunda eſt, quòd ſi orantibus hoc modo nobis, in unâ voce, vel duabus Meditatio affluat, & interna ſimul delectatio; poſtponenda erit tranſcurrendi cura, licet hora tota prætereat, quâ elapsâ reliquum Orationis curſim recitetur.

Tertia, ut quando ità contigerit meditandæ voci uni, aut pauculis, horam impendiſſe, proximâ vice recitato breviter eo, quod excuſſum fuit, ad ſequentis verbi conſiderationem pergamus.

§. 4.

Praxis orandi ſecundo modo.

Ex libello Exerc. de 1. modo orandi.

P*Rimò*. Sedens vel deambulans, prout facit ad animæ quietem, cogitabo pauliſper apud me, quo mihi accedendum ſit, & quid faciendum; quòd ad omnem Orationem ſive mentalem ſive vocalem præmitti debet.

Ex libello Exerc. de 2. orandi modo.

Secundò. Oratio præparatoria perſonæ congruet, ad quam dirigitur Meditatio.

Tertiò.

Digitized by Google

Tertiò. Auſpicabor Meditationem à primâ voce precationis, eo modo, quo dictum eſt hîc ſuprà §. 3. & ità proſequar per alia verba, donec præfinitum tempus expleatur.

Quartò. Præfinito tempore ſic expleto, perſonam illam, ad quam pertinebat, paucis compellabo, virtutem aliquam aut gratiam petens, quâ maximè indigere me ſenſero. His expletis recitabo *Ave* MARIA, *Credo*, *Anima Chriſti*, & *Salve Regina* ut dictum eſt hîc ſuprà §. 3. *Regulâ primâ.*

§. 5.

De tertio modo orandi.

TErtius *modus orandi* in eo conſiſtit, ut inter ſingulas reſpirandi vices, ſingula cujuſvis Orationis verba tranſmittamus, expensâ interim vel ſignificatione vocis, vel perſonæ, ad quam Oratio ſpectat, dignitate, vel meâ ipſius vilitate, vel utriuſque poſtremò differentiâ. *Ex libello Exerc. de 3. orandi modo.*

Juvat autem hic modus, ut aſſueſcamus facere Orationem vocalem cum attentione & devotione debitâ, ut ſervemus illud Apoſtoli, *orabo ſpiritu*, *orabo & mente.* Quare hoc exercitium eſt valde utile iis, qui obligati ſunt ad horas Canonicas, vel alias Orationes vocales. *Ex direct. c. 37. n. 12.*

Digitized by Google

§. 6.

Praxis orandi tertio modo.

Ex libello Exerc. de 3. orandi modo.

PRaxis orandi hoc modo in nullo differt à praxi ſuperioris modi, niſi quod hìc in conſiderandis ſingulis vocibus cujuſvis Orationis, ſolùm id temporis inſumamus, quo communiter una reſpiratio durare ſolet.

Ex Addit: 4. ad Exer.

Quod ſi quis pro ſuâ devotione diutiùs hìc uni voci immorari vellet, poterit quidem, & deberet, ſi guſtum peculiarem inveniret, vel utilitatem aliquam ſpiritualem, ſed tunc potiùs ad ſecundum orandi modum pertinebit, quàm ad tertium.

ANNO-

Digitized by Google

ANNOTATIONES

Quædam aliquid afferentes intelligentiæ ad Exercitia ſpiritualia quæ ſequuntur.

Vt juvari poßit tam is, qui ea traditurus eſt, quàm qui accepturus.

PRima eſt Annotatio, quòd ipſo nomine ſpiritualium exercitiorum, intelligitur modus quilibet examinandi propriam conſcientiam: item meditandi, contemplandi, orandi ſecundùm mentem, & vocem: ac poſtremò alias quaſcumque ſpirituales operationes tractandi, ut dicetur deinceps. Sicut enim deambulare, iter facere, & currere, exercitia ſunt corporalia; ita quoque præparare & diſponere animam ad tollendas affectiones omnes malè ordinatas, & iis ſublatis, ad quærendam & inveniendam voluntatem Dei, circa vitæ ſuæ inſtitutionem, & ſalutem animæ, exercitia vocantur ſpiritualia. *Quid nomine Exercitiorum ſpiritualium.*

Secunda eſt, quòd ille, qui modum & ordinem alteri tradit meditandi, ſive contemplādi fideliter narrare debet meditationis, ſeu cōtēplationis hiſtoriam; percurſis obiter dumtaxat *Quid præſtandum tradenti Exercitia.*

 punctis

Digitized by Google

punctis illius præcipuis, & adjectâ ſolum brevi declaratiunculâ: ut is qui meditaturus eſt, accepto veritatis hiſtoricæ primùm fundamento diſcurrat poſteà & ratiocinetur per ſeipſum. Ita enim fiet, ut dum aliquid invenerit, quod elucidationem vel apprehenſionem hiſtoriæ, aliquantò majorem præbeat (ſive ex diſcurſu proprio, ſive ex divinâ mentis illuſtratione id contingat) guſtum delectabiliorem, & uberiorem fructum percipiat, quàm ſi res ipſa ei ab altero diffuſiùs narrata & declarata eſſet. Non enim abundantia ſcientiæ, ſed ſenſus & guſtus rerum interior deſiderium animæ explere ſolet.

Vbi major reverentia.

Tertia eſt, quòd cùm ſequentibus omnibus Exercitiis ſpiritualibus utamur actibus intellectus, quando diſcurrimus, voluntatis verò, quando afficimur; advertendum eſt in operatione quæ præcipuè eſt voluntatis, dum voce aut mente cum Domino Deo, vel Sanctis ejus colloquimur, majorem exigi à nobis reverentiam, quàm dum per uſum intellectus, circa intelligentiam potiùs moramur.

Ordo hebdomadarum moderari poteſt.

Quarta eſt, quòd licet Exercitiis ſequentibus, aſſignentur quatuor hebdomadæ, totidem exercitiorum partibus, ſingulæ ſingulis reſpondentes, videlicet; ut in primâ hebdomadâ fiat conſideratio de peccatis; in ſecundâ de D. N. Jesu Chriſti vitâ, uſque ad ingreſſum ejus in Hieruſalem die Dominicâ Palmarum; in tertiâ de paſſione ejuſdem; in quartâ de reſurrectione, & aſcenſione, adjectis

tribus

Digitized by Google

tribus orandi modis: non tamen ita accipiendæ ſunt dictæ hebdomadæ, ut neceſſe ſit unamquamque continere ſeptem vel octo dies. Cùm enim contingat alios aliis tardiores, vel promptiores eſſe ad conſequendum id, quod quærunt (puta in primâ hebdomadâ contritionem, dolorem, & lacrymas de peccatis ſuis) aliquos etiam plus aut minùs agitari probarique variis ſpiritibus: expedit nonnumquàm * ſuccidi hebdomadam quamcumque, vel extendi, juxta materiæ ſubjectæ rationem. Solet tamen totum Exercitiorum tempus triginta dierum, aut circiter, ſpatio concludi. *a

Quid exercitia facienti. Quinta eſt, quòd mirum in modum juvatur, qui ſuſcipit Exercitia, ſi magno animo atque liberali accedens, totum ſtudium, & arbitrium ſuum offerat ſuo Creatori, ut de ſe, ſuiſque omnibus id ſtatuat, in quo ipſi potiſſimùm ſervire poſſit, juxta ejuſdem beneplacitum.

Quid cùm nulla animi motiones. Sexta eſt, quòd tradens Exercitia, ſi animadvertat ei qui recipit, nullas incidere ſpirituales animi commotiones, ut ſunt conſolationes, vel triſtitiæ, neque diverſorum ſpirituum agitationes, ſedulò debet percontari, an ipſa Exercitia præſcriptis agat temporibus, & quibus modis, an etiam obſervet diligenter cunctas Additiones, & de ſingulis ratio poſtuletur. Porrò de conſolationibus, & deſolationibus infrà tractabitur, p. 253. De additionibus verò p. 107.

Quid cùm tentatio, & deſolatio. Septima eſt, quòd is, qui alterum exercendum curat, ſi eum videat deſolatione affici ſeu tenta-

punctis illius præcipuis, & adjectâ ſolum brevi declaratiunculâ: ut is qui meditaturus eſt, accepto veritatis hiſtoricæ primùm fundamento diſcurrat poſteà & ratiocinetur per ſeipſum. Ita enim fiet, ut dum aliquid invenerit, quod elucidationem vel apprehenſionem hiſtoriæ, aliquantò majorem præbeat (ſive ex diſcurſu proprio, ſive ex divinâ mentis illuſtratione id contingat) guſtum delectabiliorem, & uberiorem fructum percipiat, quàm ſi res ipſa ei ab altero diffuſiùs narrata & declarata eſſet. Non enim abundantia ſcientiæ, ſed ſenſus & guſtus rerum interior deſiderium animæ explere ſolet.

Vbi major reverentia.

Tertia eſt, quòd cùm ſequentibus omnibus Exercitiis ſpiritualibus utamur actibus intellectus, quando diſcurrimus, voluntatis verò, quando afficimur; advertendum eſt in operatione quæ præcipuè eſt voluntatis, dum voce aut mente cum Domino Deo, vel Sanctis ejus colloquimur, majorem exigi à nobis reverentiam, quàm dum per uſum intellectus, circa intelligentiam potiùs moramur.

Ordo hebdomadarum moderari poteſt.

Quarta eſt, quòd licet Exercitiis ſequentibus, aſſignentur quatuor hebdomadæ, totidem exercitiorum partibus, ſingulæ ſingulis reſpondentes, videlicet; ut in primâ hebdomadâ fiat conſideratio de peccatis; in ſecundâ de D. N. Jesu Chriſti vitâ, uſque ad ingreſſum ejus in Hieruſalem die Dominicâ Palmarum; in tertiâ de paſſione ejuſdem; in quartâ de reſurrectione, & aſcenſione, adjectis tribus

tribus orandi modis: non tamen ita accipiendæ ſunt dictæ hebdomadæ, ut neceſſe ſit unamquamque continere ſeptem vel octo dies. Cùm enim contingat alios aliis tardiores, vel promptiores eſſe ad conſequendum id, quod quærunt (puta in primâ hebdomadâ contritionem, dolorem, & lacrymas de peccatis ſuis) aliquos etiam plus aut minùs agitari probarique variis ſpiritibus: expedit nonnumquàm * ſuccidi hebdomadam quamcumque, vel extendi, juxta materiæ ſubjectæ rationem. Solet tamen totum Exercitiorum tempus triginta dierùm, aut circiter, ſpatio concludi. *2

Quinta eſt, quòd mirum in modum juvatur, qui ſuſcipit Exercitia, ſi magno animo atque liberali accedens, totum ſtudium, & arbitrium ſuum offerat ſuo Creatori, ut de ſe, ſuiſque omnibus id ſtatuat, in quo ipſi potiſſimùm ſervire poſſit, juxta ejuſdem beneplacitum. *Quid exercitia facienti.*

Sexta eſt, quòd tradens Exercitia, ſi animadvertat ei qui recipit, nullas incidere ſpirituales animi commotiones, ut ſunt conſolationes, vel triſtitiæ, neque diverſorum ſpirituum agitationes, ſedulò debet percontari, an ipſa Exercitia præſcriptis agat temporibus, & quibus modis, an etiam obſervet diligenter cunctas Additiones, & de ſingulis ratio poſtuletur. Porrò de conſolationibus, & deſolationibus infrà tractabitur, p. 253. De additionibus verò p. 107. *Quid cùm nullæ animi motiones.*

Septima eſt, quòd is, qui alterum exercendum curat, ſi eum videat deſolatione affici ſeu *Quid cùm tentatio, & deſolatio.*

tenta-

tentatione,cavere debet ne ſe durum vel auſterum ipſi exhibeat, ſed mitem potiùs,ac ſuavem præſtet, confirmato ejus animo ad agendum ſtrenuè in poſterum, detectiſque inimici noſtri verſutiis, cum ad conſolationem ſtudeat diſponere tamquàm brevi ſubſecuturam.

Reg pro deſolatione,& conſolatione.

Octava eſt, quòd circa conſolationes & deſolationes ſumentis Exercitia,& circa aſtutias inimici, poterunt uſui eſſe regulæ, quæ * in prioribus duabus hebdomadis habentur, de variis ſpiritibus internoſcendis.

* b

Quid cum inexperto Exercitiorum.

Nona eſt,quòd quando exercendus eſt quiſpiam ſpiritualium rerum inexpertus, unde contingat, eum in primâ hebdomadâ craſſis quibuſdam apertiſque tentationibus vexari, oſtenſis jam inde proſequendi obſequii divini certis impedimentis, (cujuſmodi ſunt moleſtia, anxietas, pudor, timor, habitâ honoris mundani ratione) tunc illi, qui eum exerceri docet, ſuperſedendum eſt uſu regularum, quæ ad ſecundam hebdomadam pertinent, de diſcretione ſpirituum, & iis utendum ſolis, quæ in primâ dantur. Quia quantum alter ex his accepturus eſt commodi, tantumdem ex illis diſpendii referret ob ſubtilitatem rei, & ſublimitatem, quæ eſt ſupra ejus captum.

Decima eſt,quòd qui exercetur, ſi tentationibus jactetur, boni ſpeciem præſeferentibus, tunc muniendus eſt per dictas regulas hebdomadæ ſecundæ. Humani enim generis inimicus,per boni ſpeciem, eos ut plurimùm oppugnat,qui antea in viâ vitæ,quam illuminativam

nativam

Digitized by Google

nativam appellant, reſpondente Exercitiis ſecundæ hebdomadæ, fuerint potiùs verſati, quā in alterâ, quæ purgativa dici ſolet, * atque per Exercitia primæ hebdomadæ compreheditur.

Undecima eſt, quòd exercenti ſe in primâ hebdomadâ, expedit neſcire, quid in ſecundâ ſit acturus: ſed ad conſequendum illud, quod tunc quærit, acriter laborare, perinde ac nihil boni poſteà eſſet reperturus. *Exercens neſciat ſequentes meditationes.*

Duodecima eſt, quòd admonendus eſt is, qui exercitatur, ut cùm in quotidiano quolibet exercitio, ex quinque infrà deſcribendis, expendi debeat unius horæ tempus; curet ſemper animi quietem in hoc reperire, quòd plus temporis potiùs, quam minùs inſumpſiſſe, ſibi conſcius ſit. Frequens eſt enim dæmoni hoc agere, ut præfixum meditationi vel orationi temporis ſpatium decurtetur. *In quotidiano exercitio quies animi reperienda.*

Decima tertia eſt, quòd cum facile ſit ac leve, affluente conſolatione, integram contemplationis horam traducere: difficillimum ècōtra, incidente deſolatione; idcircò adverſus tētationem, ac deſolationem ſemper pugnādum eſt, producto ultra præfinitam horā exercitio, vincendi gratiâ. Ita enim non ſolùm diſcimus reſiſtere adverſario, ſed eum etiam expugnare. *Exercitii tempus producatur.*

Decima quarta eſt, quòd ſi vacans Exercitiis cernatur conſolatione multâ, & fervore magno ferri, obviandum eſt, ne promiſſo aliquo vel voto inconſulte ac præcipitanter facto ſe obſtringat: Idque tanto fuerit diligentiùs *Ubi freno utendum in ferventioribus.*

tiùs prævertendum, quanto ille ingenij eſſe inſtabilioris perſpicitur. Quamvis enim unus alterum juſte movere poſſit ad ingreſſum religionis, in quâ emittenda ſint obedientiæ, paupertatis, atque caſtitatis vota; quamvis prætereà majoris meriti ſit opus ex voto quàm ſine voto factum; plurima nihilominus ratio habenda eſt conditionis propriæ perſonarum. Item attentè eſt conſiderandum, quid commodi, vel incommodi poſſit occurrere, ad illud præſtandum, quod aliquis promiſſurus ſit.

Circa vota faciendæ.

Decima quinta eſt, quòd tradens Exercitia non debet alterum impellere ad paupertatem & promiſſionem ejus magis quàm ad oppoſitum; neque ad hoc potiùs, quam ad illud inſtitutum vitæ: quia licet extra Exercitia licitum ſit, & pro merito ducendum, ſi quis cælibatum, religionem, & aliam quamcumque Euangelicam perfectionem amplecti ſuadeat iis omnibus, quos ex perſonarum, & conditionum ratione probabile ſit fore idoneos; longè tamen convenientius, meliuſque eſt, inter Exercitia ipſa id non attentare: ſed Dei potius voluntatem quærere, atque præſtolari, donec ipſe Creator ac Dominus noſter animæ ſibi devotæ ſeſe communicet, eamque amplexans ad ſui amorem, laudem & ſervitium diſponat, prout maximè ſcit eſſe commodum. Quapropter dictanti Exercitia ſtandum eſt in quodam æquilibrio, ſinendumque, ut citra medium, Creator ipſe cum creaturâ, & hæc viciſſim cum illo rem tranſigat.

Tempore exercitiorum nemo impellatur ad paupertatem.

Decima

Decima ſexta eſt, quòd, ut Creator ipſe, Dominuſque noſter in creaturâ ſuâ certiùs operetur, ſi accidat animam ad aliquid minùs rectum affici atque inclinari, ſummoperè ac totis viribus nitendum eſt in contrarium; (ut puta, ſi ad officium vel beneficium adipiſcendum aſpiret, non divinæ gloriæ, aut communis animarum ſalutis causâ, ſed commoditatis ſuæ, negotiorumque temporalium dumtaxat) tunc affectus ad oppoſitum impelli debet, per aſſiduas orationes, & alia exercitia pia, in quibus à clementiâ Dei oppoſitum petatur: videlicet, hunc ut ille animum offerat ipſi Deo, ſe tale officium vel beneficium, aut aliud quidvis, jam non appetere, niſi priorem affectum adeò mutaverit, ut nihil jam omninò deſideret, vel poſſideat aliâ ex causâ, quàm divini cultus & honoris. *Quid cùm ad aliquid minùs rectum afficitur.*

Decima ſeptima* perutilis eſt, quòd ſcilicet tradens exercitia, inquirere ac ſcire nolens proprias alterius cogitationes & peccata; ſupereſt, ut certior factus fideliter de cogitationibus à vario ſpiritu immiſſis, & ad majus, aut minus bonum trahentibus, ſpiritualia nonnulla Exercitia illi præſcribat, præſenti animæ neceſſitati opportuna. * d *Quid cùm varia cogitationes.*

Decima octava eſt, quòd juxta ejus, qui exercetur, habitudinem, puta pro ætate, doctrinâ, vel ingenio, accommodari debent Exercitia: ne cui rudi aut imbecilli ſeu debili ea imponantur, quæ ferre non poſſit citra incommodum, nedum ad profectum ſuum aſſumere. *Quomodò accommodanda Exercitia, & exercenti attemperanda.*

Digitized by Google

mere. Similiter prout cuique in animo eſt ſeſe diſponere, impartiendum id demum eſt, quod eum potiſſimum juvare poſſit. Propterea ei, qui ſe inſtrui dumtaxat poſtulat, & ad gradum aliquem perduci, in quo animus ſuus conquieſcat; tradi poteſt Particulare primum Examen infra poſitum, pag. 69. deinde generale pag. 73. ſimulque modus orandi manè per horæ dimidium, ex præceptorum Dei, & peccatorum mortalium conſideratione, de quà pag. 77. Suadendum etiam fuerit, ut octavo quoque die peccata ſua confiteatur, & quindecim dierum intervallo, vel octo potiùs, ſi affectus impellat, ſumat Euchariſtiæ Sacramentum. Iſta exercitationis ratio propriè competit rudioribus, ſeu illitteratis, quibus inſuper exponenda erunt ſingula præcepta Dei, atque Eccleſiæ; mortalia peccata, cum quinque ſenſibus, & operibus miſericordiæ. Itidem ſi is qui tradit Exercitia, alterum viderit debilis eſſe naturæ, ac parum capacis, unde modicus proventus & fructus ſperari queat, ſatius fuerit aliqua ex dictis levioribus exercitiis ipſi præſcribere, uſque ad confeſſionem peccatorum: poſtrà nōnulla conſcientiæ examina, & methodum confeſſionis frequentioris dare; quibus jam paratum ſibi animæ profectum ſeu lucrum tueri poſſit. Non erit autem progrediendum ad electionum dictamina; aliorumve, quam primæ hebdomadæ, Exercitiorum; quoties præſertim alii adſunt majori cum fructu exercitandi, nec omnia omnibus præſtare temporis permittit anguſtia.

Decima

Decima nona eſt, quod homini negotiis publicis, vel aliis convenientibus diſtricto, ſive ingenio ſive litteris præditus ſit, ſuppetente ipſi horâ unâ & dimidiâ diebus ſingulis ad ſumenda nonnulla exercitia; exponendum primo erit, quem in finem homo creatus ſit: deinde per horam dimidiam examen particulare, deinceps generale cum modo rite confitendi, ſumendique ſancti Sacramenti, tradi ei poſſunt: præſcribendo etiam, ut manè, per triduum, ſpatio unius horæ meditationem agat de primo, ſecundo, ac tertio peccato, ut docetur paginâ 79. Poſteà per alios tres dies eadem horâ de proceſſu peccatorum, ut paginâ 87. Per alios totidem de pœnis, quæ peccatis reſpondent paginâ 105. *Quod cum homine publicis negotiis diſtricto.*

Dictandæ quoque illi erunt intra totum dictarum trium meditationum tempus, decem additiones illæ, quæ habentur paginâ 44.

Obſervabitur eadem meditandi ratio circa myſteria Domini noſtri Jesu Chriſti, quæ infra in ipſiſmet Exercitiis latè explicatur.

Vigeſima eſt, quod ei, qui à negotiis liberior eſt, & fructum conſequi ſpiritualem optat, quam poſſit maximum, tradenda ſunt omnia exercitia eodem, quo procedunt, ordine (& quidem ſcribi rerum capita, ne excidant è memoria expedit) in quibus (ſecundum ſucceſſum communiorem) tanto majorem faciet progreſſum ſpiritualis vitæ, quanto magis ab amicis notiſq; omnibus, & ab omni rerum humanarum ſollicitudine ſeſe abduxerit: ut ſi ab *Quid cum libero à negotiis & fructum conſequi cupiente.*

ædibus

ædibus priſtinis migret in domum cellamve aliquam ſecretiorem, unde ipſi liberum ſecurumque ſit egredi ad matutinum, ſacrum Miſſæ, vel ad veſperarum officium cum libuerit, audiendum, abſque familiaris cujuſquam interpellatione. Ex quâ quidem loci ſeceſſione inter alias multas commoditates hæ tres præcipuè conſurgunt. Prima, quod excluſis amicis & familiaribus, negotiiſque minus rectè ordinatis ad Dei cultum, gratiam apud Deum non mediocrem meretur. Secunda, quod per hujuſmodi ſeceſſum intellectu minus quam antea diſtracto in diverſas partes, ſed collecta redactaque omni cogitatione ad rem unam, ſcilicet ad obſequendum Deo Creatori ſuo, & ſaluti animæ ſuæ conſulendum, multò liberius ac expeditiùs utitur naturæ viribus in quærendo eo, quod deſiderat tantoperè. Tertia, quòd quantò ſe magis reperit anima ſegregatam ac ſolitariam, tantò aptiorem ſeipſam reddit ad quærendum, attingendumque Creatorem & Dominum ſuum: ad quem inſuper, quo propiùs accedit, eò meliùs ad ſuſcipienda bonitatis divinæ dona diſponitur.

EXER-

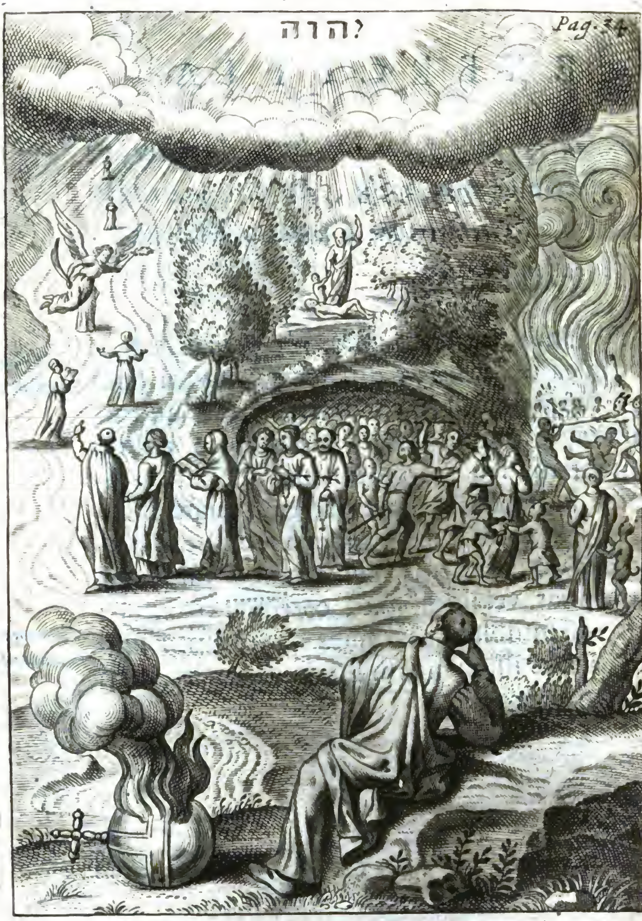
Digitized by Google

EXERCITIA

Quædam ſpiritualia, per quæ homo dirigitur, ut vincere ſeipſum poſſit, & vitæ ſuæ rationem, determinatione à noxiis affectibus liberâ, inſtituere.

IN primis, ut per hujuſmodi exercitia, tam qui ea tradit, quàm qui accipit, juvari queat, ſupponendum eſt Chriſtianum unumquemque pium, debere promptiore animo ſententiam ſeu propoſitionem obſcuram alterius, in bonam trahere partem, quàm damnare. Si verò nullâ eam ratione tutari poſſit, exquirat dicentis mentem, & ſi minùs recte ſentiat, vel intelligat, corripiat benigne: hoc niſi ſufficit, vias omnes opportunas tentet, quibus illum ſanum intellectu, ac ſecurum reddat ab errore. *Rectè ſentiendum.* *Ab errore liberandus.*

E PRIN-

Coſiderād'. e finis & ſm̄ finem dirigend' ē curſ.'
Caſ: Col 17.

PRINCIPIVM
SIVE
FVNDAMENTVM.

CReatus eſt homo ad hunc finem, ut Dominum Deum ſuum laudet, ac revereatur, eique ſerviens tandem ſalvus fiat. Reliqua verò ſupra terram ſita, creata ſunt hominis ipſius causâ, ut eum, ad finem creationis ſuæ proſequendum, juvent: unde ſequitur utendum illis, vel abſtinendum eatenus eſſe, quatenus ad proſecutionem finis vel conferunt, vel obſunt. Quapropter debemus, abſque differentiâ, nos habere circa res creatas omnes, (* prout libertati arbitrij noſtri ſubjectæ ſunt, & non prohibitæ;) Ita, ut (quod in nobis eſt) non quæramus ſanitatem magis, quàm ægritudinem: neque divitias paupertati, honorem contemptui, vitam longam brevi præferamus. * Sed conſentaneum eſt, ex omnibus ea demum, quæ ad finem ducunt, eligere ac deſiderare.

Hominis finis.

* e

* f

Digitized by Google

EXAMEN PARTICVLARE.

EXAMEN PARTICVLARE

Et quotidianum, tria tempora complectens, ad diſpoſitionem ſui ac duplicem diſcuſſionem accommoda.

PRimum tempus eſt matutinum, quo debet homo, ſtatim dum à ſomno ſurgit, proponere diligentem ſui cuſtodiam circa peccatum, aut vitium aliquod particulare, à quo emendari cupit. Secundum eſt pomeridianum, in quo petenda eſt à Deo gratia, ut reminiſci poſſit ille, quoties in peccatum ſeu delictum iſtud particulare inciderit, & in poſterum cavere: deinde priorem faciat diſcuſſionem, exigens ab animà ſuà rationem de peccato, ſeu vitio jam dicto, & ſingulas diei partes præteritas percurrens ab eâ horâ, quâ ſurrexit, uſque ad præſentem, quoties illud commiſerit, & puncta totidem ſignet in priore lineâ figuræ ſubſcriptæ. Quibus peractis denuò proponat per ſpatium diei reliquum, diligentiùs ſeſe cohibere. Tertium erit veſpertinum tempus, in quo, poſt cœnæ horam, facienda eſt diſcuſſio ſecunda, percurſis itidem horis ſingulis, ab examine priore uſque ad præſens lapſis, & eodem modo rememoratis enumeratiſque vicibus, quibus deliquerit,

1. Tempus matutinum.

2. Pomeridianum.

3. Veſpertinum.

Digitized by Google

parem eis punctorum numerum ſignabit in poſteriore lineâ figuræ, ſequenti ſimilis ad hoc præparatæ.

ADDITIONES.

QUATUOR

Vtiles ad faciliorem & celeriorem peccati ſeu vitij cujuſvis extirpationem.

Prima vitij expiatio. PRima eſt, ut quoties id peccati ſeu delicti genus homo commiſerit; manu pectori admotâ, doleat de lapſu, quod fieri poteſt etiam aſſiſtentibus aliis, nec advertentibus.

Secunda. Secunda eſt, ut ſub noctem numeratis, comparatiſque invicem punctis linearum, quarum prior priori examini, poſterior poſteriori aſſignatur, attendat, an à priore examine uſque ad ſecundum aliqua ſucceſſerit emendatio.

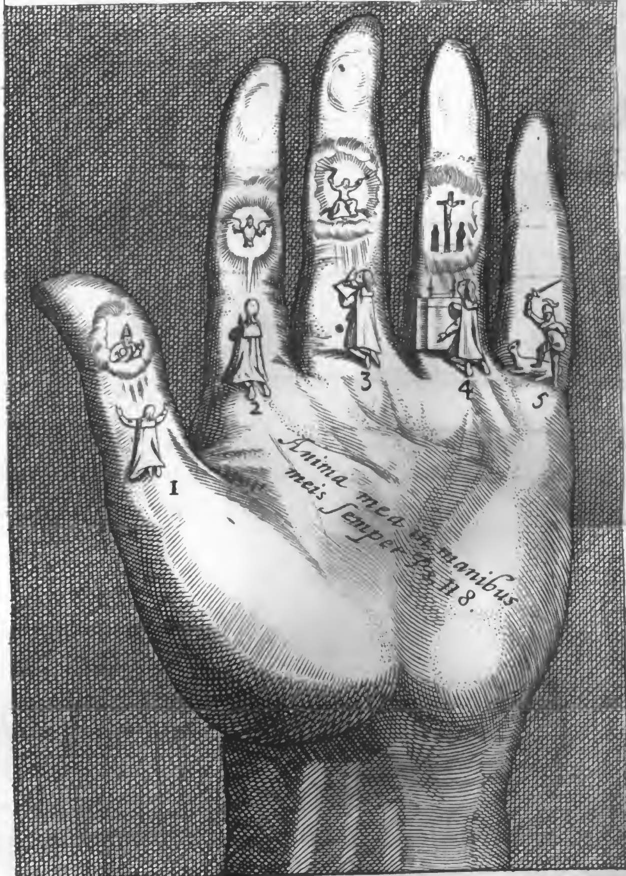
Tertia. Tertia eſt, ut conferat diei ſecundæ, atque præcedentis examina invicem: conſiderans ecquid ſibi emendationis intervenerit.

Quarta. Quarta, ut collatis hebdomadarum duarum inter ſe examinibus, pari modo, factæ vel omiſſæ emendationis rationem habeat.

Item notandum eſt ex ſequentibus figuris, primam ceteris longiorem deputari diei primæ, puta Dominicæ: ſecundam verò diei Lunæ, paulò breviorem: & ita deinceps: cùm par ſit diminui in dies erratorum numerum.

Digitized by Google

EXAMEN CONSCIENTIAE Pag. 40.

1. Gratias age. 2. Pete lumen. 3. Examina 4 Dole.
5. Propone.

Digitized by Google

EXAMEN CONSCIENTIÆ GENERALE;

Ad purgationem animæ, & ad peccatorum confeßionem utiliſsimum.

PRo comperto ponitur triplex incidere homini cogitationum genus; Unum ex proprio ſurgens motu ipſius hominis: Reliqua verò duo extrinſecùs advenientia, ex boni ſcilicet, vel mali ſpiritus ſuggeſtione. *Triplex cogitationum genus.*

De cogitatione.

Duobus modis elicitur meritum ex malâ cogitatione in materiâ peccati mortalis, de quâ hîc ſermo eſt. Primò, quando ſuggeritur de patrando mortali crimine cogitatio, ſed ea confeſtim repugnando vincitur. Secundò, quando pravæ iſtiuſmodi ſuggeſtioni ſemel, ac iterum repulſæ, & ſubinde nihilominùs revertenti continuè reſiſtit homo, donec penitùs expugnetur: quod quidem victoriæ genus meritò alterum antecellit. *Quotuplex meritum in repellendâ malâ cogitatione.*

Peccat autem leviter aliquis, ſeu venialiter quando in ſubortâ peccati mortalis cogitatione, aliquantulùm moratur, quaſi auſcultando, *Quando levis culpa in cogitatione.*

tando, vel quando aliqua obiter ſenſus delectatione afficitur, vel in ea retundenda ſeſe exhibet negligentem. Mortale verò peccatum, per cogitationem duobus modis admittitur; Primò, quando cogitationi peccati præbetur quacumque ratione, aſſenſus. Secundò, quando peccatum illud opere completur, idque gravius eſt priore, ex tribus cauſis: Videlicet, ob majorem temporis decurſum: ob actum intenſiorem: & ob plurium denique offendiculum ſive detrimentum.

Quando mortalis, & quotuplex.

De loquelâ.

Quotupliciter verbo offendatur.

Verbo etiam multifariam offenditur Deus; ut in blaſphemia, juramento. Nam jurandum non eſt, neque per Creatorem, neque per creaturas ullas, niſi concurrentibus his tribus, veritate, neceſſitate, ac reverentia. Porrò intelligenda eſt neceſſitas, non in veritatis cujuslibet affirmatione, ſed ejus tantùm, quæ circa ſpirituale, corporale, vel etiam temporale bonum aliquod, momenti eſt non levis. Reverentiam dicimus, quando aſſumens divinum nomen adhibet conſiderationem, ut Deo Creatori ac Domino debitus honor tribuatur.

De juramento.

Sciendum eſt autem, licet juramentum temerè ſeu vanè factum per Creatorem, ſit gravius peccatum, quàm per creaturam; difficilius tamen eſſe, per hanc, quàm per illum licitè

licitè jurare, ſervatis debitis circumſtantiis, quas diximus. Primò, quia in mentione creaturæ facienda per juramentum, non ita excitamur aut reddimur attenti, ut ex veritate ac neceſſitate juremus, ſicut nominato rerum omnium Creatore. Secundò, eò quòd ad honorem Deo exhibendum cum reverentiâ, longè debiliùs movemur ex commemoratione creaturæ, quàm ipſius Dei Creatoris. Quamobrem jurare per creaturas, perfectis magis conceditur, quàm craſſioribus ſive idiotis: quandoquidem perfecti ex contemplationis uſu aſſiduo, & illuſtratione intellectus, conſiderant propiùs, atque deprehendunt Deum ſecundùm eſſentiam, præſentiam, & potentiam ſuam creaturæ cuilibet ineſſe: unde ad præſtandam illi debitam in juramento reverentiam parati ores ſunt aliis, qui eò perfectionis nondum provecti ſunt. Tertiò, quia creaturis ad confirmationem juramenti crebriùs adſcitis, periculum eſſet idololatriæ: id quod imperfectis magis, quàm perfectis fuerit timendum.

Vitandum eſt inſuper verbum otioſum (inter alia locutionis peccata,) quale eſſe intelligitur, quodcumque nec loquenti, nec alteri prodeſt, nec eo etiam animo profertur, ut afferat utilitatem. E converſo vero minimè otioſum cenſendum eſt verbum illud, quodcumque ad animæ vel propriæ, vel alienæ, aut ad corporis, aut rei etiam temporalis commodum pertinet: aut certè ad tale quippiam *Otioſum verbum vitandum, & quale ſit.*

piam

Digitized by Google

piam ex dicentis mente dirigitur: etiam ſi quis de negotiis loquatur, ab inſtituto ſuo alienis, ut religioſus de bellis, vel mercimoniis. Ceterùm ex ſermone quidem, ad finem bonum ordinato, meritum contingit: ad malum verò finem, aut futiliter prolatus ſermo, generat peccatum.

Oris peccata. Sunt & oris peccata, mendacium, falſa teſtimonia, detractio. Nam detrahendum non eſt alteri, nec obmurmurandum. Revelato enim mortali alicujus peccato, quod publicum non ſit, cum malâ intentione, vel gravi damno famæ alterius, mortale itidem peccatum committitur: veniali autem, veniale ſolùm. Ad hæc quotieſcumque alienum patefacimus vitium, vel defectum, noſtrum ipſorum vitium, ac defectum ſimul commonſtramus. Verumtamen ubi recta mens eſt, de proximi delicto licebit loqui bifariam.

Quando de proximi delicto licet loqui.

Primò, quandò publicum eſt, ut meretricium, vel damnatum in judicio, vel pernicioſum, puta ob errorem publicum, animos converſantium corrumpentem.

Secundò, quoties occultum alicujus crimen indicatur alteri, per cujus ſubventionem, ille relevari à peccato poſſit: dummodò rei hujus, probabilis aliqua ratio vel conjectura offeratur.

Poſſent inter oris peccata, irriſiones, contumeliæ, & alia id genus adſcribi, quæ perſequi licebit tradenti Exercitia, prout opus eſſe judicaverit.

De

De opere.

PRopoſitis ante oculos decem mandatis Dei, cum Eccleſiæ præceptis & juſſis majorum, ſeu Superiorum, æſtimandum eſt, quidquid ſit operis adverſus quodlibet eorum, id peccatum eſſe: levius aut gravius tamen, pro inæquali peccandi modo, & pro diversâ peccantium habitudine. Porrò reduci ad juſſa ducimus Superiorum, diplomata ſeu indulta Pontificum, pro infidelium expugnatione, vel Chriſtianorum pace, concedi atque promulgari ſolita: per quæ ad confeſſionem peccatorum, & Euchariſtiæ ſanctæ ſumptionem, Chriſti fideles invitantur. Peccat ſiquidem non leviter, quicumque tam pias Rectorum Eccleſiæ cohortationes, ſanctionesque aſpernari audet, ac tranſgredi. *Operis peccata.*

EXA-

EXAMINIS GENERALIS

Modus, particulas ſeu puncta quinque complectentis.

1. *Gratiæ agendæ.* PRimum punctum eſt, Domino noſtro Deo, pro beneficiis acceptis, gratias agendas eſſe.

2. *Gratia petenda.* Secundum, quod debemus pro cognitione, & expulſione peccatorum gratiam flagitare.

3. *Quomodò diſcutienda conſcientia.* Tertium, de admiſſis præſenti die peccatis, rationem ab animâ noſtrâ exigere, per horas ſingulas, ex quo ſurreximus, veſtigando. Et primò quidem circa cogitationem: deinde circa loquelam, atque operationem, eodem ordine, quo in particulari examine traditum eſt.

Quartum, poſcere veniam de delictis.

Quintum, proponere cum Dei gratiâ emendationem: & orationem dominicam poſt dicta omnia recitare. Pater noſter.

CON-

Digitized by Google

CONFESSIONIS

Generalis & Communionis uſus.

EX Confeſſione generali ultro factâ, inter alia pleraque, percipiuntur tria hæc emolumenta. Primum, quòd tametſi, qui annis ſingulis ſaltem confitetur ſemel, ad generalem hujuſcemodi confeſſionem minimè obligetur; eam tamen facienti ipſi multò plus commodi & meriti accedit, ob dolorem ſcilicet de peccatis, & malitiâ vitæ præteritæ, quem ita ſentit vehementiorem. *Confeſſionis generalis emolumenta. Primum.*

Secundum, quoniam inſpectâ, per ſpiritualem exercitationem, longè quàm anteà manifeſtiùs naturâ & malitiâ peccatorum, tantò amplius commodum ac meritum percepturus eſt. *Secundum.*

Tertium, quia conſentaneum eſt, hominem ſic rite confeſſum, atque diſpoſitum, multò meliùs ſe habere ad Euchariſtiæ ſumptionem, quæ maximè confert & ad fugam peccati & ad gratiæ receptæ conſervationem & augmentum. *Tertium.*

Porrò generalis iſta confeſſio, poſt hebdomadæ primæ Exercitia potiſſimum erit opportuna.

PRI-

DE SIDERIVM PECCATORVM PERIBIT *Pſa. 3*

Digitized by Google

PRIMUM
EXERCITIVM

Meditandi ſecundùm tres animæ potentias, circa peccatum triplex. Et continet orationem præparatoriam, duo Præludia, & Puncta tria præcipua, cum uno Colloquio.

ORatio præparatoria eſt; qua petimus à Domino gratiam, ut vires atque operationes noſtræ omnes, ſincerè ad ejus gloriam, & cultum tendant. *Oratio præparatoria.*

Primum Præludium eſt, ratio quædam componendi loci. Pro quâ Notandum eſt, quòd in quavis meditatione, ſive contemplatione de re corporeâ, ut puta de Chriſto, effingendus erit nobis, ſecundùm viſionem quandam imaginariam, locus corporeus, id quod contemplamur, repræſentans, veluti templum, aut mons; in quo reperiamus Chriſtum Jesum vel Mariam Virginem, & cætera, quæ ſpectant ad contemplationis noſtræ argumentum. Sin autem ſpeculationi ſubeſt res incorporea, ut eſt conſideratio peccatorum nunc oblata; poterit loci conſtructio talis eſſe, ut ſi per imaginationem cernamus *1. Præludium.*

animam noſtram in corpore iſto corruptibili, velut in carcere conſtrictam: hominem quoque ipſum, in hac miſeriæ valle, inter animalia bruta, exulantem.

2 Præludium. Secundum erit Præludium, ut à Domino id poſtulem, quod exopto, juxta propoſitæ contemplationis argumentum: nimirum ſi de Chriſti reſurrectione fuerit meditandum, petenda erit lætitia, quâ gaudenti Chriſto congaudeam: ſin de paſſione; lacrymas, pœnas, & angores petam, ad compatiendum Chriſto patienti. In præſenti ergo meditatione, pudorem confuſionemque mei ipſius debeo expoſcere, attendens quàm multi homines, ob peccatum mortale, vel unicum, damnati fuerint; &.quod ego,toties peccando, ſim damnationem commeritus.

Quæ orationi præmittenda. Notandum ad hæc, quod omni meditationi, ſeu contemplationi, præmitti debent tam Oratio præparatoria, quam Præludia duo: ſed Oratio quidem ſemper fit eodem modo, Præludia vero, pro diverſitate rerum, ſunt diverſa.

Circa primum Angelorum peccatum. Primum punctum erit, ut exerceatur memoria mea circa primum peccatorum omnium, quod fuit ab Angelis commiſſum; adhibito ſtatim diſcurſu intellectus, atque voluntatis motu, inſtigante me ad volvenda, & intelligenda ea, per quæ erubeſcam, & confundar totus, factâ unius tantum peccati Angelorum, cum tot meis comparatione: Unde colligere

colligere liceat, cùm illi ob unicum crimen addicti ſint inferno, quam ſæpe ipſe ſupplicium idem meruerim. In memoriam itaque dicimus trahendum eſſe, quo pacto Angeli creati primùm in ſtatu gratiæ, ſed (quod neceſſe erat ad beatitudinis conſummationem,) non volentes per arbitrij libertatem, Creatori ſuo reverentiam, & obſequium præſtare; ac contra eum ipſum inſoleſcentes, converſi fuerint ex gratiâ in malitiam, & de cælo ad infernum præcipitati. Conſequenter diſcurrendum erit per officium intellectus circa hæc penſiculatiùs, nec non concitandis ſimul voluntatis affectionibus, acriùs inſiſtendum.

Circa peccatum primorum parentum.

Secundum eſt punctum, eaſdem potentias tres, circa peccatum primorum parentum (quod ſecundum appellabimus) exercere: tractando memoriâ, quam diuturnam ob illud pœnitentiam egerunt: quanta humanum genus corruptio invaſit: quot hominum millia ad inferos deturbata ſunt. Memorandum eſt videlicet, quomodo Adam in Damaſceno campo, de limo terræ factus, poſituſque in terreſtri Paradiſo, & Eva formata ex unâ coſtarum ejus, cum de fructu arboris ſcientiæ boni & mali prohibiti eſſent comedere, & nihilominus comediſſent; poſt peccatum ſubito ex Paradiſo ejecti ſint: veſtibus pelliceis induti, & originali juſtitiâ privati, reliquum vitæ ſuæ tempus, in laboribus, ac ærumnis maximis, pœnitendo traxerint. Super his etiam

Digitized by Google

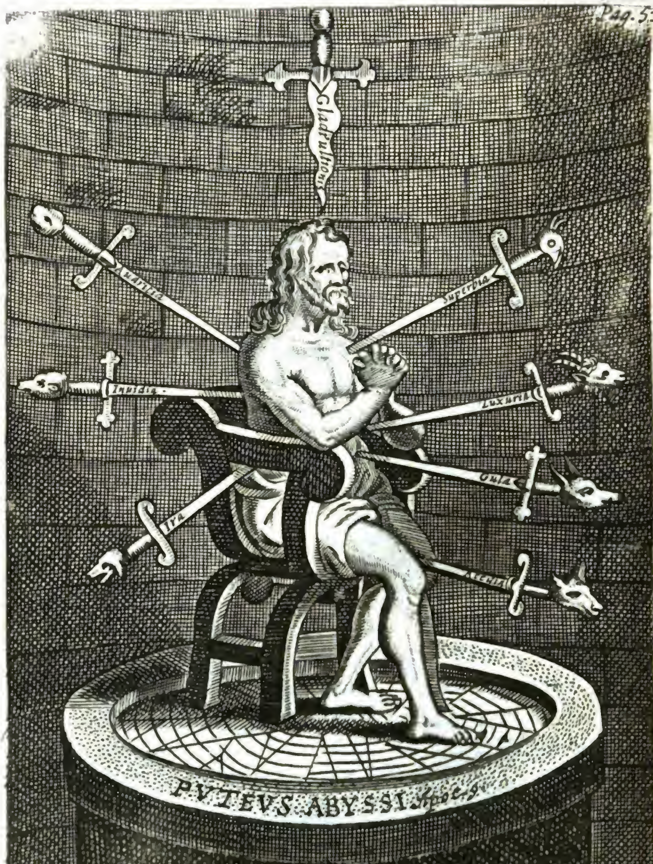
iam ratiocinio intellectus, & affectibus voluntatis utendum erit, ſicut priùs.

Circa peccatum mortale, & veniale. Tertium eſt, ut exerceamur pari modo, circà peccatum mortale, & particulare quodlibet (ipſum nos tertium peccatum dicemus, ut à duobus ſuprà poſitis diſtinguatur) conſiderando, quòd peccato tali, vel ſemel dumtaxat commiſſo, fortè detruſi ſint multi ad infernum: quodque præthereà propè innumeri, ob delicta meis pauciora atque leviora forte crucientur æternis pœnis. Unde memoria verſandum erit, quanta ſit peccati gravitas & malitia, Deum omnium Conditorem atque Dominum offendentis. Ratiocinandum quoque eſt, ſupplicium æternum peccato juſtè irrogari, ut pote adverſus infinitam bonitatem Dei perpetrato. Poſtremò ſuſcitandi ſunt affectus, ſicut jam dictum eſt.

Colloquium. Colloquium fiet imaginando Jesum Chriſtum coràm me adeſſe, in cruce fixum. Itaque exquiram mecum rationem, qua Creator ipſe infinitus, fieri creatura, & ab æterna vita ad temporariam mortem venire, pro peccatis meis dignatus ſit. Arguam inſuper me ipſum, percontans quid hactenus dignum memoratu egerim pro Chriſto? quid agam tandem, aut agere debeam? Et in eum intuens ſic cruci affixum, ea proloquar quæ, ſuggeret mens & affectus. Porrò Colloquij proprium illud eſt, ut fiat ſicut amici ſermo ad amicum, vel ſervi ad Dominum, nunc gratiæ aliquid

Digitized by Google

aliquid petendo ; nunc culpam aliquam meam incuſando : interdum propria quælibet communicando, ac petendo conſilium ſuper illis, ſive auxilium. Ultimò dicatur, *Pater noſter.*

In pūcto ad inferna deſcēdunt *Iob.2*

II. EXERCITIVM.

Eſt meditatio de peccatis, complectens ultra Orationem præparatoriam, & duo Prælúdia, quinque articulos, ſeu Puncta, cum Colloquio ad finem.

PRæparatoria oratio eadem, quæ ſuprà. *Orat. præp.*

Prius præludium eamdem exigit conſtructionem loci, ut in præcedenti meditatione. *1. Præludium.*

Poſterius verò fiet, poſcendo id, quod hîc quærimus, dolorem ſcilicet intenſum de peccatis, atque abundantem fletum. *2. Præludium.*

Punctum primum, ſit proceſſus quidam, per quem peccata totius vitæ in memoriam revocantur, percurſis gradatim diſcuſſiſque annis, & ſpatiis temporum ſingulis. Qua in re, triplici juvamur compendio; conſideratis videlicet locis habitationis noſtræ, converſationum modis; & officiorum ſeu negotiorum, quibus functi ſumus, generibus diverſis. *Revocanda in memoriam peccata totius vitæ.*

Secundum eſt, peccata ipſa perpendere, quanta ſit fœditas & nequitia ſingulorum ex natura ſua, ſi vel prohibita non eſſent. *Ipſorum peccatorum perpenſio.*

Tertium eſt, conſiderare me ipſum quiſnam aut qualis ſim; additis exemplis, quæ me in majorem mei contemptum trahant: ut *Sui ipſius cogitatio.*

Digitized by Google

ſi mecum reputem, quantulus ſim ad hominum omnium cœtum comparatus: quid deinde ſit multitudo univerſa mortalium, ſi cum Angelis, Beatiſque omnibus conferatur: poſt hæc attendendum eſt, quid rei ſit tandem, quidquid eſt creatum, præ ipſo Deo Creatore: Iam quid homuncio ego unus eſſe poſſum? Demum inſpiciam corruptionem mei totius, pravitatem animæ, atque corporis fœditatem, ac me tamquàm ulcus ſive apoſtema eſſe ducam, ex quo tanta ſanies peccatorum, tantaque vitiorum lues defluxerit.

Dei offenſi perpenſio. Quartum eſt, cogitare quid ſit Deus, quem ita offendi, collectis comparatiſque perfectionibus attributis Deo, ut propriis, cum oppoſitis meis vitiis atque defectibus: ſummam ſcilicet ejus potentiam, ſapientiam, bonitatem, & juſtitiam, cùm extremâ meâ infirmitate, ignorantiâ, malitiâ, & iniquitate conferendo.

Exclamatio ex affectu dolentis. Quintum, In exclamationem prorumpere, ex commotione affectus vehementi; admirando valdè, quomodò creaturæ omnes (diſcurſu facto per ſingulas) me ſuſtinuerint tamdiu, & hucuſque vivum ſervaverint: quomodò Angeli, divinæ juſtitiæ gladium ferentes, æquo me animo tulerint, cuſtodierint, ſuiſque etiam juverint ſuffragiis: quomodò pro me interceſſerint Sancti: quomodò cælum, ſol, luna, & alia ſidera, elementa, cunctaque animantium genera, & terræ germina, debitæ vindictæ loco, mihi ſervierint: ut quo denique modo

Digitized by Google

modo non abſorbuerit me dehiſcens tellus, & mille infernos reſerans, in quibus perpetuas pœnas daturus eſſem.

Terminanda demum erit hæc meditatio per colloquium, extollendo infinitam Dei miſericordiam, gratias pro viribus agendo, quod vitam ad hunc uſque diem prorogaverit; unde propoſitâ in futurum mei emendatione, recitabo ſemel *Pater noſter.* *Colloquium.*

III. EXERCITIVM

Non erit aliud, quàm repetitio primi, & ſecundi, unà cum tribus colloquiis.

POſt præparatoriam orationem, & duplex Prælud ium, repetenda erunt præcedentia duo exercitia, notatis punctis, ſeu locis, in quibus majorem ſenſerimus conſolationem, deſolationem, aut aliam quamcumque ſpiritualem affectionem: ac illis diutius, diligentiuſque immorandum erit. Deinde occurrente nobis ſpirituali motu, ad colloquia quæ ſequuntur tria veniemus. *Repetitio duorum Exercitiorum.*

Colloquium primum fit ad Dominam noſtram, Chriſti Matrem, flagitando interceſſionem ejus apud Filium, & gratiæ impetrationem nobis tripliciter neceſſariæ: Primò, ut internam criminum noſtrorum cognitionem, ac deteſtationem ſentiamus. Secundò, ut operum noſtrorum agnoſcentes, abhor-

abhorrenteſque ordinem perverſum, correcto eo, noſmetipſos ſecundum Deum rectè ordinemus. Tertiò, ut perſpecta & damnata mundi pravitate, à rebus mundanis ac vanis nos recipiamus. His expletis ſemel recitetur *Ave Maria.*

2. Colloq. ad Chriſtum Dominum. Secundum colloquium fiat ſimiliter ad Chriſtum Dominum, & Meditatorem noſtrum, ut illa eadem nobis impetret ab æterno Patre. Subdetur in fine oratio, quæ incipit · *Anima Chriſti.*

3. Ad Patrem, Tertium eodem proceſſu faciendum eſt ad Deum Patrem, ut triplicem illam gratiam nobis largiatur, & in fine ſemel recitandum *Pater noſter.*

Digitized by Google

IV. EXERCITIVM

Conficitur ex tertij repetitione.

POnitur repetitio ejuſmodi, veluti quædam eorum ruminatio, quæ meditatus ſum in Exercitiis prioribus, ut ea continuè reminiſcendo, diſcurrat faciliùs intellectus ſine divagatione. Adiicienda quoque erunt tria eadem colloquia.

4. Exercitium eſt repetitio tertij.

n fine illorum inferi, tenebræ & poenæ *Eccl.21.*

Digitized by Google

MEDITATIO DE DAMNIS.

Ex Peccato mortali provenientibus.

ORatio præparatoria eadem, quæ ſemper.

Præludium primum erit, ponere ſibi ob oculos miſerandum hominis ſpectaculum, in quo à planta pedis uſque ad verticem capitis non ſit ſanitas, ſed vulnus, & livor, & plaga tumens.

Secundum erit, petere à Deo gratiam, ut peccatoris conditione, & damnis peccati mortalis intimè perſpectis, illud ſummoperè devitemus.

Punctum Primum erit, conſiderare, quod hominis intellectus per peccatum obcæcatur. Ratio ſenſui ſubjicitur: voluntas à Divinis rebus avertitur, cum nauſea rerum ſpiritualium: Naturales facultates pervertuntur: ſenſus illecebris addicti depravantur: Corpus morbis quandoque inficitur, totuſque homo privatur amicitiâ Dei, gratiâ, & ſpecialibus auxiliis Divinis, omnibuſque virtutum ornamentis, quibus ditatus erat, tamquam Dei filius: unde nihil aliud in eo remanet, quam horrificum Chaos, & luti volutabrum. Atque ita Dei inimicus conſtitutus, &c. pa-

terna

Digitized by Google

paterna Dei cura, & filij adoptione rejectus, injuſtè, & tamquam fur utitur terrâ, aquâ, & omnibus aliis creaturis.

Secundum erit, cogitare, quòd per peccatum remanet ſynderesis, & conſcientiæ ſtimulus quidam, qui totum hominem continuè torquet & cruciat. Vermis enim peccatoris non moritur in æternum, & ideo quaſi, mare fervens, numquam quieſcit, ſed aſſiduis tentationum procellis hinc inde agitatus, & acutiſſimis aculeis confoſſus, tamquam alter filius prodigus, ad porcorum ſtabulum ſeſe reducit, & de eorum ſiliquis ventrem ſuum implere cupiens, fame rerum ſpiritualium perit: unde funibus peccatorum quotidie magis ac magis conſtrictus, tandem ad inferni iter accinctus, ſuomet pondere in Gehennæ barathrum præceps ruit.

Tertium erit, animadvertere, quod homo cum peccavit, Chriſti Domini vulnera, ejuſque ſanguinem crucem, mortem, & merita omnia quodammodo conculcavit, &, quod culpam auget, ipſo Deo intimè ſibi præſente ac ſpectante, abutens Divina ope, qua ad omnes, ac ſingulas corporis animique functiones opus habet, largitoris beneficia, ac dona, in hoſtilia tela convertit. Ipſam vero ſanctiſſimam Virginem, Angelos, ac Beatos omnes, quantum in ſe fuit, contriſtavit, & gloriæ acceſſione privavit; malo denique exemplo quamplurimis hominibus præbuit offendiculum peccandi.

Quar-

Digitized by Google

Quartum poſtremo erit, perpendere, quod homo per mortale peccatum non modo opere, ſed vel aſſenſu conſummatum, mortem æternam ſibi generavit, unde & æternam gloriam perdidit, & jus ad perennem illam vitam amiſit, atque ita è Regno Beatorum ejectus, ſpoliatus infelix Dei amore, qui ſumma eſt hominis felicitas, ac bonorum omnium fons, æternis inferni flammis addictus, & infami ſervituti, ac duriſſimæ dæmonis Tyrannidi traditus, numquam ab illa neque ſua, neque hominum, neque Angelorum poteſtate poterit liberari.

Colloquio uno; vel pluribus terminabitur Contemplatio: recitato in fine, *Pater noſter.*

Digitized by Google

QVA HORA NON PVTATIS *Luc: 12*

Digitized by Google

EXERCITIVM DE MORTE.

ORatio præparatoria, ut ſuprà, in primo Exercitio.

Primum prælùdium eſt: ut meipſum, in lectulo, decumbentem, à medicis derelictum, ſine ullâ ſpe vitæ, quam poſſum vehementiſſimâ apprehenſione, concipiam.

Secundum prælùdium: ut petam, à Deo, gratiam, ſentiendi nunc mortis incommoda: ut vitam, ac mores, in melius, emendem, eâ ratione, quâ tunc feciſſe maximè vellem.

Punctum primum. Conſiderare mortem eſſe perpetuam privationem hujus vitæ: parentum, cognatorum, amicorumque; & rerum omnium, tum delectabilium, tum utiliũ, quas maximè diligis. Sine ſpe ullâ, eadem, in hâc vitâ, reviſendi. Homo, inquit Job, cum mortuus fuerit, nudatus, & conſumptus, ubi quæſo eſt?

Secundum punctum. Perpendere certitudinem mortis: quæ primò. Colligitur ex ipsâ hominum naturâ; ex contrarium qualitatum, & humorum conflictu interiore, ex cæli exteriore intemperie. Secundo, ex Dei præceptis: ſtatutum eſt, ait Apoſtolus, omnibus hominibus ſemel mori. Tertiò, ex pœnâ peccati: per unum hominem, ait idem Apoſtolus, peccatum in hunc mundum intravit &, per peccatũ, mors. Quartò, experientia omniũ, qui præceſſerunt, ab initio mundi, uſque ad hoc tempus, quamvis inſignes in ſanctitate, doctrinâ, divitiis, fuerint; & Eccleſiæ Dei viderentur valde utiles.

Digitized by Google

Tertium Punctum. Expendere incertitudinem mortis, ratione ætatis, horæ, loci, generis mortis; ſtatus, ſive gratiæ, ſive damnationis, in quo erit homo. Quot putas, hâc ipsâ horâ morientes, pœnis æternis mulctandos? Jam, ſi tibi moriendum eſſet, quid, de te, futurum crederes? Illa Chriſti Domini dicta perpende: Vigilate! quia neſcitis quâ horâ Dominus veſter venturus ſit. Et: Eſtote parati: quia neſcitis quâ horâ Filius hominis venturus eſt.

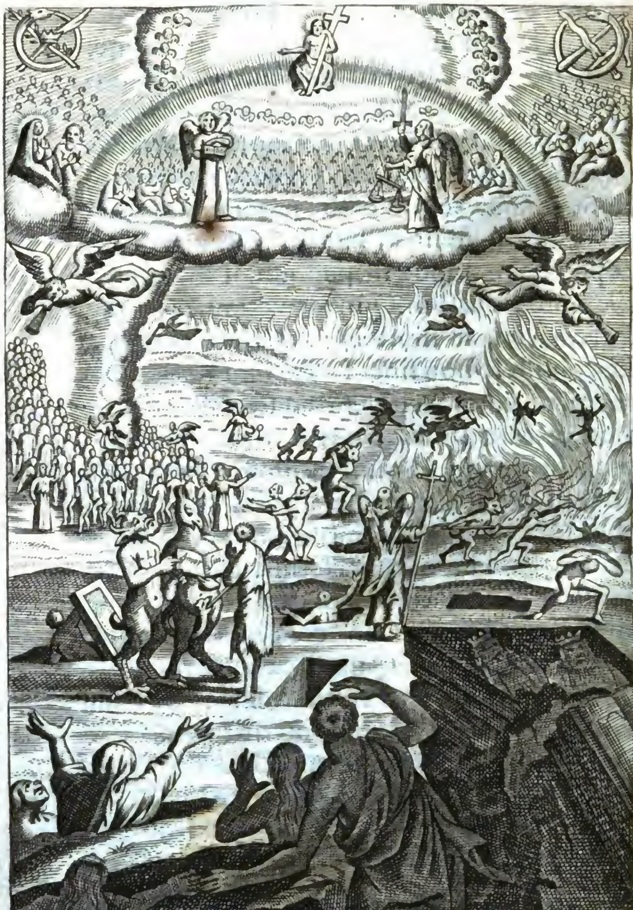
Quartum punctum. Conſiderare quæ ſunt ventura circà corpus: tum ante, tum poſt mortem. Primò enim ſuperveniet dolor incomparabilis à diuturnitate & gravitate morbi; ab animæ diſceſſu, mox futuro. Quare vix poterit ſuſcipi ulla efficax cognitio de ſalute: quia illuc rapitur naturaliter intentio mentis, ubi eſt vis doloris, ait S. Auguſtinus. Secundò inſenſibilitas, & defectus in omnibus ſenſibus. Tertiò horror fœdiſſimi ſepulchri, mentis oculis, objecti, in quo, à charioribus, corpus expulſum, ponendum eſt: ut ſit eſca vermium; ne, ſuâ putredine & corruptione, mundo noceat. Quartò, quod S. Iob noverat, cum aiebat: putredini dixi: pater meus, & mater mea, & ſoror mea vermibus.

Quintum Punctum. Conſiderare quæ, circà animam, ſint futura. Longè enim graviſſimus erit animæ languor. Primò ob inſtantis judicij rigorem: quià nemo ſcit, an odio vel amore dignus ſit. Secundò ob incertitudinem veræ Contritionis. Tertiò ob multitudinem peccatorum

torum occurrentiū, nec, dignâ pœnitentiâ, deletorū. Quartò ob occulta peccata; quæ tunc, fortaſſe, & multa & gravia, occurrent. Quintò ob gravitaté eorū, quæ ante levia putabantur. Sextò ob, terribilium dæmonum, graviſſimas tentationes: contrà fidem Spem, Charitatem, Pœnitentiam. Septimò ob anxietatem: quia neſcit, an adhuc ſit in hâc vitâ, vel in alia; & propterea an adhuc ſit pœnitendi locus.

Sextum Punctum. Quo me vertam neſciam. Regredi vetabit morbus; progredi horribile erit; conſiſtere non ſinet Deus. Suprà judex iratus cernetur; infrà ſepulchrum fœtidū corpore; infernus verò animæ paratus; intrà conſcientia condemnabit, circùm dæmones inſtabunt; proximi item, & amici vix ad tumulum comitabuntur: omnia omninò erunt relinquenda, &, tamquam umbra, præteriiſſe clarè perſpicientur. Intimè cogitabo quod me tunc feciſſe vellem: quia non concedetur ulterius tempus pœnitendi. Quia vocavi, & renuiſtis; ego quoq; in interitu veſtro ridebo. Erit enim tunc nox, quando nemo poterit operari.

Colloquium ad Chriſtum in cruce ipsâ pro me mortuum. Magno affectu petendo, ut, per ejus mortis merita, hæc mihi penitus animum penetrent, & ad ſeriam mutationem propellant. Idque etiam per B. Virginem; & ſancta Patronorum ſuffragia poſtulabo. *Pater. Ave.*

Quis poterit cogitare diem aduentus eius *Malac.* 3

69.

Digitized by Google

EXERCITIVM
DE JUDICIO GENERALI.

Oratio præparatoria eſt qua petimus gratiam, &c.

PRimum præludium. Eſt vallis Ioſaphat juxta montem Oliveti imaginaria conſtructio.

Secundum præludium. Eſt petitio gratiæ ad cognoſcendam ſupremi judicis juſtitiam, ut hinc concipiam dolorem & odium peccatorum cum firmo propoſito illa non amplius admittendi.

Primum Punctum. Iudicium eſt inevitabilis ſententia à juſtiſſimo judice Chriſto Ieſu legitime ferenda in malos omnes ut puniantur & pro bonis ut prœmiis afficiantur juxta ſingulorum merita.

Secundum Punctum. Præcedent judicium ſigna in cœlis, in elementis, & in hominibus areſcentibus præ timore & expectatione eorum quæ ſuperventura erunt, & varia ſubinde ſentientibus quod mores & doctrinam, Antichriſto adveniente, qui omni cura operaturus eſt, ut ſi fieri poſſet in errorem inducantur etiam electi, ſuccedet ignis conflagratio inexpectata terribilis, nemini parcens, efficax, cuncta deſtruens: omnia enim, ut ait S. Bernardus, igne diſſolvenda ſunt.

Tertium Punctum. Reſurgent homines omnes ex omni orbis parte in juſſu & voce Archangeli, & in tuba Dei quam S. Hieronymus, ſive manducaret, ſive biberet, audire ſibi videbatur ſonantem horrendum illud, ſurgite mortui, venite ad judicium. Secundo congregabuntur omnes boni malique in valle Ioſaphat. Tertio. Separabuntur mali de medio ſanctorum, Angelorum miniſterio. Quarto. Tantus horror ac timor ſententiæ ferendæ invadet injuſtos, ut amaturi ſint latebras, & dicturi montibus. Cadite ſuper nos & collibus, operite nos; item montibus & petris, cadite ſuper nos & abſcondite nos à facie ſedentis ſuper thronum, & ab ira agni.

Quartum Punctum. Primo adveniet Chriſtus Dominus cum poteſtate magna & majeſtate, comitante illum Angelicorum agminum multitudine copioſa. Secundo parebit ſignum filij hominis in cœlo. Tertio plangent omnes tribus terræ cum videbunt ipſum judicem, iratum, paratumque ad puniendum mala ab ipſis patrata.

Quintum Punctum. Primo examinabuntur minutiſſime peccata omnia mortalia, venialia, propria, aliena, manifeſta, occulta, cogitationes, operationes, verba etiam otioſa. Secundo exigetur ratio beneficiorum, munerum obitorum & talentorum, juxta parabolam Chriſti ſervatoris, ita ut cui plus datum eſt plus ab eo exigatur. Tertio cumulabunt accuſationes Angeli, propria conſcientia coram

omnibus

Digitized by Google

omnibus patens, & Dæmones. Præſto enim aderit adverſarius Diabolus, inquit S. Auguſtinus, & recitabuntur verba profeſſionis noſtræ, & objiciet nobis in faciem quicquid fecimus, qua die peccavimus, & quo loco, & quid boni tunc temporis facere debuimus. Quarto fiet comparatio eorum qui majora accepere cum infidelibus & peccatoribus qui magis profeciſſent ſi talia à Deo dona accepiſſent: juxta illud Chriſti. Væ tibi Corozain, væ tibi Betſaida, quia ſi in Tyro & Sidone factæ eſſent virtutes quæ factæ ſunt in vobis, olim in cilicio & cinere pœnitentiam egiſſent. Quinto feretur ſententia in reprobos, ite maledicti in ignem æternum &c. Et pro bonis & electis: Venite Benedicti Patris mei percipite regnum &c.

Colloquium fiet juxta affectum, terminabiturque totum exercitium oratione dominica. *Pater. Ave.*

Quis habitabit ex uobis cu ardorib' ſēpiter̄s

Ps. 33

Digitized by Google

QUINTUM EXERCITIUM

Eſt contemplatio de inferno, continetque ultra Orationem præparatoriam, & duo Præludia, Puncta quinque, & unum Colloquium.

ORatio præparatoria non differt à ſuperiore. *Orat. prep.*

Prius præludium, hîc habet compoſitionem loci, ſubjectâ oculis imaginationis, inferni longitudine, latitudine, ac profunditate. Poſterius verò, conſiſtit in poſcendâ intimâ pœnarum, quas damnati luunt, apprehenſione, ut ſi quando me ceperit divini amoris oblivio, ſaltem à peccatis ſupplicij timor coërceat. *1. Prælud.* *2. Prælud.*

Punctum primum eſt, ſpectare per imaginationem vaſta inferorum incendia, & * animas igneis quibuſdam corporibus, velut ergaſtulis incluſas. *Ignem inferni imaginari.* *g

Secundum, audire imaginariè, planctus, ejulatus, vociferationes, atque blaſphemias in Chriſtum, & Sanctos ejus, illinc erumpentes. *Audire planctus.*

Tertium, imaginario etiam olfactu fumum, ſulphur, & ſentinæ cujuſdam ſeu fæcis, atque putredinis graveolentiam perſentire. *Imaginarius olfactus.*

Quartum, guſtare ſimiliter res amariſſimas, ut lacrymas, rancorem, conſcientiæque vermem. *Res amaras guſtare.*

Quin-

Digitized by Google

Tangere ignem. Quintum, tangere quodammodò ignes illos, quorum tactu animæ ipſæ amburuntur.

Colloquium. Colloquendo interim cum Chriſto, in memoriam adducendæ erunt illorum animæ, qui ad inferni pœnas damnati ſunt, vel quia credere noluerunt adventum Chriſti; vel licet crederent, non tamen conformem præceptis ejus vitam exegerunt: idque vel ante adventum Chriſti, vel eodem tempore, quo vixit Chriſtus in hoc mundo, vel poſt illud deinceps. Gratiæ poſtremò agendæ ſunt eidem Chriſto quàm maximæ, quòd in tale quodpiam exitium non permiſerit me corruere, ſed potiùs ad hunc uſque diem ſumma pietate & miſericordia me proſecutus ſit. Finis imponetur, dicto *Pater noſter*.

Quando his adjungendæ aliæ meditationes. Si viſum erit ei, qui tradit Exercitia, expedire ad profectum eorum, qui exercentur, alias meditationes his adjicere, ut de morte, ac aliis peccati pœnis, de judicio, &c. non ſe putet prohiberi, licet hîc non aſcribantur.

Temporis diſtributio. Exercitiorum verò tempus ita diſtribuendum eſt, ut primum eorum fiat in media nocte, ſecundum manè ſimul ac ſurrexerimus; tertium ante, vel poſt Miſſæ ſacrum, nondum ſumpto cibo; quartum, circiter horam veſperarum; quintum, horâ ante cœnam. Quæ temporis diſtributio, ſingulis quatuor hebdomadis communis eſt: variari tamen poteſt, atque augeri vel minui, prout unicuique, ad peragenda dicta quinque Exercitia,

tia, ætas, animi corporiſque diſpoſitio, ſive naturæ ipſius complexio ſubſervit.

ADDITIONES

AD EXERCITIA

Melius agenda, & ad ea quæ optantur, invenienda, perutiles.

PRima eſt, ut ego, poſt cubitum, ante ſomnum, modico temporis ſpatio, quo recitaretur ſemel Angelica ſalutatio, * cogitem de horâ, qua ſurgendum mihi erit, & de exercitio faciendo. *Poſt cubitum cogitanda.* * h

Secunda, ut expergefactus, ſtatim excluſis omnibus aliis cogitationibus, animum ad illud applicem, quod in primo mediæ noctis exercitio contemplaturus ſum: Utque, majoris verecundiæ, & confuſionis gratia, exemplum mihi hujuſmodi proponam: Quomodò miles aliquis ſtaret coram Rege ſuo & cœtu aulico erubeſcens, anxius & confuſus, qui in Regem ipſum acceptis ab eo priùs beneficiis doniſque plurimis ac magnis, graviter deliquiſſe convictus eſſet. In ſecundo itidem Exercitio, reputans: quantum peccaverim, fingam me catenis vinctum eſſe, ac protinus ſiſtendum coram ſummo judice, ſicut mortis reus quiſpiã, ferreis ligatus compedibus duci ad tribunal ſolet. His igitur, vel aliis, pro meditandarum *Quid poſtquam expergefactus.*

rerum

rerum genere, cogitationibus imbutus, veſtitu meo me induam.

Stet paululum ante orationem.

Tertia, ut à loco futuræ meditationis, uno, vel gemino adhuc paſſu diſtans per tantillum tempus, quo percurri oratio Dominica poſſet, animo ſurſum elevato, conſiderem Dominum meum Iesum, ut præſentem, & ſpectantem, quidnam acturus ſum, cui reverentiam cum humili geſtu exhibere debeam.

Quomodò orandum.

Quarta eſt, ut ipſam aggrediar contemplationem, nunc proſtratus humi, & pronus, aut ſupinus jacens, nunc ſedens, aut ſtans, & eo me componens modo, quo ſperem faciliùs id conſequi, quod opto. Ubi adverti hæc duo debent: Primùm, quòd ſi flexis genibus, vel in alio quovis ſitu, voti compos fiam, nil requiram ultra. Secundum, quòd in puncto, in quo aſſecutus fuero quæſitam devotionem, conquieſcere debeo ſine tranſcurrendi anxietate, donec mihi ſatisfecero.

Completo Exercitio diſpiciat ut ſucceſſerit.

Quinta, ut completo Exercitio ſedens, vel deambulans, per quartam circiter horæ partem, mecum diſpiciam, quonam modo meditatio, ſeu contemplatio mihi ſucceſſerit. Et ſi quidem malè, inquiram cauſas cum pœnitudine, ac emendationis propoſito: ſin verò benè, gratias Deo agam, eumdem poſtea modum obſervaturus.

Cogitationes lætas vitet.

Sexta, ut cogitationes quæ gaudium afferunt, qualis eſt de glorioſâ Chriſti reſurrectione, ſubterfugiam: quoniam talis quælibet cogitatio impedit fletum & dolorem de peccatis

catis meis, qui tunc quærendus eſt, adſcitâ potiùs mortis vel judicij recordatione.

Septima, ut eamdem ob cauſam, omni me privem lucis claritate, januis ac feneſtris clauſis tantiſper, dum illic moror, niſi quamdiu legendum, aut veſcendum erit. *Sit in tenebris.*

Octava, ut à riſu, verbiſque riſum provocantibus, maximè abſtineam. *A riſu ſe temperet.*

Nona, ut in neminem oculos intendam, niſi ſalutandi aut valedicendi poſcat occaſio. *Neminem aſpiciat.*

Decima, ut aliquam addam ſatisfactionem, ſeu pœnitentiam. Quæ quidem in interiorem & exteriorem dividitur: Interior eſt, dolor de propriis peccatis, cum firmo propoſito cavendi, tum ab illis, tum ab aliis quibuſvis in poſterum. Exterior autem eſt fructus interioris, videlicet caſtigatio aliqua de commiſſis, quæ tribus potiſſimùm modis aſſumi poteſt. *Pœnitentia facienda.*

Primò circa victum, ſubtractis quibuſdam non ſuperfluis ſolùm (quod temperantiæ eſt, non pœnitentiæ) ſed etiam convenientibus alimentis: Et eò fit meliùs, quò plus ſubtrahitur, vitatâ interim naturæ corruptione, aut debilitate gravi, ſeu infirmitate. Secundò circa ſomni & ſtrati modum, ſublatis non mollibus tantùm, aut delitioſis rebus, ſed aliis etiam opportunis, quantum licet, citra vitæ aut valetudinis grave periculum. Quapropter de ſomno neceſſario nihil demendum eſt, niſi aliquantiſper ad conſuetudinem (ſi cui eſt nimij ſomni) moderandam. Tertiò circa ipſam carnem, ut inflictum ſentiat dolorem, admotis, geſtatiſque *Circa victum.* *Circa ſomnum.* *Circa corpus.*

tiſque ciliciis, funibus, aut vectibus ferreis, vel incuſſis verberibus, ac plagis, vel aliis auſteritatis generibus aſſumptis. In quibus tamen omnibus magis expedire videtur, ut doloris ſenſus in carne tantum ſit, nec penetret oſſa cum infirmitatis periculo. Quare flagellis potiſſimùm utemur ex funiculis minutis, quæ exteriores affligunt partes, non autem adeò interiores, ut valetudinem adverſam cauſare poſſint. Notanda ſunt inſuper quatuor hæc.

Exterioris pœnitentiæ uſus triplex. Circa pœnitentiam, Primum, quòd pœnitentiæ exterioris triplex eſt uſus, ſeu effectus: nimirum, ut pro delictis præteritis nonnihil ſatisfiat: ut vincat ſeipſum homo, inferiorem ſui partem quæ ſenſualitas appellatur, ſuperiori, hoc eſt rationi, magis ſubjiciens. Ut poſtremò quæramus atque impetremus aliquod gratiæ divinæ donum, quod optamus, puta intimam cordis contritionem de peccatis, & abundantiam lacrymarum; vel propter illa, vel propter pœnas & dolores paſſionis Chriſti, aut dubij alicujus, quod nos angit, reſolutionem.

Duæ primæ Additiones. Secundum, quòd, Additiones primæ duæ, ſolis conveniunt Exercitiis, quæ mediâ nocte, & ſub auroram fiunt. Quarta verò in templo, vel coram aliis numquàm, ſed domi tantùm & clanculum exequenda eſt.

Quando quis Exercitij finem non aſſequitur. Tertiò, quòd quando is qui exercitatur, affectum quæſitum non conſequitur, ut dolorem, vel conſolationem: mutare ſubinde expedit rationem victus ſomnique, & alia genera

ra pœnitentiæ: ita ut pœnitentiam unam per triduum ſectemur, & proximo eam biduo relinquamus, vel etiam triduo, prout diverſis, plus aut minus pœnitentiæ eſt ſumendum.

Præterea, cùm pœnitentias hujuſmodi ſæpè omittamus ob affectum carnis, aut erroneum judicium, quaſi naturalis noſtra complexio ferre illas non poſſit, citra ingens valetudinis detrimentum; & è contrario juſtum nonnumquàm pœnitentiæ modum excedamus, de corporis robore nimis confidentes; mutatis, ut dictum eſt, pœnitentiæ generibus, ac per vices ſumptis, & relictis, evenit plerumque, ut clementiſſimus Dominus, qui naturam noſtram perfectiſſimè cognoſcit, unicuique id compertum reddat, quod ipſi expedit. *Quando pœnitentia mutanda.*

Quartum, quòd, Particulare examen fiat ad tollendas culpas & negligentias, quæ circa Exercitia & additiones ſolent obrepere: id quod etiam per tres alias ſequentes hebdomadas, obſervandum venit.

MEDI-

Digitized by Google

Mercenary in domo Patris abundant.
Luc. 15.

Digitized by Google

MEDITATIO

De filio prodigo Luc. 15.

Oratio præparatoria eadem quæ ſemper.

PRimum præludium. Proponemus ob oculos ex una parte locum illum, ubi filius prodigus in ſumma egeſtate porcos paſcebat ex altera palatium in quo prodigi filii pater in affluentia rerum omnium cum ſuis verſabatur.

Secundum præludium. Petemus à Deo ut nos in ſuam gratiam benigne receptos numquam amplius à ſe recedere permittat.

Primum punctum erit conſiderare quam diſpar ſit eorum conditio, qui longe à Deo recedentes, peccatorum ſordibus, quaſi porcorum ſiliquis paſcuntur, & eorum qui à peccatis abſoluti, gratia perfruuntur. Id autem facilius intelligetur ex iis, quæ de filio prodigo in Euangelio narrantur, & potiſſimum ex illis verbis. (Quanti mercenarii in domo patris mei abundant panibus, ego autem hic fame pereo.

Secundum punctum. Erit perpendere filii prodigi confuſionem, cum ex altera parte

patris in ſe clementiam & liberalitatem à quo portionem ſubſtantiæ acceperat, recordaretur, ex altera vero ſuam in patrem ingratitudinem animadverteret. Quam confuſionem tum maximam fuiſſe conſiderabimus, cum ſe ſqualore ac pannis obſitum coram patre ſiſteret, ſuumque ac patris diſſimillimum ornatum inſpiceret. Hæc & alia partim ad nos tanquam filios, partim ad Deum tanquam parentem referemus.

Tertium punctum. Erit attendere ſummam patris in filium benignitatem, quem adhuc longe exiſtentem videns; miſericordia motus eſt, & accurrens cecidit ſuper collum ejus, & oſculatus eſt eum; ſic nos Deus, cum adhuc longe abſumus, intuetur & miſericordia motus, auxilio ſuo præventos benigne amplectitur delictorumque oblitus in gratiam denuo recipit: unde merito coram illo humillimè proſtratus, cum filio prodigo exclamabis (Pater peccavi in cœlum & coram te, jam non ſum dignus vocari filius tuus.)

Quartum punctum. Erit conſiderare eò progreſſam eſſe patris benignitatem, ut ad ſe redeuntem filium non modo receperit, verum etiam priſtinæ dignitati reſtitutum ſtola prima veſtiri, annulo inſigniri, calceamentis indui, hoc eſt gratia cæteriſque donis ornari juſſerit: Quin imo ad oſtendendam cordis profuſam lætitiam, ut univerſæ familiæ gaudium de vitulo ſaginato, è ſelectis armentis convivium inſtruxerit; quod quidem convivium,

Digitized by Google

vium, recte ſacram Euchariſtiam interpretabimur, ubi ſanctiſſimo Chriſto corpore & ſanguine reficimur.

Colloquium. Erit ut cum Deo loquens hanc tantam ipſiusbonitatem in te alioqui indigniſſimum admireris, interrogando quid in te viderit, ut te tam benigne amplecteretur. Gratias igitur ſummas parenti optimo referes, peteſque ab eo, ut te tandem in domum ac hæreditatem ſuam receptum, numquam amplius à ſe diſcedere patiatur.

Pater. Ave.

Exeam? adeu extra caſtra impropiu ei' portantes
86.
Hebr. I.

Digitized by Google

HEBDOMADA SECUNDA

Contemplatio Regni IESU *Chriſti, ex ſimilitudine Regis terreni, ſubditos ſuos evocantis ad bellum.*

ORATIO præparatoria fiet more ſupradicto. *Oratio præparatoria.*

Præludium primum ad conſtructionem loci nunc erit, ut ſpectare nos imaginemur ſynagogas, villas, & oppida, quæ prædicans Chriſtus pertranſibat: & ſic de locis aliis. *1. Prælud.*

Secundum ad gratiam poſcendam pertinés in hac parte erit, petere à Deo, ne obſurdeſcamus vocante nos Chriſto: ſed ad ſequendum, ac obtemperandum prompti ſimus. *2. Prælud.*

Punctum primum eſto, proponere mihi ob oculos, humanum Regem divinitus electum, cui Principes, & populi omnes Chriſtiani reverentiam & obſequiam præſtare debeant. *Regem electum ſibi proponere.*

Secundum eſt, imaginari quod audiam illum Regem loquentem ad omnes ſubditos: In animo eſt mihi regiones infidelium univerſas ditioni meæ ſubjicere. Quicumque igitur comitari me velit, paratus ſit oportet non alio uti victu, veſtitu, rebuſque aliis, quàm me utentem conſpexerit. In iiſdem quoque laboribus, vigiliis, & caſibus ceteris mecum perſiſten- *Audire loquentem.*

dum erit, ut particeps fiat victoriæ & felicitatis unuſquiſque, prout laborum ac moleſtiarum ſocius extiterit.

Conſiderare quid illi reſpondendum ſit. Tertium eſt, conſiderare quidnam reſpondere debeant Regi amantiſſimo & liberaliſſimo fideles ſubditi, & quam promptè ad omnem ejus volūtatem offerre ſe accinctos. Contra vero, ſi quis non obaudiret, quanto apud homines univerſos vituperio dignus eſſet, atque quam ignavus miles æſtimandus.

Pars 2. hujus Exercitii. Pars ſecunda hujus Exercitii conſiſtit in collatione ſimilitudinis inter dictum Regem, & Dominum Jesum Chriſtum, circa triplex illud punctum.

Exempli 5. applicatio. Primò, ſic applicabimus exemplum: Si terrenus ille Rex, cum bellicâ ſuâ evocatione, dignus eſt, cui attentio & obſequium præſtetur; quantò magis Chriſtus Rex æternus, mundoque toti conſpicuus? qui ſingulos ad ſe his invitat verbis: Mea hæc eſt juſtiſſima voluntas totius mundi dominium mihi vendicare, inimicos meos debellare omnes, ac ita demum in Patris mei gloriam intrare: proinde quiſquis eò mecum venire cupit, laboret mecum neceſſe eſt, labori enim præmium reſpondebit.

Quis ſe Chriſti ſervitio non addicet? Secundum, ratiocinabimur neminem fore ſanæ mentis, qui non cupidiſſimè Chriſti ſervitio ſe totum offerat, & addicat.

Eorum reſponſum. Tertio, judicandum erit, quod ii, qui ſe obſequiis illius prorſus duxerint mancipandos, non ſe ipſos tantum ad laborum tolerantiam; verùm etiam majora & præclariora quædam

mu-

munera oblaturi ſunt, expugnatâ carnis, ſenſuum, amoriſque proprii & mundani rebellione. Unde reſpondebit quiſque in hunc ferè modum: En, ô Rex ſupreme, ac Domine univerſorum, tuâ ego, licet indigniſſimus, fretus tamen gratiâ & ope, me tibi penitus offero, meaque omnia tuæ ſubjicio voluntati: atteſtans coram infinitâ bonitate tuâ, nec non in conſpectu glorioſæ Virginis Matris tuæ, totiuſq; curiæ cæleſtis, hunc eſſe animum meum, hoc deſiderium, hoc certiſſimum decretum: ut (dummodò in majorem laudis tuæ, & obſequii mei proventum cedat) quàm poſſim proximè te ſequar, & imiter in ferendis injuriis & adverſis omnibus, cum verâ, tum ſpiritus, tum etiam rerum paupertate: Si (inquam) ſanctiſſimæ tuæ majeſtati placeat ad tale me vitæ inſtitutum eligere atque recipere.

Fiet bis interdiu hoc Exercitium, manè cùm primùm ſurreximus, & in horâ prandium vel cœnam præcedente. *Bis fiet hoc Exercitium.*

In hâc hebdomadâ ſecundâ, & ſubſequentibus, utile fuerit, aliquid ſubinde legere ex Evangelio, vel pio alio codice, ut de Imitatione Chriſti, Sanctorum vitâ, &c. *Lectio pia.*

Digitized by Google

PRIMÆ DIEI

MEDITATIO

Prima erit, de Incarnatione Iesu *Chriſti, complectens Orationem præparatoriam, tria Præludia, & Puncta tria, cum uno Colloquio.*

ORatio præparatoria nihil à ſuperioribus variatur. *Orat. præp.*

Præludium primum eſt, proferre in medium contemplandæ rei hiſtoriam, quæ hoc loco erit: Quomodò perſonæ tres Divinæ, univerſam terræ ſuperficiem ſpeculantes, hominibus refertam, qui ad infernum deſcendebant, in Deitatis ſuæ æternitate decernunt, ut ſecunda perſona, pro ſalute humani generis, naturam hominis aſſumat. Unde adveniente tempore præſtituto, Archangelus Gabriel ad beatam Virginem Mariam nuntius deſtinatur, ut dicetur infrà. pag. 185. *1. Prælud.*

Secundum pertinet ad loci compoſitionem, quæ erit viſio imaginaria, perinde ac ſi oculis pateret terræ univerſæ ambitus, quam habitant tot diverſæ gentes. Deinde ad certam mundi partem domuncula ſpectetur beatæ Virginis, apud Nazareth in provincia Galilææ ſita. *2. Prælud.*

Tertium continet gratiæ poſtulationem, ut intimè cognoſcam, quo pacto Dei Filius *3. Eſt gratiæ poſtulatio.*

mei cauſâ ſit homo factus, ut ardentius ipſum amem, & abhinc ſequar ſtudioſiùs.

Eadem oratio præp.

Notandum hîc eſt, tam Orationem præparatoriam, quam tria Præludia per totam hanc hebdomadam, & reliquas ſequentes itidem fieri, Præludiis dumtaxat pro diverſitate rerum variatis.

Contemplatio perſonarum.

Punctum primum eſt, ut ſpeculer perſonas omnes, de quibus agitur: Et primò quidem homines ſuper faciem terræ degentes, adeò moribus, geſtibus, & actionibus diverſos; quoſdam albos, & nigros alios; nonnullos fruentes pace, & reliquos bellis agitatos: hunc plorantem, & ridentem illum: ſanum unum, alterum ægrotum: naſcentes multos, & multos viciſſim morientes, ceteraſque varietates propè innumeras.

Deinde contemplandæ erunt perſonæ tres divinæ, è ſolio regali ſuo intuentes omnia hominum genera, in ſuperficie terræ cæcorum more viventium, paſſimque morientium, & deſcendentium ad infernum. Poſteà Virginem Mariam cum Angelo eam ſalutante, conſiderabimus, aliquid inde ſemper ad nos reflectendo, ut ex conſideratione tali fructum aliquem referamus.

Audire eas loquentes.

Secundum punctum eſt, auditu interno excipere, quid loquantur perſonæ omnes, ut homines in terris confabulantes, blaſphemantes, ſibique invicem conviciantes. Divinæ verò perſonæ in cælo de redimendo humano genere colloquentes: Virgo & Angelus in cellula

de

de Incarnationis myſterio tractantes. Quorum omnium reflexione, ſeu applicatione quadam ad meipſum facta, ſtudebo ex ſingulis nonnihil fructus decerpere.

Tertium conſequenter erit, actiones quoque perſonarum ſimul attendere: ut puta, quomodo ſeſe invicem mortales infeſtent, concutiant, trucident, & omnes ruant ad inferos: quomodò ſanctiſſima Trinitas Incarnationis opus exequatur legatione, & Beata Virgo humillime ſe gerens, Divinæ gratias agat majeſtati. Ex quibus ad nos ipſos, ut dictum eſt, reflexis, fructus obiter eſt legendus. *Actiones attendere.*

Colloquium poſtremò ſubjiciam diſquiſitis ſtudiosè verbis, quibus divinam quamlibet perſonam, Verbum incarnatum, & ipſius Matrem dignè valeam compellare: petendo etiam pro affectu, quem in me ſenſero, quidquid ad majorem juvet imitationem Domini mei Jesu Chriſti, velut nunc recens incarnati. Recitabitur in fine *Pater noſter.* *Colloquium.*

CON-

Aut Xpus fallitur, aut mundus errat *Ber. Nat.*

Digitized by Google

CONTEMPLATIO II.

De Nativitate.

ORATIO præparatoria ſicut ſuprà: *Orat. præp.*

Præludium primum ex hiſtoriâ dependet, quæ recenſenda eſt ab egreſſu Beatæ Virginis ex oppido Nazareth: quo ſcilicet modo jam nono menſe gravida, & inſidens aſinæ (ut piè meditari licet) ac Joſeph comes, cum ancillulâ, & bove, profecti ſunt Bethlehem, tributum à Cæſare exactum, pro ſe ſoluturi. *1. Præludium.*

Secundum verò deducendum erit ex conſideratione itineris, æſtimatâ ejus longitudine, obliquitate, lenitate, vel aſperitate paſſim occurrente. Deinceps etiam nativitatis locum rimabimur, ſpeluncæ ſimilem, latum, vel anguſtum, planum, vel erectum, commodè, vel incommodè paratum. *2. Præludium.*

Tertium, à ſuperiore nihil mutabitur. *3. Præludium.*

Punctum primum eſt, aſpectus perſonarum, ut Virginis Deiparæ, & Joſeph conjugis, cum famulâ, & Christi Domini, ut infantis nunc primùm nati: * Inter quos me adeſſe fingam, tamquàm pauperculum, eorum utcumque neceſſitatibus, cum reverentiâ maximâ famulantem. Ac inde quid ad me redire emolumenti, ex tali ſpectaculo poſſit, diſpiciam. *Aſpectus perſonarum.* * 1

Secundum conficitur ex verborum, quæ ibidem fiunt, apprehenſione fructuosâ. *Earum verba.*

Ter-

Cogitare labores itineris.

Tertium ex negotiorum, quæ illic geruntur, inſpectione, puta itineris, laborum, & cauſarum ob quas ſummus omnium Dominus, in ſummâ natus ſit egeſtate, laturus quoque in hac vitâ cum perpetuâ paupertate labores, famem, ſitim, æſtum, frigus, opprobria, verbera, & crucem tandem ſubiturus, idque mei causâ: unde per ſingulas ſtudebo proventum aliquem ſpiritualem colligere. Hæc demum concludenda erunt inito colloquio, & finito cum *Pater noſter.*

III. CONTEMPLATIO,

Eſt repetitio præcedentium duarum.

Pro 3. Exercitio repetuntur duo præcedentia.

PRo tertio Exercitio, ſeu contemplatione, repetuntur duæ præcedentes cum Oratione præparatoriâ, & iiſdem tribus Præludiis, notando ubique, & fixius tractando illas partes, in quarum priore tranſcurſu aliquid illuſtrationis, conſolationis, vel deſolationis acceperim. Subdetur etiam Colloquium cum oratione Dominicâ, ut prius.

Idem eſt in hac hebdomadâ repetendi modus qui in ſequentibus.

Notandum, eumdem eſſe repetendi Exercitii modum, & ordinem in hac hebdomada, & in ſequentibus, qui fuit in prima: niſi quòd mutatur materia, eadem forma permanente.

Digitized by Google

IV. CONTEMPLATIO,

Eſt prima ac ſecunda iterata repetitio, proximæ præcedenti penitus conformis.

V. CONTEMPLATIO,

Eſt applicatio ſenſuum ad prædictas.

POſt Orationem præparatoriam, cum tribus jam dictis Præludiis, apprimè conducit. quinque imaginarios ſenſus circa primam & ſecundam Contemplationem, eo, qui ſequitur, modo, exercere, prout res ſubjecta feret. *Quinque ſenſuum conſideratio.*

Punctum primum erit, ſecundum imaginationem reſpicere perſonas omnes, & notatis, quæ circa eas occurrent, circumſtantiis, utilitatem noſtram elicere. *Imaginari perſonas.*

Secundum, velut audiendo, quid loquantur, aut loqui eas deceat, omnia in uſum noſtrum attrahere. *Quaſi audire.*

Tertium, interiore quodam guſtu, & olfactu ſentire, quanta ſit ſuavitas, & * dulcedo animæ, divinis donis ac virtutibus imbutæ, juxta rationem perſonæ, quam conſideramus, adaptando nobis ea, quæ fructum aliquem afferre poſſint. *Quaſi guſtare.* * k

Quartum, per internum tactum attrectare, ac deoſculari veſtimenta, loca, veſtigia, cæteraque perſonis talibus conjuncta, unde fiat nobis devotionis vel boni cujuſlibet ſpiritualis major acceſſio. *Quaſi attrectare.*

Huic erit Contemplationi per Colloquium imponendus finis, ſicut prioribus, adjecto itidem *Pater noſter.* *Per Colloquium finiendum.*

NO-

NOTANDA

Inſuper ſunt hæc quinque.

Nullũ aliud myſterium meditandũ.

PRimum, quòd tam in hac, quàm in qualibet ſequente hebdomadâ nullum debeo legere, vel cogitare aliud myſterium, niſi quod eadem horâ aut die conſiderandum ſit, cùm alioquin unum alteri obturbet.

Exercitiorum quæ repetuntur diſtributio.

Secundum, quòd primum de Incarnatione Chriſti Exercitium ſit mediâ nocte, proximum diluculo, tertium circa horam Miſſæ, quartum ſub veſperas, quintum paulò ante cœnam: & eorum cuilibet, ſpatium impendetur unius horæ. Id quod abhinc deinceps ubique venit obſervandum.

Quid cum ſenibus vel valetudinariis agendum.

Tertium, quòd ſi is, qui exercitatur, ſit ſenex, vel per hebdomadam primam viribus attritus, præſtat eum aliquoties non ſurgere de nocte, ſed tres tantùm contemplationes peragere, in aurorâ, circa Miſſæ tempus, & ante prandium: * ſuperaddita circa veſperas una repetitione, & ſenſuum applicatione ante cœnam.

* i

Quæ in 2. hebdomadâ varianda.

Quartum, quòd in hac hebdomada ſecunda, ex decem additionibus in prima traditis, variari debent ſecunda, ſexta, & ſeptima, cum decimâ ex parte. In ſecundâ quidem hoc mutatur, quòd ſimulatque excitor à ſomno, meditationem proximè inſtantem debeo menti objicere, ac deſiderium provocare, cognoſcendi

di

Digitized by Google

di clariùs Incarnati æterni Verbi, ut ipſi ſerviam, & adhæreſcam tantò propenſiùs, quantò incredibiliorem erga me bonitatem ejus perſpexero.

In ſexta verò, ut frequenti verſem memoria vitam Chriſti à tempore Incarnationis ad locum uſque, ſive myſterium, de quo in præſenti die, vel hora ſum meditaturus,

In ſeptima, ut luce, vel obſcuritate, ſereno cælo, vel turbido delecter, quatenus ad ſcopum refert deſideratæ rei, pertingendum.

In decima, ut ita me geram, ſicut exigere videtur myſterii contemplandi genus; cùm nonnulla ex myſteriis pœnitentiam requirant, alia non item. Decem igitur Additionibus utendum erit circumſpectè.

Quintum eſt ultimò notandum, quod in omnibus aliarum horarum (præterquàm noctis mediæ & auroræ) Exercitiis, aſſumendum erit aliquid, quod ſecundæ & tertiæ additioni æquivaleat, hunc in modum: ubi primùm in mentem veniet adeſſe meditandi horam, priuſquàm accedam, proſpiciam eminus, quò ferar, & coram quo ſim appariturus, ac tranſcurſa obiter exercitii oblati parte, contemplationem ſtatim auſpicabor.

Quid in aliis horis mutandum.

IN II. DIE

ARGUMENTUM

PRIMÆ ET SECUNDÆ CONTEMPLATIONIS,

Erit Chriſti Præſentatio in templo, de quâ in- * m *frà pag. 195. & * Fuga in Ægyptum, de quâ pag. 197.*

Fiet repetitio.

SUper duabus his Contemplationibus fiet repetitio duplex, & ſenſuum applicatio, ut ſuprà.

Interdum remittendum & variandum in Exercitiis.

Notandum, quòd expedit nonnumquàm eum, qui exercitatur, quamvis & vigore animi, & corporis robore ſit præditus; nonnihil tamen remittere de præſcriptis Exercitiis ſecundæ hujus hebdomadæ, & ſubſequentium duarum: ut aſſequi, quod cupit, commodiùs valeat, acceptâ ſollummodò contemplatione unâ in crepuſculo matutino, & alterâ circa Miſſæ tempus: quarum repetitionem faciat horâ veſperarum: & ſub cœnam, quinque imaginationis ſenſus ſuper iiſdem exerceat.

Aliæ meditationes de vitâ Chriſti.

Die verò tertiâ meditandum occurret, quo pacto puer Jesus apud Nazareth ſubditus erat parentibus, ut habetur p. 197. Deinde, quomodò ab eis repertus fuerit in templo p. 199. Fient item duæ repetitiones, cum ſenſuum applicatione.

Præ-

Digitized by Google

Præludium quoddam, circa conſiderationem ſtatuum, ſeu generum vitæ diverſorum.

CUm *ſuprà propoſitum fuerit exemplum Chriſti, de vitæ genere, quod in mandatorum Dei obſervatione conſiſtit, & primus ſeu communis ſtatus appellatur; nunc idem ipſe Dominus, dum parentibus ſuis fuiſſe ſubditus memoratur, formam videtur exhibere, alterius ſeu ſecundi ſtatus, pendentis ab obedientiâ, & perfectionem Euangelicam afferentis, quando videlicet in templum ſe contulit, patre adſcititio, & naturali Matre derelictis, ut æterni Patris obſequio vacaret. Quare opportunum hic erit, nos quoque illius vitam contemplantes, veſtigare & efflagitare proprium vitæ genus; in quo majeſtati ſuæ nos ſervire malit.

Præludium de diverſis vitæ generibus.

Ad hoc igitur inquirendum, poſſumus introduci per ſequens proximè Exercitium, ad Chriſti mentem attendentes, collatam cum oppoſitâ inimici. Diſcemus etiam exinde qua ſit nobis opus diſpoſitione, ut perfecti in eo evadamus ſtatu, quemcumque bonitas divina eligendum nobis ſuggeſſerit.

Digitized by Google

Eligite hodie cui ſeruire potiſſimum debeatis *Ioſ. 24*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

QVARTA DIE

Fiet meditatio de duobus vexillis; uno quidem Jesu *Chriſti optimi noſtri Imperatoris; altero verò Luciferi, hoſtis hominum capitaliſſimi.*

ORatio præparatoria fit ſecundùm morem. *Orat. præp.*

Præludium primum, erit hiſtorica quædam conſideratio Chriſti, ex unâ parte, & ex alterâ Luciferi, quorum uterque omnes homines ad ſe vocat, ſub vexillo ſuo congregandos. *1. Præl. eſt hiſtoria.*

Secundum eſt ad conſtructionem loci, ut repræſentetur nobis campus ampliſſimus circa Hieroſolymam, in quo Dominus Jesus Chriſtus, tamquàm bonorum hominum omnium ſummus Dux aſſiſtat. Rurſum alter campus in Babyloniâ, ubi ſe Lucifer, malorum & adverſariorum ducem exhibeat. *2. Eſt conſtructio loci.*

Tertium, ad gratiam petendam illud erit, ut poſcamus exploratas habere fraudes mali Ducis, invocatâ ſimul Divinâ ope ad eas vitandas: veri autem, optimique Imperatoris Chriſti, agnoſcere mores ingenuos, ac per gratiam imitari poſſe. *3. Eſt petitio gratiæ.*

Punctum primum eſt, imaginari coram oculis meis, apud campum Babylonicum, ducem impiorum in cathedrâ igneâ, & fumosâ ſedere, horribilem figurâ, vultuque terribilem. *Imaginari ducem impiorum.*

Vt convocat dæmones. Secundum eſt, advertere quomodò convocatos dæmones innumeros per totum orbem ſpargit ad nocendum, nullis civitatibus & locis, nullis perſonarum generibus immunibus relictis.

Ejus concio ad ſuos. Tertium, attendere cujuſmodi concionem habeat ad miniſtros ſuos, quos inſtigat, ut correptis injectiſque laqueis, & catenis, homines primùm trahant (quod fere contingit) ad cupiditatem divitiarum, unde poſteà faciliùs in mundani honoris ambitionem, ac demum in ſuperbiæ barathrum deturbari queant.

Tres gradus tentationum. Atque ita tres ſunt præcipui tentationum gradus, in divitiis, honoribus, & ſuperbiâ fundati: ex quibus in alia vitiorum genera omnia, præceps fit decurſus.

SImiliter ex oppoſito, conſiderandus eſt ſummus optimuſque noſter Dux & Imperator Chriſtus.

Imaginari è contra Chriſtum. Punctum primum erit, conſpicari Chriſtum in amœno campo juxta Hieroſolymam, humili quidem conſtitutum loco, ſed valdè ſpecioſum formâ, & aſpectu ſummè amabilem.

Vt ſuos per orbem diſcipulos mittat. Secundum autem eſt, ſpeculari quo pacto ipſe mundi Dominus univerſi, electos Apoſtolos, diſcipulos, & miniſtros alios per orbem mittat, qui omni hominum generi, ſtatui,

Digitized by Google

ſtatui, & conditioni doctrinam ſacram ac ſalutiferam impartiant.

Tertium, auſcultare concionem Chriſti exhortatoriam, ad ſervos & amicos ſuos omnes in opus tale deſtinatos, qua eis præcipit, ut juvare ſtudeant quemlibet, ac primò inducendùm curent ad ſpiritualem affectum paupertatis: & inſuper (ſi divini obſequii ratio & electio cæleſtis eò ferat) ad ſectandam actu ipſo veram paupertatem: deinde ut ad opprobrii, contemptuſque deſiderium alliciant, unde humilitatis virtus enaſcitur. Et ita tres conſurgunt perfectionis gradus, videlicet paupertas, abjectio ſui, atque humilitas, quæ ex diametro divitiis, honori, & ſuperbiæ opponuntur, ac virtutes omnes ſtatim introducunt. *Chriſti concio.*

Colloquium poſteà formandum erit ad Virginem beatam, implorandaque eſt per eam à Filio gratia, ut recipi poſſim & manere ſub vexillo ejus; Idque primum, per ſpiritualem tantùm paupertatem, aut etiam in rerum expoliatione ſitam, (ſi quidem ad eam me vocare, atque admittere dignabitur;) deinde per abjectionem quoque, ſeu ignominiam, ut ipſum imiter vicinius, deprecando tamen culpam aliorum, ne contemptus mei, tam in alicujus detrimentum, quàm in offenſam Dei cedat. *ad B. Virginem.*

Terminabitur primum hoc colloquium per *Ave Maria.* *Finitur per* Ave Maria. *Colloquium*

2. *Ad Chriſtum.* Secundum Colloquium ad Chriſtum hominem dirigitur, ut mihi à Patre impetret illud idem, ſubdeturque in fine oratio, *Anima Chriſti.*

3. *Ad Patrem.* Tertium ad Patrem, ut annuat petitioni, cum *Pater noſter.*

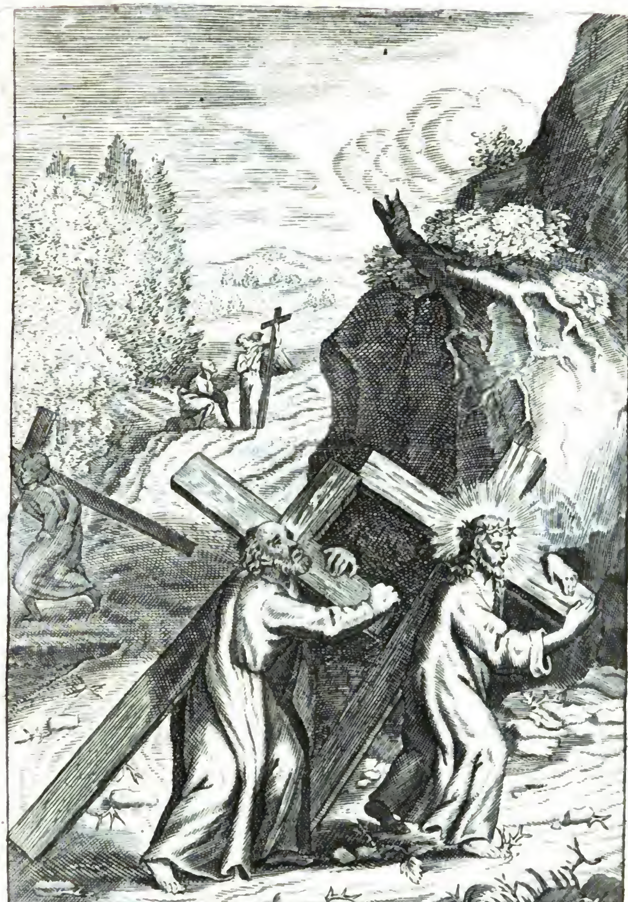
Fiet etiam in media nocte. Transfigetur hoc Exercitium ſemel in mediâ nocte, & alterâ vice ſub auroram.

Duæ repet. quando fient. Repetitiones verò duæ circa matutini ſacri, atque veſperarum tempus erunt faciendæ, additis in fine tribus Colloquiis. Sequens verò Exercitium fiet ante cœnam.

Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

SEQVAR TE QVOCVMQVE IERIS *Matt. 8.*

Digitized by Google

MEDITATIO

Eodem quartò die facienda, de tribus hominum Claſſibus, ſeu differentiis, ut potiſſimam partem amplectamur.

ORatio præparatoria, ut ſemper antehac. *Orat. præp.* *1. Prælud.*

Præludium primum fiat, propoſitis vice hiſtoriæ, tribus hominum claſſibus diſtinctis, quarum unaquæque decem millia ducatorum, alio quàm divini cultus & amoris ſtudio ſibi paraverit: nunc autem placatum habere Deum, & ſalva fieri exoptet, ſublato * utcumque noxio affectu rerum, utpote ſalutis impedimento. *o

Secundum eſt, loci cujuſdam imaginaria conſtructio, in quo videam meipſum coram Deo Sanctiſque omnibus, cum deſiderio aſtantem, atque perſeverantem, quonam pacto ipſi Deo placere queam potiſſimum. *2 Præl. loci conſtructio.*

Tertium eſt, optatæ rei petitio, nimirum gratiæ, per quam id eligam, quod & Deo acceptiſſimum, & mihi ſaluberrimum futurum ſit. *3. Rei petitio.*

Prima igitur claſſis optat quidem acquiſitæ rei exuere affectum, ut conciliari Deo poſſit: ſed media, * debitaque adminicula toto vitæ tempore non admovet. *1. Claſſis affectus.* *p

Se-

2 Affectus. Secunda itidem affectum malè ordinatum auferre cupit: ſed rem interim mordicus tenere, ac Deum potiùs trahere ad votum proprium, quam relicto impedimento, per conducibiliorem ſtatum ad illum tendere.

3. Affectus. Tertia poſtremò affectum inſincerum volens abjicere, rem ipſam vel tollere, vel tenere æquè parata eſt, prout ad divinum cultum commodius fore, vel ex divino inſtinctu, vel ex rationis dictamine animadverterit: * Ac, interim omnia relinquens integra, illud tantum verſat, & inquirit, nec aliam admittit relinquendæ, aut retinendæ rei acquiſitæ cauſam, præter rationem ac deſiderium divinæ gloriæ, ut quam maxima ſit.

*q

Colloquium. Colloquia tria ſubſequentur, ut nuper facta ſunt de vexillis.

De affectu perfectæ paupertatis. Notandum ad hæc, quòd ubi affectum ſentimus paupertati perfectæ, quæ tum in ſpiritu, tum in rerum abdicatione ſubſiſtit, adverſantem, & ad divitias magis inclinantem: multùm confert, ad eum elidendum, petere ex Deo, licet renitente carne, ut ad paupertatem ejuſmodi ſectandam nos eligat: *ſervabimus tamen intereà deſiderii noſtri libertatem, quâ liceat convenientiorem ſervitio divino viam invadere.

*r

QUIN-

Digitized by Google

QVINTA DIE

Sequetur contemplatio de Domini tranſitu, à Nazareth ad Iordanem fluvium, deque ejus baptiſmo pag. 201.

FIet tam mediâ nocte, quam primo mane. Bis prætereà repetur circa Miſſæ, ac veſperarum horam. Ante cœnam applicabuntur quinque ſenſus. Ad hæc quodlibet horum quinque Exercitiorum præcedet Oratio præparatoria, cum tribus Præludiis, ut in ſuperioribus de Incarnatione & Nativitate traditum eſt. Nec non adjectis tribus Colloquiis, ut circa claſſes, vel juxta id, quod ibi fuit ſubnotatum. *Fiet circa mediam noctem: bis repetetur.*

Examen autem particulare à prandio & cœnâ uſitatum, fiet hîc, & in ſequentibus de erratis ac negligentiis, quæ circa proprias ejus diei meditationes, & Additiones contigerunt. *Examen particulare de quâ re.*

Sexta deinceps die, contemplandum ſe offert quomodò Chriſtus JEsus à flumine Jordanis petierit deſertum, ibique verſatus ſit. Servatâ omnino Exercitii diei quintæ formâ, pag. 201. *Sextâ die quid meditandum.*

Septima, quomodo Beatus Andreas, & alii ſucceſſive Chriſtum ſecuti ſunt, ut dicetur pag. 205. *7. Die.*

Octava, quomodo ſermonem fecit Domi- *8. Die.*

nus

nus in monte, octo beatitudinis modos edisserens, pag. 209.

9. *Die.* Nona, quomodo navigantibus diſcipulis ſe oſtendit, ambulans ſuper aquas maris, p. 211.

10. *Die.* Decima, quomodo in templo docuit, p. 217.

11. *Die.* Undecima, de Lazari ſuſcitatione, p. 215.

12. *Die.* Duodecima, de geſtis in die palmarum, pag. 217.

Notanda hoc loco ſunt hæc tria.

In 2. hebdomadâ poſſunt adjici meditat.

PRimo, quod in hac ſecundâ hebdomadâ juxta temporis facultatem, & utilitatem perſonæ ſeſe exercentis, poſſunt aliquot meditationes vel adjici, ut de myſteriis viſitationis paſtorum, circumciſionis, & trium Regum; vel ſubtrahi ex ſuprapoſitis, quippe, quæ introductione tantùm delineantur, ad formandam meliùs contemplationem.

Quando inchoanda electionum diſcuſſio.

Secundò,* quod inchoanda eſt electionum diſcuſſio à contemplatione diſceſſus Chriſti ex Nazareth Jordanem verſus uſq; ad eam, quæ fit quinto die, ſimul comprehendendam.

Quid ante materiam electionum.

Tertiò, quod antequam electionum materiam aggrediamur, ut ad capeſſendam germanam Chriſti doctrinam affectum noſtrum diſponamus, apprimè juvat conſiderare, ac per diem totum revolvere idemtidem tres ſequentes modos humilitatis, nec non colloquia dicenda, crebro agitare.

Tres

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

Mihi abſit gloriari niſi in Cruce Dñi Nrĩ Ieſu Chri
Galat. 6.

Digitized by Google

Tres gradus Humilitatis.

PRimus humilitatis modus hic eſt, ad ſalutem neceſſarius, ut me penitus ſubdam divinæ legi obſervandæ, utque ne mundi quidem totius oblato mihi dominio, vel extremo vitæ diſcrimine objecto, tranſgrediar ex deliberato mandatum ullum divinum, aut humanum, quod quidem peccati mortalis vinculo nos obliget. *Primus humilitatis modus.*

Secundus majoris eſt perfectionis, ut fixo animo, ad divitias, paupertatem, honorem, ignomiam, brevitatem vitæ, ac longitudinem, æquè ſim propenſus, ubi æqualis eſt divinæ laudis, & ſalutis meæ occaſio. Utque nullâ, vel humanæ quantæcumque felicitatis, vel propriæ mortis conditione propoſitâ, adducar umquam, ut culpam, licet venialem tantum, decernam admittere. *2. Modus.*

Tertius eſt modus humilitatis abſolutiſſimæ, ut priores duos jam adeptus, etiam ſi nullo ſuperaddito, laus Dei par foret, ad majorem tamen imitationem Chriſti, eligam potiùs cum eo paupere, ſpreto, & illuſo, pauperiem, contemptum, & inſipientiæ titulum amplecti, quàm opes, honores, & ſapientiæ æſtimationem. Porrò ad gradum hunc humilitatis attingendum, magnum afferet compendium, triplicis colloquii præcedentis de vexillis uſus, per quod ſuppliciter poſcamus (ſi divinæ placeat benignitati) ad talem perduci electionem *3. Modus.*

nem, ſive major, ſive æqualis obſequii mei erga Deum, & gloriæ divinæ proventus ſubſit.

Præludium ad electionem faciendam.

Requiſita ad electionem.

AD benè quippiam eligendum, noſtræ ſunt partes, ut oculo puro ac ſimplici ſpectemus, quorſum fuerimus creati, nimirum ad laudem Dei, & ſalutem noſtram. Quapropter eligenda ſunt ea tantum, quæ conducunt ad dictum finem; cùm ubique fini medium, non medio finis habeat ſubordinari. Unde errant, qui uxorem ducere primitus, aut Eccleſiaſticum munus ſeu beneficium adipiſci ſtatuunt, atque ita demum Deo poſteà inſervire, utentes præpoſterè fine ac medio, nec ad Deum tendentes rectà, ſed obliquè ipſum ad perverſa vota ſua pertrahere conantes. Atqui è contrario planè agendum eſt, propoſito primùm divino cultu, tamquàm fine noſtro, & electo deinceps conjugio, vel ſacerdotio, ceteriſque rebus omnibus, quatenus expedit, ad præfixum finem ordinatis. Idcircò nihil movere nos debet, ad mediis quibuſvis utendum, aut ſuperſedendum, niſi habitâ in primis tam divinæ laudis, quàm noſtræ ſalutis certâ ratione,

In-

Digitized by Google

Introductio ad eligendarum rerum notitiam, complectens quatuor puncta, & annotatiunculam unam.

PRimum punctum eſt, quòd res omnes, quæ ſub electionem cadunt, neceſſariò bonæ eſſe debent ex ſeipſis, aut certè non malæ, nec niſi conſonæ inſtitutis orthodoxæ Matris Eccleſiæ. *Res electioni quales.*

Secundum, quòd genera duo rerum electioni quadrant. Nam quarumdam electio immutabilis eſt, ut ordinis ſacerdotalis, & matrimonii: aliarum verò mutari poteſt, ſicut redditùum Eccleſiaſticorum, vel ſæcularium, quos recipi & relinqui ex causâ fas eſt. *Quot genera rerum.*

Tertium, quod circa ea, de quibus facta jam ſit electio immutabilis, nihil ſupereſt eligendum. Sed advertendum eſt, quod ſi quis improvidè, nec ſine obliquis affectionibus aliquid elegerit, quod non liceat retractare, reliquum eſt, ubi eum cœperit pœnitere facti, electionis damnum probitate vitæ, & operum ſolertiâ penſare: reſilire autem nullo pacto decet, quamvis electio iſtiuſmodi non videatur vocatio divina eſſe, utpote obliqua atque inconſulta. Quâ in re non pauci errant, electionem malam, & obliquam pro divinâ vocatione reputantes, cùm hæc ſemper pura & clara ſit, *Quando nil ſupereſt eligendum.*

Digitized by Google

non carnali ullo affectu, vel ſtudio perverſo mixta.

Quando non eſt violanda electio. Quartum, quod, ſi quis debito modo & ordine, abſque carnali mundanoque affectu quippiam elegit, quod mutari poſſit, non eſt cur violet electionem talem, ſed potiùs, ut in eâ magis ac magis proficiat, adniti debet.

Quando corrigenda. Notandum autem eſt, quod ſi electio rerum hujuſmodi mutabilium, non ita rectè atque ſincerè proceſſerit; eam expedit corrigere, ut fructus uberior, & Deo gratior produci poſſit.

De tempore triplici, ad electiones rectè faciendas magis opportuno.

1. Tempus cùm nulla ſubeſt dubitatio. TEmpus primum erit, quando voluntatem divina virtus ſic impellit, ut omnis dubitatio, imo etiam dubitandi facultas animæ ſublata ſit, quo minùs ſequatur impulſionem talem: ſicut legimus Beato Paulo, & Matthæo, & aliis nonnullis, vocante Chriſto, accidiſſe.

2. Cùm conſtat de Dei beneplacito. Secundum eſt, quoties ſatis clarum compertumque fit beneplacitum divinum, docente id aliquo conſolationum vel diverſorum ſpirituum prævio experimento.

3. Quandò cum tranquillitate fit electio certa vitæ. Tertium eſt, quando per animi tranquillitatem aliquis, conſiderato fine, ad quem conditus eſt (ad Dei gloriam ſcilicet & ſalutem

ſuam)

Digitized by Google

ſuam) eligit certum vitæ genus intra Eccleſiæ Catholicæ limites conſtitutum , per quod ceu medium, commodiùs ſecuriuſque ad ſuum finem tendat.

Porro tranquillitas ea tunc noſcitur adeſſe quotieſcumque anima nullis agitata variis ſpiritibus, vires naturales ſuas liberè exercet. Itaque niſi primi vel ſecundi temporis beneficio electio contingat, ſupereſt ad tertium recurſus duobus modis ſequentibus diſtinctum.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

Propoſui in conſpectu tuo vitam, & mortem. *Deut.30*

124.

Digitized by Google

Modus prior ſanæ bonæque electionis faciendæ, & ſex conſtans punctis.

PUnctum primum, erit proferre in medium rem deliberandam, ut de officio, vel beneficio, acceptandumne, an potiùs rejiciendum ſit; & ita de ceteris rebus, quæ ad mutabilem electionem ſpectant. *Rem deliberandam proferre.*

Secundum eſt, adducto ante oculos creationis meæ fine, in hoc conſiſtente, ut cum Dei laude ſalvus fiam, in neutram declinare partem amplectendæ vel repudiandæ rei controverſæ: quin potiùs velut in medio quodam interſtitio, & æquilibrio ſubſiſtere, parato interim animo, ut in eam illicò partem totus ferar, quam novero divinæ gloriæ, & ſaluti meæ fore aptiorem. *In neutram partem pendere.*

Tertium, obſecrare Dei clementiam, ut dignetur mentem inſtruere, & impellere voluntatem, quocumque potiùs mihi tendendum ſit, adhibito nihilo ſeciùs, pio fidelique intellectus mei ratiocinio: per quod apprehensâ, & probatâ Dei voluntate, ad electionem ferar. *A Deo lucem petere.*

Quartum, perpendere quot tandem commoda vel adminicula mihi ad finem meum proſequendum accedent ex tali officio vel beneficio ſuſcepto; quot rurſum ex eodem incommoda & pericula impendent. Præterea, quot per oppoſitum, omiſſo illo, tam commoda & adminicula, quàm di- *Commoda vel adminicula perpendere.*

diſcrimina & damna poſſim expectare.

Tum ratiocinari in utramque partem. Quintum, his præmiſſis, ratiocinari in utramque partem, & juxta ipſius rationis dictamen, ſepoſito carnis appetitu omni, electionem concludere.

Electionem factam Deo offerre. Sextum, electione factâ, ad orandum citò proſilire, & illam offerre Deo perfectè demum, ſi ei placeat, recipiendam & ſtabiliendam.

Modus poſterior benè eligendi, in Regulas quatuor, & Annotationem unam diſtributus.

Puritas affectus. REgula prima, quod, cum oporteat per affectum ex Dei amore cælitus infuſum fieri electionem, eligentem convenit perſentiſcere in ſeipſo, quòd quidquid affectionis (ſive multum ſive modicum ſit) erga rem electam tenet, ex ſolius Dei amore, & intuitu proficiſcatur.

* t *Quid ſi amico conſulerem.* Secunda,* eſt conſiderare, ſi quis mihi vir amiciſſimus, cui nihil non perfectionis ineſſe cupiam, occurreret dubius ſuper electione hujuſmodi, quidnam ego illi decernendum maximè eſſem conſulturus: Quo animadverſo, agendum & mihi ducam, ut ſuaderem alteri.

Quid eligerem morte ingruente. Tertia, mecum inſuper reputare, ſi mors ingrueret, quem me mallem obſervaſſe modum in præſenti deliberatione. Juxta hunc igitur, eligendum nunc eſſe facile intelligam.

Quarta,

Quarta, proſpicere non minus, quando pro tribunali ſiſtar judicandus, quo me conſilio hac in re uſum eſſe vellem. Quo agnito nunc utar, ut eo tempore magis ſim ſecurus. *Quid cum tribunali Dei ſiſtar.*

Adnotandum eſt poſtremò, quòd hiſce Regulis quatuor propter ſalutem meam, & animi quietem accuratè ſervatis, debeo juxta ultimum punctum modi præcedentis, electionem ipſam definire, & offerre Deo comprobandam. *Quando, & quomodo facienda electio.*

De emendatione ſeu reformatione circa vitæ ſtatum cuivis facienda.

IN primis illud eſt advertendum, quòd ſi quis vel matrimonio, vel officio dignitatis Eccleſiaſticæ ſit adſtrictus (de temporalium verò bonorum quantitate, magna an parva ſit, non refert) unde ipſi non vacet, aut parum libeat circa mutabilium rerum electiones verſari; operæpretium eſt, earum loco methodum ei tradi, ſeu formulam aliquam, ex qua vitam ſuam, & ſtatum proprium poſſit emendare. *Quid faciendum matrimonio vel dignitate Eccleſiaſt. adſtricto.*

Debet igitur, quiſquis ejuſmodi conditionem ſortitus eſt, ut finem creationis, & vitæ ſuæ rectè ſtatuat ac ſequatur, per Exercitia ſupradicta, & electionum modos attendere, atque ruminando ſedulò colligere, quàm amplam domum & familiam æquum ſit ſe ha- *Singula ſtatus perpendat.*

Digitized by Google

bere: quibus eam modis tractare & admini-ſtrare conveniat: quibus inſtruere verbis & exemplis: quantum præterea de poſſeſſis facultatibus ſumptum facere liceat in uſus proprios, ſive domeſticos: quid rurſum pauperibus erogare, vel impendere piis operibus deceat, nihil affectando aliud, nec quærendo, niſi quod honorem Dei & ſalutem ſuam præſtet. Hoc enim unuſquiſque perſuaſum habeat, tantum ſe in ſtudiis ſpiritualibus promoturum eſſe, quantum ab amore ſui ipſius & commodi proprii affectione ſeſe abſtraxerit.

TER-

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA
Digitized by Google

Tu mihi lavas pedes: At DOMINVS: ſi non lauero te, non habebis partem mecum.

Digitized by Google

TERTIA
HEBDOMADA
CONTEMPLATIO I.

Fit in mediâ nocte, & continet Orationem præparatoriam, tria Præludia, ſex Puncta, cum uno Colloquio.

ORATIO præparatoria eadem, quæ ſemper. Orat. præp.

Præludium primum, ſumitur ex hiſtoriâ: Quomodò Chriſtus a Bethaniâ miſit Hieroſolymam diſcipulos duos ad parandam cœnam, quò & ipſe cum reliquis deinde profectus eſt: ibique poſt agni Paſchalis eſum, & peractam cœnam, pedes lavit omnibus; & ſacroſanctum corpus ac ſanguinem ſuum largitus eſt. Poſtremò ſermonem ad eos habuit, poſt diſceſſum Judæ, ipſum vendituri. 1. Prælud.

Secundum, ex compoſitione loci, conſiderando dictum iter aſperum aut lene, breve aut longum, cum ceteris, quæ ineſſe poterant, circumſtantiis. Deinceps conſpicando locum cœnæ amplum, vel anguſtum, vilem vel ornatum, & conſimilia. 2. Prælud.

Tertium, ex optatæ rei petitione; ſcilicet doloris, indignationis, & confuſionis, eò quòd 3. Prælud.

quòd ob peccata mea, ſummus omnium Dominus tantis ſe tormentis ita objiciat.

Reſpicere cœnantes. Punctum primum, erit reſpicere cœnantes, & aliquid in uſum meum adducere.

Eos audire loquentes. Secundum, eoſdem audire, quid loquantur, & fructum inde decerpere.

Actiones conſiderare. Tertium, attendere, quid agant, & per omnia proficere.

Quid Chriſtus pati appetat. Quartum, * advertere, quid jam inde Chriſtus pati appetat, & incipiat, juxta hiſtoriam: unde incipiam & ipſe dolorem, mœſtitiam, & fletum mihi excitare, meque affligam ſimiliter in ſubſequentibus.

Abſconſa divinitate ne adverſarii pereant. Quintum, meditari quo ſe pacto abſcondens Chriſti Divinitas, adverſarios ſuos, cum valeat, non perdat, ſed pœnas adeò crudeles pati ſinat Humanitatem.

Quid mihi patiendum. Sextum cogitare, cùm talia ferat pro peccatis meis, quid agere debeam aut pati ejus causâ.

Colloquium. Colloquium ad Chriſtum fiet, terminandum cum *Pater noſter.*

Notandum circa Colloquia. In colloquiis eſt notandum (ut ſuprà ex parte jam expoſuimus) quod agere convenit, & aliquid petere, juxta præſentis rei rationem, videlicet, prout ſentio in me conſolationem, vel perturbationem: prout virtutem unam, vel alteram expeto: prout in hanc, vel illam partem de me ſtatuere intendo: prout etiam de re, quam contemplor, triſtari volo, vel lætari. Denique poſtulandum erit illud, quod circa rem certam aliquam maximè deſidero:

dero: & unum dumtaxat colloquium poterit confici ad Chriſtum Dominum, vel triplex, ſi devotio inſtiget, nempe ad Matrem, Filium, & Patrem, ſicut traditum eſt in contemplatione ſecundæ hebdomadæ, de tribus claſſibus, cum ſequente illic annotatione.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

II.CON-

Digitized by Google

AMICE AD QVID VENISTI *Matthei. 26.*

Digitized by Google

II. CONTEMPLATIO,

In aurorâ, de rebus à Chriſto poſt cœnam, & in horto geſtis.

ORatio præparatoria conſueta ſemper. *Orat. prap*

Præludium primum, eſt juxta hiſtoriam. Quomodo Jesus Chriſtus unà cum undecim ſuis Apoſtolis, deſcendit ex monte Sion ubi fuerant cœnati, & tranſiens per vallem Joſaphat, relictis ibi ex illis octo aliis vero tribus in horti parte, ſeorſum ipſe digrediens, oravit, ad ſudorem uſque ſanguineum, iteratâ jam ter eadem ad Patrem ſuum oratione. Poſteà excitis diſcipulis à ſomno, proſtratis ad ſolam vocem cum Juda per oſculum prodente, adverſariis: reſtituta deinceps, quam amputaverat Petrus, Malchi auricula; comprehenſus tandem eſt, quaſi nefarius aut latro quiſpiam, & per vallem illam ad Annæ domum primo tractus. *1. Pralud. hiſtoria.*

Secundum eſt, pro conſtruendo loco, viam intueri declivem, planam, & arduam; item hortum certâ magnitudine, figurâ, & habitudine depingendum. *2. Pralud.*

Tertium, pro voti conſecutione, poſcere mœrorem, planctum, anxietatem, & ceteras id genus pœnas interiores, ut Chriſto patienti pro me compatiar. *3. Pralud.*

Digitized by Google

Notanda ſimul hæc quatuor.

Quid poſt orationem prap. & praludia.

PRimum, quod poſt præparatoriam orationem, cum tribus præludiis ſecundi hujus Exercitii, eodem modo, & ordine procedendum eſt per puncta, & per colloquium, ut in præcedente de cœnâ peractum eſt. Adjiciendæ quoque erunt circa Miſſæ & veſperarum tempus duæ repetitiones ſuper unâ, & alterâ dictâ contemplatione. Ante cœnam vero, applicabuntur quinque ſenſus, præmiſsâ ubique oratione præparatoriâ, cum tribus præludiis, oblatæ materiæ congruentibus, quemadmodum in hebdomadâ ſecundâ ſatis deſcriptum eſt.

Exercitia danda pro qualitate perſona.

Secundum, quod habitâ ætatis, complexionis corporalis, ac diſpoſitionis totius ratione vel quinque, vel pauciora Exercitia, diebus ſingulis implebuntur.

Quid in hac 3. hebdomadâ mutandum.

Tertium, quod in hac tertiâ hebdomada, mutandæ ſunt ex parte, Additio ſecunda & ſexta, ſiquidem (quod ad ſecundam ſpectat) ubi fuero experrectus præcogitans, quò tendam, & inſtantem contemplationem paululū delibans, interim dum ſurgo & accingor, adnitar ſimul ad triſtitiam, & dolorem, de tot, ac tantis Chriſti pœnis, meipſum acriter incitare. Quoad ſextam verò, ſuffugiam potius, quàm quæram, aut admittam jucundas cogitationes, licet alioqui utiles & ſanctas, ut ſunt de reſurrectione Chriſti & gloria. Pro quibus in meditanda

ditanda ejus paſſione, angores ac pœnas hauriam, ex frequenti eorum recordatione, quæ ab horâ ſuæ nativitatis, ad exitum uſque vitæ hujus ipſe perpeſſus eſt.

Quartum, quod examen particulare, circa tam Exercitiorum, quam Additionum functionem, fiet ad cumdem modum, ut in hebdomada præcedente. *Examen particulare.*

In ſecunda autem die, contemplatio alia ſuccedet, noctu tranſigenda, de geſtis in domo Annæ, ut narratur, pag. 223. Sub auroram verò de ſecutis rebus in domo Caiphæ; pag. 225. Deinde repetitiones & uſus ſenſuum, velut prius. *2. Die de geſtis in domo Annæ.*

In terita die, contemplabimur per noctem mediam, quomodò ductus eſt ad Pilatum Chriſtus, & quid ibi actum, ut dicetur pag. 225. Diluculo verò, de iis quæ geſta ſunt, tranſmiſſo Chriſto ad Herodem, pag. 226. Subdetur repetitionum & ſenſuum conſuetus uſus. *3 Die quomodo ductus ad Pilatum.*

Die quarta, meditatio nocturna percurret hiſtoriam de reditu ab Herode, Paginâ 227. uſque ad mediam partem myſteriorum, quæ apud Pilatum ſecuta ſunt: reliquam verò partem circa lucem primam proſequemur. De repetitionibus quoque, & ſenſibus, prò conſuetudine ſit agendum. *4. Die de reditu ab Herode.*

Die quinta ſub noctis medium, de progreſſu ipſo paſſionis contemplabimur, à ſententia Pilati uſq; ad crucifixionem, p. 229. Sub *Die 5. à ſententia Pilati uſque ad crucifixionem.*

auroram deinceps, ab elevatione crucis, ad Chriſti uſque expirationem, de quibus paginâ 231. Repetitiones & ſenſuum exercitatio, ut ſupra.

Die 6. de crucis depoſitione.

Die ſexta noctu, quomodo mortuus Dominus, ſublatus de cruce, & ad monumentum delatus eſt, pag. 233. Primo manè, ex quo ſepultus fuit, pag. eadem, donec B. Virgo in domum aliquam ſe recepit.

Die 7. tota paſſio reſolvenda.

Die Septima, internoctu & mane paſſionem totam revoluemus. Poſteà repetitionum, & ſenſuum vice, per diem totum conſiderabimus, quam licebit frequentiſſime, quo pacto ſanctiſſimum Jesu Chriſti corpus remanſerit ab animâ ſejunctum: & ubinam, aut quomodò ſepultum, item quæ fuerit B. Mariæ Matris ſolitudo, deſolatio qualis, & quanta afflictio. Quàm acerbus quoque diſcipulorum mœror extiterit.

Quid ſi immorandum in paſſione.

Subnotandum eſt, quod ſi cui libeat, meditandæ Chriſti paſſioni diutius inſtare, contemplationes ſingulas debet abſolvere cum paucioribus myſteriis, ita ut prima ſolum comprehendat cœnam: Secunda, lotionem pedum Tertia, Euchariſtiæ ſanctæ inſtitutionem: Quarta, ſermonem ibi ſubſecutum: & ſic in ceteris agendum.

Iteratio paſſionis.

Ad hæc, trajectâ totâ paſſione, licebit proximo poſt die iterare ejus dimidium, atque reliquum poſtridie: perendie rurſus totam ſimul.

E contrario vero, ſi quis malit tempus ſuccidere,

dere, contempletur de cœna Domini per noctem: de horto, in aurorâ: de Annæ domo, circa Miſſam: ſub veſperas, de domo Caiphæ: de prætorio Pilati, ante cœnam: & ita pergendo, per dies ſingulos diverſa Exercitia quinque implebuntur, utpote repetitionum, ac ſenſuum uſu prætermiſſo. Tranſcurſa vero paſſione, operæpretium fuerit, eamdem ſimul totam, die unico revoluere, ſive in unum tantum Exercitium congeſtam, ſive diſtributam in plura, prout ſibi fore conducibilius ille cenſuerit.

REGVLÆ ALIQVOT

Ad victum rectè temperandum.

PRima eſt, quod à pane minus abſtinendum ſit, quàm à reliquis alimentis: cùm neque gulam adeo irritet, nec tentationi æque obnoxios nos reddat. *A pane minus abſtinendum.*

Secunda, quod circa potum attendenda ſit magis abſtinentia, quàm circa panem: cautè obſervando, quæ proſit menſura potus, ut ſumatur ſemper: quæ rurſum noceat, ut tollatur. *Magis à potu temperandum.*

Tertia, quod circa pulmenta & edulia potiſſimum abſtinentiæ ratio verſetur, cum per illa, tum appetitui ad peccandum, tum inimico ad tentandum, major ſubminiſtretur occaſio. Temperanda ſunt igitur, vitandi exceſſus cauſa: quod fit dupliciter, dum vel cibis *Potiſſimum ab edulijs.*

groſſioribus veſcimur atque aſſueſcimus, vel dum parcè delicatis utimur.

Vt reperienda juſta cibi menſura.

Quarta eſt, quod quanto plus de convenienre victu ſibi quis ademerit (vitato interim valetudinis adverſæ gravi periculo) tanto celerius menſuram cibi ac potus juſtam reperiet: tum quia, hoc modo melius ſe diſponens, & obnixiùs tendens ad perfectionem, ſentiet interdum quoſdam cognitionis internæ radios, & conſolatorios motus ſibi cælitus immiſſos, ex quibus facile poterit rationem victus commodiorem diſcernere: tum quoniam ſi quis ita abſtinendo, ſe deprehenderit viribus imbecilliorem eſſe, quam ut Exercitia ipſa ſpiritualia peragere commode valeat, ſic facilè advertet, quam menſuram victus naturæ neceſſitas requirat.

Inter comedendum, aliquid pium imaginari.

Quinta, quòd expedit inter comedendum imaginari, quaſi videamus Jesum Chriſtum Dominum noſtrum veſcentem cum ſuis diſcipulis, obſervando quem teneat edendi, bibendi, reſpiciendi, & loquendi modum, eumque ad imitandum nobis proponendo. Uſu veniet enim, ut occupato magis intellectu circa meditationem talem, quàm circa corporalem cibum, diſcamus faciliùs victum moderari.

Aliæ meditationes interiiciendæ

Sexta, quòd gratiâ varietatis, aliæ adhiberi poſſunt meditationes inter veſcendum, ut ſunt de Sanctorum vitâ, de piâ quapiam doctrinâ, vel de aliquo ſpirituali negotio agendo: unde ſic abſtractâ mente, cibus ipſe & veſcendi delectatio parum ſentiatur.

Septima,

Septima, quòd cavendum ſit præcipuè, ne ſuper ſumendos cibos, animus quodammodo totus effundatur, & ne avidè veſcamur, aut feſtinè: ſed appetitui ſemper dominantes, tum menſuram victus, tum ſumendi modum unà temperemus. *Cavenda aviditas cibi.*

Octava eſt, quòd plurimùm conducit ad tollendam cibi potuſque immoderantiam, ſi ante prandium aut cœnam, & quacumque horâ nulla eſuries ſentitur, præviâ deliberatione, victum proximè ſumendum, definiamus ad menſuram certam, quam deinde nullâ vel propriâ aviditate, vel inſtigatione inimici, umquam excedamus; ſed pòtiùs vincendæ utriuſque causâ, de illa nonnihil etiam ſubducamus. *Quid pro tollendâ cibi immoderantia.*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

QUAR-

Digitized by Google

Sm̄ multitud: doloꝝ meoꝝ conſolationes tuę.

Digitized by Google

QUARTA
HEBDOMADA.
CONTEMPLATIO.

Quomodò IESUS *Dominus, poſt reſurrectionem apparuit ſanctæ Matri ſuæ, ut habetur infrà pag. 235.*

ORATIO præparatoria juxta morem. *Orat. prap.*

Præludium primum accipitur ab hiſtoriâ. Quomodò poſtquàm expiravit Dominus in cruce, ſepulto * corpore, ſed Divinitate ſemper ſociato, ipſe in animâ, Divinitati quoque continue unitâ, deſcendit ad inferos: ereptiſque inde juſtorum animabus, rediens ad ſepulchrum, corpus cum animâ denuò univit, ac reſurgens, demum apparuit Beatæ Virgini matri ſuæ vivus, ut pie ac veriſimiliter credendum eſt. *1. Prælud.* * y

Secundum, pro conſtructione loci, ſpeculandum accipiet ſepulchri ſitum, & Beatæ Virginis domicilium, cujus formam, partes, & reliquam diſpoſitionem, ut cellulam, & oratorium ſigillatim perſcrutabimur. *2. Prælud.*

Tertium, continebit gratiam petendam, ut ſcilicet immenſum Chriſti, ac Matris gaudium participemus. *3 Gratia petitio.*

Eadem quæ in contemplatione cœnæ.

Punctum primum, ſecundum, ac tertium, eadem hic erunt, quæ ſuprà in contemplatione cœnæ fuerunt expoſita, id eſt conſiderare perſonas, verba, opera.

* z *Ut divinitas in reſurrectione eluceſcit.*

Quartum vero, erit animadvertere, * quomodo Chriſti Divinitas, paſſionis, & mortis tempore abſcondita, palàm ſe faciat in reſurrectione, ac tot miraculis deinceps eluceſcat.

Chriſti benignitas ſuos conſolandi.

Quintum æſtimare quàm prompto copioſoque functus ſit Dominus conſolandi ſuos officio, adhibitâ conſolationis, quæ ab amiciſſimo quopiam præſtari poteſt, ſimilitudine.

Colloquium.

Colloquio uno, vel pluribus, juxta materiam faciendis, terminetur contemplatio, cum *Pater noſter.*

Recenſenda ordine myſteria reſurrectionis & aſcenſionis.

Notandum porrò, quod in ſequentibus contemplationibus, ſeu Exercitiis recenſenda erunt per ordinem, myſteria omnia reſurrectionis, aſcenſioniſque, & quæ ſunt intermedia, ſervatis ubique iiſdem formulis, & modis: ſicuti per totam illam hebdomadam factum eſt, in quâ paſſionis myſteria contemplati ſumus, & juxta modum ac exemplum primæ hujus de reſurrectione Domini, meditationis, formandæ ſunt ſequentes omnes, atque regulandæ, tam in præludiis (niſi quòd hæc rebus ſunt accomodanda) quàm in punctis quinque, & additionibus ſingulis. Pari etiam ratione circa repetitiones, & ſenſuum operationes; nec non in augendo, minuendòve exercitiorum, ſecundùm myſteria numero, dirigi

rigi poterimus, ſicut in prædictâ meditandæ Chriſti paſſionis hebdomadâ fuimus edocti.

4. Hebdomada magis conveniunt quatuor Exercitia.

Secundò notandum eſt, convenire magis quartæ huic hebdomadæ; quàm præcedentibus, ut quatuor dumtaxat fiant Exercitia. Primum, poſtquàm manè ſurreximus. Secundum, circa Miſſæ tempus, vel paulo ante prandium prioris repetitionis loco. Tertium, horâ veſperarum, pro ſecundâ repetitione. Quartum, ante cœnā, admotis ſenſuū officiis, ad imprimendas fortiùs animæ contēplationes tres eo die factas ſignatis obiter, & penitiùs tractatis partibus, ſeu locis illis, in quibus motus animi efficaciores, majoremq; guſtum ſpiritualem ſenſerimus.

Puncta meditationis plura, vel pauciora.

Tertio, quòd quamvis ei, qui exercitatur, certus præſcribatur numerus punctorum, purà ternarius, aut quinarius; liberum tamen ipſi erit in plura vel pauciora puncta redigere contemplationem, proùt commodiùs ſe habere expertus fuerit. Quâ in re magnoperè juvabit, ante ingreſſum Exercitii, tractanda puncta comminiſci, & numero certo præfinire.

Hac 4. hebdomada varianda aliqua additiones.

Quarto denique notandum eſt, quod per quartam hanc hebdomadam, variari debent ſecunda, ſexta, ſeptima, & decima Additiones. In ſecundâ quidem, ut dum evigilo, repente mihi ponam ob oculos ſtatutam contemplationem, & de gaudio Domini cum ſuis, ſtudeam & ipſe exhilareſcere. In ſextâ verò, ut memoriæ meæ objiciam ea, quæ lætitiam ſpiritualem cient, ut cogitatio de gloriâ. In ſeptimâ, ut lucis & cæli utar commoditate, quæ ſe-

ſe

ſe offeret, putâ per tempus vernum, herbarum virentium, & florum aſpectu, aut aprici loci amœnitate: per hyemem verò ſolis, vel ignis opportuno calore: & ita de ceteris corporis atque animi oblectationibus congruis, per quas Creatori & Redemptori meo, congaudere queam. In decimâ, ut loco pœnitentiæ, temperantiâ & mediocritate victus contentus ſim, niſi quo tempore jejunium, vel abſtinentiam Eccleſia indixit, cujus præceptis ſemper obtemperandum eſt, niſi juſtum adſit impedimentum.

CON-

Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

QVIS NOS SEPARABIT *Rom. VIII.*

Digitized by Google

CONTEMPLATIO

Ad amorem ſpiritualem in nobis excitandum.

IN primis duo notanda ſunt. Primum, quòd amor ipſe ab operibus magis, quàm à verbis pendet. Secundum, quòd conſiſtit amor in mutuâ facultatum, rerum, & operum communicatione, putà ſcientiæ, divitiarum, honoris, & boni cujuſcumque. *De naturâ amoris.*

Oratio præmittitur ex more. *1. Prælud.*

Præludium primum eſt, ut coram Domino, Angelis, Sanctiſque omnibus, mihi propitiis, ſtare me videam.

Secundum, ut gratiam Dei efflagitem, per quam beneficiorum ejus, in me collatorum magnitudinem perſpiciens, ad amorem, cultum, & ſervitium ipſius, totum me impendam. *2. Prælud.*

Punctum primum ſit, revocare in memoriam beneficia creationis, ac redemptionis: dona itidem particularia, ſeu privata enumerare: & cum intimo affectu perpendere, quantum meâ cauſa benigniſſimus Dominus egerit, atque pertulerit; quantum mihi elargitus ſit de theſauris ſuis, quodq; juxta divinum ſuum decretum, & beneplacitum, ſeipſum, mihi, quantum poſt, donare velit. Quibus optime inſpectis, vertar ad meipſum, & diſquiram mecum *Beneficiorũ recordatio.*

Digitized by Google

cum, quæ meæ ſint partes, & quid æquum juſtumque ſit, ut divinæ offeram, & exhibeam majeſtati: haud ſane dubium quin mea omnia offerre debeam, ac meipſum cum ſummo affectu, & verbis hujuſcemodi, vel ſimilibus.

Oblatio ſui. Suſcipe Domine univerſam meam libertatem. Accipe memoriam, intellectum, atque voluntatem omnem. Quidquid habeo, vel poſſideo, mihi largitus es: id tibi totum reſtituo, ac tuæ prorſus voluntati trado gubernandum. Amorem tui ſolum cum gratiâ tuâ, mihi dones, & dives ſum ſatis, nec aliud quidquam ultrà poſco.

Speculandus Deus in rebus omnibus Secundum erit, ſpeculari Deum, in ſingulis exiſtentem creaturis ſuis: & elementis quidem dantem, ut ſint; plantis verò, ut per vegetationem quoque vivant: animalibus inſuper, ut ſentiant: hominibus poſtremò ut ſimul etiam intelligant. Inter quos accepi & ipſe univerſa hæc beneficia, eſſe, vivere, ſentire, ac intelligere, meque templum quoddam ſuum efficere voluit, ad imaginem ſuam & ſimilitudinem creatum. Ex quorum omnium admiratione, reflexus in meipſum, agam ut in primo puncto, vel meliùs ſi quid occurrerit: id quod in punctis etiam ſequentibus, erit factitandum.

Dei conſideratio in creaturis propter me. Tertium eſt, conſiderare eumdem Deum ac Dominum, propter me in creaturis ſuis operantem, & laborantem quoddammodò: quatenus dat ipſis, conſervatque id quod ſunt, habent poſſunt, atque agunt. Quæ omnia,

nia, ut ſuprà, in mei conſiderationem refle-
ctenda erunt.

Quartum, proſpicere quo pacto munera & bona omnia cœlitus deſcendunt, ut ſunt potentia, juſtitia, bonitas, ſcientia, & alia quælibet humana perfectio, terminis quibuſdam certis circumſcripta: quæ ab infinito illo totius boni theſauro, ſicut lumen à ſole, & ex fonte aqua, derivantur. Addenda ſupereſt reflexio prædicta in mei circumſpectionem. *Conſiderare ut bona à Deo procedunt.*

Colloquium etiam in fine fiet, terminandum cum *Pater noſter*. *Colloquium.*

MODI TRES ORANDI.

PRimus orandi modus, deducendus eſt ex mandatis, ex peccatis ſeptem mortalibus, ex tribus animæ potentiis, & ex quinque ſenſibus conſideratis: unde non tam habet orationis formam, quàm Exercitii cujuſdam ſpiritualis, per quod & anima juvatur, & oratio Deo redditur acceptior. Priùs itaque quàm hoc orem modo, juxta illud, quod tertiæ Additioni æquipollet, ſedebo vel deambulabo pauliſper (prout ad animæ quietem facere videro) penſitans apud me, quò mihi accedendum ſit, & quid faciendum. Hoc idem Additionis genus ad omnem orandi modum præmitti debet. *1. Orandi modus.*

Oratio præparatoria, gratiæ contineat poſtulationem, ut mihi detur agnoſcere, quid- *Orat. præp. gratiæ poſtulationem continet.*

quid deliquero adverſus decalogi præcepta, meque in poſterum emendare, intellectis illis exactiùs,& (ut par eſt)ad Dei gloriam & ſalutem meam ſolito cautiùs obſervatis.

Mandati cujuſque diſcuſſio. Primò ergo, mandatum quodlibet ordine diſcutiam, attendens, quo pacto ſervaverim illud, aut violaverim, deque ſuccurrentibus in memoriam delictis, veniam precabor, recitando ſemel *Pater noſter*. Porrò in excutiendis ſingulis præceptis, ſatis fuerit inſumi ſpatium temporis, quo ter poſſet oratio Dominica percurri. Notandum tamen, quòd circa præceptum, cujus prævaricatio rarior nobis accideret, minùs immorandum eſſet; at eò ampliùs, quò lapſus fuerit ex aſſuetudine frequentior, idque ſimiliter circa mortalia peccata ſit præſtandum.

Colloquium ad Deum. Completo de præceptis ſingulis diſcurſu, poſt mei accuſationem, & gratiæ implorationem, ut ea vigilantiùs deinceps cuſtodiam, colloquium dirigam ad Deum, juxta rei occaſionem.

Idem orandi modus circa mortalia. Secundò, ſimilem orationis modum proſequemur circa mortalia peccata, poſt Additionem,& præparatoriam Orationem, ſicut fecimus in præceptis. Nihil enim utrobique varium occurrit, niſi quòd ad materiam attinet, cùm præcepta quidem ſervanda ſint, peccata verò devitanda. Cetera eadem ſunt, fietque itidem colloquium.

Peccatorum notitiam quid juvet. Sciendum eſt, peccatorum vitiorumque notitiam juvari per contrariorum actuum & ha-

bituum

bituum conſiderationem. Quapropter per gratiam divinam, & piam quamlibet exercitationem laborandum eſt unicuique, ut virtutes ſibi paret, mortalibus peccatis ſeptem oppoſitas.

Tertiò, circa tres animæ potentias idem ſequitur progreſſus, per Additionem, Orationem, & diſcuſſionem ſingularum, cum Colloquio ad finem, faciendus, *Circa tres animæ potentias.*

Quarto circa quinque ſenſus corporis, nulla re mutatâ præter materiam. Ubi ſubnotandum eſt, quod ſi quis optet in ſenſuum ſuorum uſu, Chriſtum imitari, debet in oratione præparatoria ſeipſum ſuper hoc Deo commendare, factæque ſenſuum ſingulorum examinationi, Dominicam orationem ſubjicere: ſi vero ſimilem affectet, B. Virginis MARIÆ imitationem, ei ſe commendet, tamquàm à Filio id impetraturæ, & Salutationem Angelicam, dum ſenſus excutit, idemtidem recitet. *Circa ſenſus quinque corporis.*

Secundus orandi modus ex vocum orationis ſingularum perpenſa ſignificatione.

ADditio eadem, quæ ſuperiùs, it prævia. *Orat. præp.*

Oratio præparatoria perſonæ congruet ad quam dirigitur.

Secundus orandi modus eſt, ut flexis genibus vel ſedendo (pro habitudine corporis, & animi devotione) oculis vel clauſis, vel defixis *2. Orandi modus qualis.*

fixis in partem unam, neque huc & illuc motus, precationem Dominicam à principio recitemus, & in prima voce, quæ eſt, *Pater*, meditationis figamus pedem, quamdiu circa eam variæ nobis ſignificationes, ſimilitudines, ſpirituales guſtus, & aliæ commotiones devotæ incident: & ita deinceps per ſingula ejuſdem, vel alterius orationis verba, factitabimus.

Regulæ tres circa hæc ſervandæ.

1. Regula in 2. modo orandi. PRima, ut in tali precationis cujuslibet ruminatione, horæ ſpatium inſumamus, quo expleto *Ave Maria*, *Credo*, *Anima Chriſti*, & *Salve Regina*, ſemel juxta communem morem, vel mente ſolâ, vel etiam voce percurrantur.

2. Regula. Secunda eſt, quòd ſi orantibus hoc modo nobis, in unâ voce, vel duabus, meditatio affluat, & interna ſimul delectatio; poſtponenda erit tranſcurrendi cura, licet hora tota prætereat, quâ elapsâ, reliquum orationis curſim recitetur.

3. Regula. Tertia, ut quando ita contigerit, meditandæ voci uni, aut pauculis, horam impendiſſe, proſtridie recitato breviter eo, quod excuſſum fuit, ad ſequentis verbi conſiderationem pergamus.

Quid in fine rationis. Poſt excuſſam verò ad hunc modum Dominicam precationem totam, ſuccedet Salutatio Angelica: deinde alia oratio, ut ſine interruptione hæc orandi exercitatio procedat.

Ad

Digitized by Google

Ad hæc, oratione qualibet ſic completâ, perſonam illam, ad quam pertinebat, paucis compellabimus, virtutem aliquam, aut gratiam petentes, quâ maximè indigere nos ſenſerimus. *Colloquium*

Tertius orandi modus, per quamdam vocum & temporum commenſurationem.

ADditio ab utraq; ſuperiore nihil differt. Oratio præparatoria, fiet ſicut in ſecundo modo. *Orat. prap.*

Tertius hic orandi modus in eo conſiſtit, ut inter ſingulas reſpirandi vices, ſingula Dominicæ, alteriuſve orationis verba tranſmittamus, expenſâ interim, vel ſignificatione prolatæ vocis, vel perſonæ, ad quam oratio ſpectat dignitate, vel meâ ipſius utilitate, vel utriuſq; poſtremò differentiâ. Eodem procedendum modo in verbis reliquis. Addendæ quoque orationes ſuprà memoratæ, *Ave Credo*, &c. *3. Orandi modus.*

Regulæ duæ huc ſpectantes.

PRior, ut, finitâ juxta hunc orandi modum precatione Dominicâ, ſummatur aliis diebus vel horis, Angelica Salutatio, ſimili reſpirationum intervallo tractanda, cum aliis orationibus, uſitato more recitandis. *Regula prior pro 3. modo orandi.*

Poſterior, ut, qui hunc orandi modum exercere cupit diutius, ad eum applicet precationes omnes ſupradictas, aut earũ partes, & paria anhelituum, ac vocum interſtitia obſervet.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

VITÆ

Digitized by Google

TOTA DIE MEDITATIO MEA EST. *psal.* 118.

Digitized by Google

VITÆ
D. N. IESV CHRISTI
MYSTERIA.

NOTANDUM eſt primitus, omnia ſequentium myſteriorum verba, quæ includuntur parentheſi, ex ipſis evangeliis deprompta eſſe, non item cetera. Ad hæc, in unoquoque myſterio, ſemper aut fere, poni puncta tria, ut expeditior ſit contemplatio, quo eſt diſtinctior. *Notandum.*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

AVE GRATIA PLENA. *Luc. 1.*

Digitized by Google

De Annuntiatâ B. Mariæ *Virgini Chriſti Incarnatione, de quâ* Lucæ 1.

PRimò, quomodò Angelus Gabriel Beatam Virginem ſalutans, divini Verbi conceptionem ei nuntiavit (*Ingreſſus Angelus ad eam dixit, Ave gratia plena, &c. Ecce concipies in utero, & paries filium, &c.* *Ang. ſalutans Virg. conceptionem nuntiat.*

Secundò, confirmat Angelus id quod prædixerat, adducto exemplo de Sancti Ioannis Baptiſtæ conceptione admirandâ (*Et ecce Eliſabeth cognata tua, & ipſa concepit filium in ſenectute ſuâ, &c.* *Confirmat exemplo Ioan. Bapt.*

Tertiò, reſpondet Angelo Virgo ſancta (*Ecce ancilla Domini, fiat mihi ſecundùm verbum tuum.*) *Maria reſpondet Angelo.*

BIBLIOTECA ROMA VITTORIO EMANUELE

De

Digitized by Google

Vnde hoc mihi, ut veniat Mater Domini mei ad me *Luc. 1. v. 4.*

Digitized by Google

De MARIA *Eliſabeth cognatam ſuam viſitante, ut habetur* Luc. 1.

PRimò, quomodo inviſit MARIA Eliſabeth, ac S. Ioannes in utero exiſtens, ſenſit MARIÆ ſalutationem, & geſtiit (*Vt audivit ſalutationem* MARIÆ, *Eliſabeth, exultavit infans in utero ejus: & repleta eſt Spiritu ſancto Eliſabeth, & exclamavit voce magna, & dixit: Benedicta tu inter mulieres, & benedictus fructus ventris tui.*) *MARIA inviſit Eliſabeth.*

Secundo, Beata Virgo in hoc canticum præ lætitiâ prorupit (*Magnificat anima mea Dominum.* &c.) *Virgo in canticum prorumpit.*

Tertiò, (*Manſit autem* MARIA *cum illâ quaſi menſibus tribus, & reverſa eſt in domum ſuam.*) *Quamdiu apud Eliſabeth manſit.*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

Quicumque ergo humiliaverit ſe ſicut PARVULUS ISTE hic eſt major in Regno Cælorum *Matth.18.*

Digitized by Google

De Chriſti Nativitate. Luc. 2.

PRimò, Beata MARIA cum Joſeph ſponſo ſuoè Nazareth proficiſcitur Bethlehem (*Aſcendit autem*, *&* *Ioſeph à Galilæa*, &c. *In Bethlehem*. &c. *ut profiteretur cum* Maria *deſponſatâ ſibi uxore prægnante.*) *E Nazareth Bethlehem proficiſcitur.*

Secundò (*Peperit filium ſuum primogenitum & pannis eum involvit, & reclinavit eum in præſepio.* *Filium parit.*

Tertiò, eo tempore (*Facta eſt cum Angelo multitudo militiæ cæleſtis, laudantium Deum, dicentium, Gloria in altiſſimis Deo*, &c. *Angeli lætantur.*

De Paſtoribus. Luc. 2.

PRimò, Paſtoribus revelatur Chriſti nativitas per Angelum) *Evangelizo vobis gaudium magnum*, &c. *Quia natus eſt vobis hodie Salvator*, &c. *Nuntiatur paſtoribus.*

Secundò, paſtores properant in Bethlehem (*Et venerunt feſtinantes*: *&* *invenerunt* Mariam, *&* *Ioſeph*, *&* *infantem poſitum in præſepio.*) *Paſtorum adoratio.*

Tertiò, (*Et reverſi ſunt paſtores glorificantes & laudantes Deum*, &c. *Paſtores Deum glorificant.*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

De

Digitized by Google

Vocatum eſt nomen ejus IESVS .Luc.2.v.21.

Digitized by Google

De Circumciſione. Luc. 2.

PRimò, circumciſus eſt Puer. *Circumcidi-tur.*

Secundò (*Vocatum eſt nomen ejus* IESUS, *quod vocatum eſt ab Angelo, priuſquàm in utero conciperetur.*) *Vocatur* JESUS.

Tertiò, redditus eſt Matri ſuæ Puer, quæ illi compatiebatur de ſanguinis visâ effuſione. *Redditur puer Matri.*

BIBLIOTECA ROMA VITTORIO EMANUELE

De

Digitized by Google

Invenerunt puerum cum MARIA Mater. *Mat. 2. v. 11.*

Digitized by Google

De tribus Magis Regibus. Matth. 2.

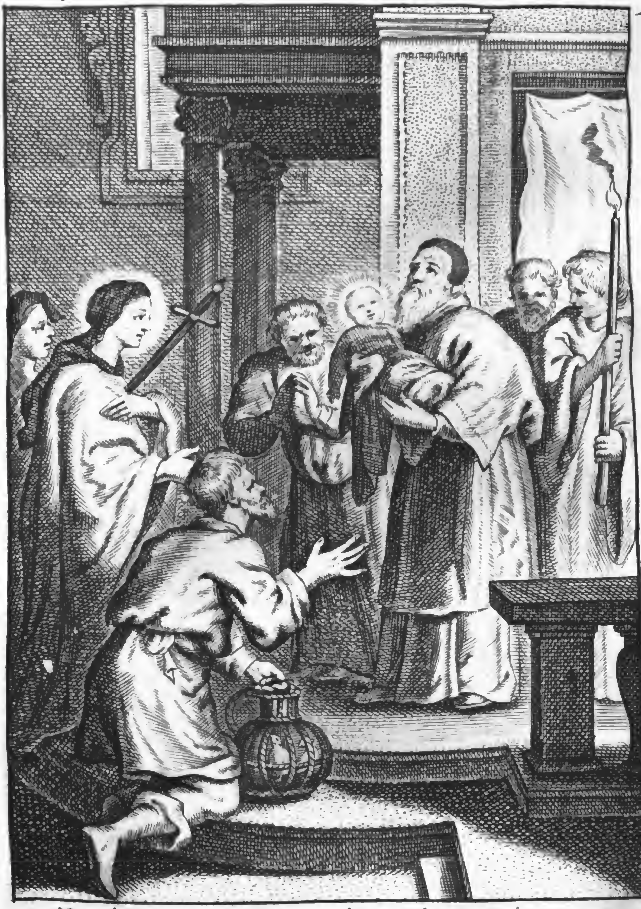
PRimò, tres Magi Reges ad puerum IESUM adorandum venerunt, ſtellâ duce, ita atteſtantes: *Vidimus enim ſtellam ejus in Oriente & venimus adorare eum.*) *Magorum adventus.*

Secundò (*Procidentes adoraverunt eum, & apertis theſauris ſuis, obtulerunt ei munera aurum, thus, myrrham.*) *Eorundem adoratio.*

Tertiò (*Reſponſo accepto in ſomnis, ne redirent ad Herodem, per aliam viam reverſi ſunt in regionem ſuam.*) *Per aliam viam revertuntur.*

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

Purificatio Virginis Dei Matris. *Luc.* 2.

Digitized by Google

De Purificatione B. Virginis, & pueri IESU *præſentatione:* Lucæ 2.

PRimò, detulerunt puerum in templum, ut præſentarent eum Deo, tamquàm primogenitum, offerentes pro eo conſuetum munus (*Par tarturum, aut duos pullos columbarum.*) **Iesu pueri præſentatio.**

Secundò, Simeon veniens eadem horâ in templum (*Accepit eum in ulnas ſuas, & benedixit Deum & dixit:* Nunc dimittis *ſervum tuum Domine*, &c.) **Simeonis prophetia.**

Tertiò, Anna (*Superveniens confitebatur Domino, & loquebatur de illo omnibus, qui expectabant redemptionem Iſrael.*) **Annæ prophetia.**

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

Fuge in Ægyptum. *Matth.* 2

Digitized by Google

De fugâ in Ægyptum. Matth. 2.

PRimò, volens Herodes puerulum Iesum interficere,occidi fecit Innocentes,præmonito Ioſeph per Angelum, ut in Ægyptum profugeret (*Surge & accipe puerum, & Matrem ejus, & fuge in Ægyptum*)

Innocentum occiſio.

Secundò,iter corripiunt Ioſeph Ægyptum verſus) *Qui conſurgens, noĉte, &c. ſeceſſit in Ægyptum.*)

IESV fuga in Ægyptum.

Tertiò, (*Et erat ibi, uſque ad obitum Herodis.*)

Quamdiu ibi fuit.

De reditu ab Ægypto. Matth. 2.

PRimò,admonetur Ioſeph ab Angelo,ut in terram Iſraël revertatur(*Surge, & accipe Puerum & Matrem ejus, & vade in terram Iſraël*)

Ab Ægypto revertitur.

Secundò, *Qui conſurgens, &c. venit in terram Iſraël.*

Ejus iter.

Tertiò, eò quôd regnabat Archelaus filius Herodis in Iudæâ, receſſit in Nazareth.

Archelai tempore.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

Vita Chriſti Domini vſq; ad Baptiſmum. Luc. 2

177.

Digitized by Google

De Vitâ Domini ab anno ætatis ſuæ Duodecimo uſque ad trigeſimum.
Luc. 2.

PRimò, quomodo ſubditus erat & obediens parentibus. *Chriſti obedientia.*

Secundò (*Proficiebat ſapientia, & ætate, & gratia,* &c.) *Ejus profectus.*

Tertiò, videtur fabrilem artem exercuiſſe, cùm dicat S. Marcus c. 6. (*Nonne hic eſt faber?* *Artem fabrilem exercuit.*

De Aſcenſu in templum anno duodecimo
Luc. 2.

PRimò, natus JESUS annos duodecim, è Nazareth profectus eſt Hieroſolymam. *Hieroſol. proficiſcitur.*

Secundò, remanſit illic neſciis parentibus. *Remanſit inſciis parent.*

Tertiò, poſt triduum invenerunt eum in templo, ſedentem inter Doctores, & ipſe illis cauſam moræ percotantibus reſpondit (*Neſciebatis quia in his, quæ Patris mei ſunt, oportet me eſſe?*) *Poſt triduū in templo repertus.*

BIBLIOTECA ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

Deſcendit Spiritus Santus corporali ſpecie ſicut columba in ipſum *Luc. 3.*

179.

Digitized by Google

De Baptiſmo ejus. Matth. 3.

PRimò, Matri valedicens, è Nazareth ad Iordanis flumen ſe contulit, ubi tunc Ioannes baptizabat. *Ad Iordanem proficiſcitur.*

Secundò, baptizatus eſt à Ioanne, excuſante ſe primum de indignitate, ſed compulſo his verbis: (*Sine modò, ſic enim decet nos implere omnem juſtitiam.*) *A Ioanne baptizatur.*

Tertiò, deſcendit Spiritus ſanctus ſuper eum, & vox de cælo ſic atteſtans (*Hic eſt filius meus dilectus, in quo mihi complacui.* *Spiritus ſancti deſcenſus.*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

Dic vt lapides iſti panes fiant *Matth:* 4.

Digitized by Google

De tentatione Chriſti. Luc. 4. & Matth. 4.

PRimò, poſt baptiſmum ſeceſſit in deſertum Chriſtus, & ibi per dies quadraginta & totidem noctes jejunavit. *Secedit in deſertum.*

Secundò, ter ab innimico tentatus eſt (*Accedens tentator dixit ei, Si filius Dei es, dic ut lapides panes fiant. Mitte te deorſum. Hæc omnia tibi dabo, ſi cadens adoraveris me.*) *Ter tentatur*

Tertiò, (*Angeli acceſſerunt, & miniſtrabant ei.* *Angelorum miniſterium*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

De

Venite ad me oẽs qui laboratis & ego reficiã uos

Mat. 11.

Digitized by Google

De Apoſtolorum vocatione.

PRimò, videntur SS. Petrus & Andreas, fuiſſe ter vocati Primùm ad ſolam quamdam Chriſti notitiam, *Ioan.* 1. Deinde ad ſequelam ſolum temporaneam, cum animo revertendi ad piſcationem, *Luc.* 5. Ultimò ad perpetuam ſequelam. *Matth.* 4. & *Marc.* 1. *Qui ter vocati ad Apoſt.*

Secundò, vocavit filios Zebedæi, *Matthæi* 4. Et Philippum, *Ioan.* 1. Et Matthæum, *Matth.* 9. *Quinam poſtea.*

Tertiò, vocati ſunt reliqui, licet de quorumdam vocatione, & de ordine vocationum, expreſsè mentio non fiat in Evangelio. *Demum reliqui.*

Tria hîc expendenda ſunt. Primum, quomodò erant Apoſtoli abjectæ conditionis. *3. Expendenda hîc.*

Secundò, ad quantam fuerint dignitatem, & quàm ſuaviter vocati.

Tertiò, quibus gratiæ donis, ſupra omnes veteris Teſtamenti Patres, novique Sanctos evecti ſint.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

De

Digitized by Google

Quodcumque dixerit vobis, facite.
Ioan. 2. v. 5.

Digitized by Google

De primo Christi miraculo facto in nuptiis. Ioan. 2.

PRimò, Invitatus fuit Chriſtus cum Diſcipulis ſuis ad nuptias. *Invitatur ad nuptias.*

Secundò, deficere vinum Mater commonuit. (*Vinum non habent.*) Et miniſtris dixit (*Quodcumque dixerit vobis, facite.*) *De vini defectu monetur à Matre.*

Tertiò, aquam in vinum Dominus convertit (*Et manifeſtavit gloriam ſuam, & crediderunt in eum Diſcipuli ejus.*) *Vini miraculum.*

De fugatis è templo negotiatoribus primâ vice. Ioan. 2.

PRimò, ejecit de templo vendentes illic & ementes, facto ex funiculis flagello. *Vendentes eiiciuntur.*

Secundò (*nummulariorum effudit æs, & menſas ſubvertit.*) *Menſæ evertuntur.*

Tertiò, vendentibus columbas manſuetè inquit: *Auferte iſta hinc, & nolite facere domum Patris mei, domum negotiationis.*) *Columbæ auferuntur.*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

Aperiens os ſuum docebat eos. *Matth. 5.*

Digitized by Google

De Sermone Christi, habito in monte. Matth. 5.

PRimò, ad dilectos ſuos diſcipulos, octo Chriſtus, beatitudinis genera expoſuit. Beati pauperes ſpiritu: Mites: Qui lugent: Qui eſuriunt, & ſitiunt juſtitiam: Miſericordes: Mundo corde: Pacifici: Qui perſecutionem patiuntur. *Sermo octo Beatitud.*

Secundò, eos exhortatur, ut acceptis donis ſeu talentis, utantur rectè (*Sic luceat lux veſtra coram hominibus, ut videant opera veſtra bona, & glorificent patrem veſtrum, qui in cœlis eſt.*) *Sermo de talentorum uſu.*

Tertiò, oſtendit non ſolvere ſe legem, ſed implere, explicatis præceptis de vitando homicidio, furto, fornicatione, perjurio. Et de diligendis quoque inimicis (*Ego autem dico vobis, diligite inimicos veſtros. Benefacite iis, qui oderunt vos.* *Sermo de præceptis.*

De ſedatâ maris tempeſtate. Matth. 8.

PRimò, dormiente Chriſto coorta eſt in mari vehemens tempeſtas. *Oritur tempeſtas.*

Secundò, excitarunt à ſomno eum territi Diſcipuli, quos de fidei levitate arguit) *Quid timidi eſtis modicæ fidei.*) *De fidei levitate arguuntur Diſcip.*

Tertiò, ventis & mari præcepit, ut conquieſcerent, & facta eſt ſtatim tranquillitas: unde obſtupentes homines dicebant (*Qualis eſt hic, quia venti & mare obediunt ei?*) *Fit ejus imperio maris tranquillitas.*

BIBLIOTECA ... ROMA ... VITTORIO EMANUELE

Domine ſalvum me fac. *Matth. 14.*

189.

Digitized by Google

De ambulatione ſuper aquas. Matth. 14.

PRimò, cùm in monte adhuc eſſet Chriſtus, Diſcipulis in naviculam abire juſſis, & (*Dimiſſâ turbâ, aſcendit in montem ſolus orare.*)

Secundò, cùm agitaretur noctu navicula, eò ipſe venit, ambulans ſuper aquas unde perterrefacti diſcipuli phantaſma eſſe judicabant. *Phantaſma nocte putatur.*

Tertiò, poſtquàm dixerat ad eos (*Ego ſum, nolite timere*) S. Petrus accedendi petiit facultatem, & gradiendo ſuper aquas ob ſubortum metum mergi cœpit, quem increpans Dominus de modicâ fide, naviculam intravit, & ceſſavit ventus. *Petrus mergi cœpit.*

Digitized by Google

De miſſis ad prædicandum Apoſtolis. Matth. 10.

Dat poteſtatem dæmonia ejiciendi.

PRimò, Diſcipulis Iesus convocatis dedit poteſtatem ejiciendi dæmonia ex hominibus, & omne morborum genus ſanandi.

Prudentiam & patientiam docet.

Secundò, prudentiam eos docuit & patientiam (*Ecce ego mitto vos ſicut oves in medio luporum. Eſtote ergo prudentes ſicut ſerpentes,& ſimplices ſicut columbæ.*)

Profectionis modm.

Tertiò,profectionis exponit modum (*Gratis accepiſtis, gratis date; nolite poſſidere aurum neque argentum.*) Ad hæc materiam prædicationis expreſſit (*Euntes autem prædicate,dicentes: Quia appropinquavit regnum cœlorum.*)

De

De converſione Magdalenæ. Luc. 7.

PRimò, Chriſto accumbente menſæ in Phariſæi domo, ingreſſa eſt mulier, quæ fuerat in civitate peccatrix (ſive *Maria Magdalena, ſoror Marthæ fuerit, ſive alia) deferens alabaſtrinum vas, unguento plenum. *Magdalenæ acceſſio ad Ieſum.* * b b

Secundò, ſtans retrò cœpit pedes ejus rigare lacrymis, & capillis ſuis abſtergere, deoſculari, & ungere. *Vngit, & abſtergit.*

Tertiò, criminatam eam à Phariſæo defendit Chriſtus, & ad ipſum ait (*Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum.*) Et ad ipſam deinceps: (*Fides tua te ſalvam fecit, vade in pace.*) *Defenditur à Chriſto.*

De quinque millium hominum refectione. Matth. 14.

PRimò, rogabant JESUM Diſcipuli, ut dimitteret aſtantes turbas.

Secundò, ipſe afferri juſſit, quos habebant panes, eoſque præmiſſa benedictione frangens, Diſcipulis porrexit, turbis hominum diſcumbere juſſis, apponendos. *Fractio panis.*

Tertiò, comederunt, & ſaturati ſunt, & ſuperaverunt cophini duodecim. *Ter rata*

De Transfiguratione Chriſti. Matth. 17.

Transfiguratio IESV *Chriſti.*

PRimò, aſſumptis IESUS chariſſimis tribus Diſcipulis, Petro, Ioanne, & Iacobo, (*Transfiguratus eſt ante eos, reſplenduit facies ejus ſicut ſol, veſtimenta autem ejus facta ſunt alba, ſicut nix.*)

Coràm Moyſe & Heliâ.

Secundò, loquebatur cum Moyſe & Heliâ.

Patris vox cælo è delapſa.

Tertiò, rogante Petro, ut fierent ibi tria tabernacula, inſonuit vox de cælo: (*Hic eſt filius meus dilectus*, &c. *ipſum audite*) Vnde conſternati Diſcipuli, proni collapſi ſunt, quos tangendo Chriſtus, dixit: *Surgite, & nolite timere*, &c. *nemini dixeritis viſionem, donec filius hominis à mortuis reſurgat.*)

Digitized by Google

De Lazari ſuſcitatione. Ioan. 11.

PRimò, audito Chriſtus nuntio de Lazari ægrotatione, per biduum ſubſiſtit ut evidentius foret miraculum. *Biduum expectat.*

Secundò, antequàm ſuſcitet mortuum, utriuſque ſororis fidem exſtimulat (*Ego ſum reſurrectio & vita: qui credit in me, etiam ſi mortuus fuerit, vivet.*) *Sororum fides.*

Tertiò, collacrymatus, ac precatus prius ſuſcitavit illum: fuit autem, quo uſus eſt, ſuſcitandi modus, per mandatum (*Lazare veni foras*) *Lazari ſuſcitatio.*

De *cœnâ apud Bethaniam.* Matth. 26.

PRimò, cœnabat Chriſtus in domo Simonis leproſi, & pariter Lazarus. *Cœna apud Simonem.*

Secundò, effudit MARIA unguentum ſuper caput ejus. *Vnguenti effuſio.*

Tertiò, obmurmurat Iudas: (*Vt quid perditio hæc?*) Denuò vero excuſat Chriſtus Magdalenam (*Quid moleſti eſtis huic mulieri? opus enim bonum operata eſt in me.*) *Iudæ obmurmuratio.*

De ingreſſu Ieroſolymam die Palmarum.

Mat. 21. Mar. 11. luc. 19. Ioa. 12.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

De die Palmarum. Matth. 21.

PRimò, præcepit Dominus adduci aſinam, & pullum: (*Solvite & adducite mihi, & ſi quis vobis aliquid dixerit, dicite quia Dominus his opus habet, & confeſtim dimittet eos.*) *Aſina & pulli adductio.*

Secundò, aſinam conſcendit, Apoſtolorum veſtibus inſtratam. *Aſinam conſcendit.*

Tertiò, excepturus eum populus, cùm veniret obviam, veſtimentis ſuis, & ramis arborum ſternebat viam & canebat: (*Oſanna, filio David: benedictus qui venit in nomine Domini: Oſanna in altiſſimis.* *Populus occurrit venienti.*

De Prædicatione in templo. Luc. 19.

PRimò, docebat quotidie in templo. *Docet in Templo.*

Secundò, finitâ prædicatione in Bethaniam redibat, nemine apud Hieroſolymam ipſum excipiente. *Redit in Bethaniam.*

Accipite et comedite: HOC EST CORPVS MEVM *Mat. 26.*

149

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

De cœnâ ultimâ. Matth. 26. & Ioan. 13.

PRimò, comedit cum Diſcipulis paſchalem agnum, eoſque de imminente ſuâ morte præmonuit (*Amen dico vobis, quia unus veſtrum me traditurus eſt.*) *Agnus paſchalis.*

Secundò, lávit eorum, Iudæ quoque ipſius, pedes, incipiens à Petro, qui ad majeſtatem Chriſti, & indignitatem ſuam reſpiciens, ſeſe opponebat (*Domine tu mihi lavas pedes?*) Ignarus ſcilicet præberi à Domino exemplum humilitatis, ita poſteà declarante [*Exemplum enim dedi vobis, ut, quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis.*) *Pedum lotio.*

Tertiò, ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum inſtituit, in ſignum ſummæ dilectionis, his verbis utens (*Accipite & comedite*,&c.) Expletâ autem cœnâ, Iudas ad vendendum illum egreſſus eſt. *Euchariſtia inſtitutio.*

Digitized by Google

Triſtis eſt anima mea vſque ad mortem.
Matth. 26.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

De Myſteriis poſt cœnam & in horto geſtis. Matth. 26 & Marc. 14.

PRimò, peracta cœna, & hymno dicto, profectus eſt Chriſtus ad Oliveti montem cum Diſcipulis ſuis undecim, metu plenis: & octo remanere juſſit Gethſemani (*Sedete hic, donec vadam illuc, & orem.*) **Ad Oliveti montem pergit cum ſuis.**

Secundò, ductis ſecum tribus, Petro, Iacobo, Ioanne, oravit ter dicens, *Pater mi, ſi poſſibile eſt, tranſeat à me calix iſte, verumtamen non ſicut ego volo, ſed ſicut tu.*) Et in agoniâ exiſtens prolixius orabat. **Ter orat.**

Tertiò, cum eo timoris redigi ſe paſſus fuiſſet, ut diceret (*Triſtis eſt anima mea uſque ad mortem*) etiam ſanguinem ſudavit copioſum, teſte Lucâ, (*Factus eſt ſudor ejus ſicut guttæ ſanguinis, decurrentis in terram.*) Unde conjicere licet, veſtimenta ejus jam tum fuiſſe madefacta cruore. **Sanguinem ſudat.**

Digitized by Google

Ob moderatiſſimum reſponſum alapa' fœdiſſima' percutitur à miniſtro.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

De comprehenſione Chriſti, & traductione ad Annæ domum. Matth. 26. Luc. 22. Marc. 14 Ioan 18.

PRimò, permiſit ſe Dominus oſculo à Iudâ tradi, & quaſi latronem comprehendi (*Tamquam ad latronem exiſtis cum gladiis ac fuſtibus comprehendere me? Quotidie apud vos ſedebam docens in templo, & non me tenuiſtis.* Ipſoque interrogante. *Quem quæritis?*) corruerunt in terram inimici omnes. *Oſculum Iudæ.*

Secundò, ſervum Pontificis percutienti Petro ait (*Mitte gladium tuum in vaginam*) & ſanavit ſervum. *Servi auriculæ abſciſſio.*

Tertiò, captus & à Diſcipulis relictus, ad Annæ domum pertrahitur, ubi à Perro paulo poſt ſecuto, ſemel negatus eſt, & alapam accepit à miniſtro quodam objiciente (*Sic reſpondes Pontifici?*(*Chriſtus capitur & deſeritur.*

De

GESTA IN CARCERE CAIPHÆ.

203

BIBLIOTECA ... ROMA VITT. EMAN.

Digitized by Google

De geſtis poſteà in domo Caiphæ. Matth, 26.

PRimò, abducitur ligatus Chriſtus ab Annâ in domum Caiphæ, ubi Petrus rurſum eum bis negavit, atque reſpiciente ipſum Domino. (*Egreſſus foras fluvit amarè.*) *Ab Annâ ad Caipham ductus, à Petro negatur.*

Secundò, permanſit ligatus totâ illâ nocte. *Nocte manet ligatus.*

Tertiò, circumſtantes eum ſatellites illudebant, vexabant, & velatâ facie colaphis cædebant, interrogantes (*Prophetiza nobis Chriſte, quis eſt qui te percuſſit?*) ac modis aliis blaſphemabāt. *Illuditur & vexatur à ſatellitibus.*

De Chriſti apud Pilatum accuſatione. Matth. 26. Luc. 23. Marc. 15, & Joan. 18.

PRimò, Traducitur deinceps ad Pilatum Chriſtus, & coram eo à Judæis calumniosè accuſatur (*Hunc invenimus ſubvertentem gentem noſtram, & prohibentem tributa dare Cæſari.*) *Coram Pilato accuſatur.*

Secundo, eo ſemel atque iterum examinato retulit Pilatus (*Ego nullam invenio in eo cauſam.* *Cauſam nō invenit.*

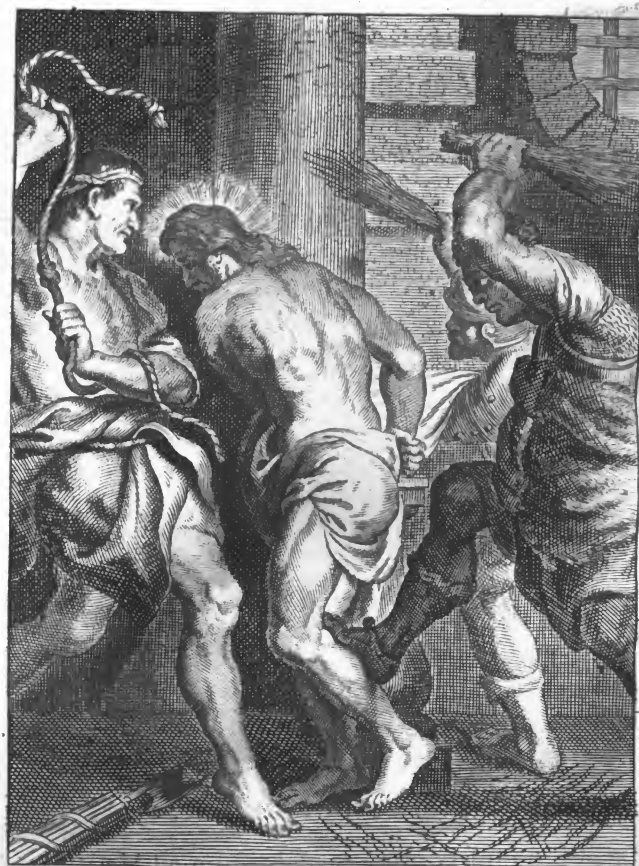
Tertiò, Barrabæ latronis, quam Chriſti Jesu liberationem, malle ſe Iudæi proclamarunt (*Non hunc, ſed Barraham.*) *Barraba poſtponitur.*

De tranſmiſſo Chriſto ad Herodem. Luc. 23.

PRimò, Tranſmiſit Pilatus Chriſtum ad Herodem, æſtimans quod eſſet Galilæus. *ad Herodem mittitur.*

Secundò, Herodi poſcenti curioſa, nihil penitus reſpondit, licet à Iudæis validè accuſaretur. *Herodi non reſpondit.*

Tertiò, ab Herode cum ſuo exercitu ſpretus fuit, atque veſte albâ indutus. *Albâ veſte ſpernitur.*

Apprehendit Pilatus Ieſum, et flagellavit

Joan: 19.

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

De reverſione ab Herode ad Pilatum. Matth. 27. Luc. 23. Marc. 15. & Ioan. 19.

PRimò, Chriſtum remiſit ad Pilatum Herodes, & ambo eâ ipsâ die, cùm priùs inimici eſſent, ſibi invicem reconciliati ſunt. *Remittitur ad Pilatum.*

Secundò, IESUM flagellis cædi juſſit Pilatus: milites eumdem ſpinis coronarunt, atque purpurâ induerunt, deinde irridentes dicebant (*Ave Rex Iudæorum.*) Et colaphos ſimul impingebant. *Flagellatur, coronatur & purpura illuditur.*

Tertiò, (*Exivit ergo* IESUS *portans coronam ſpineam & purpureum veſtimentum*) & Pilatus dicit illis (*Ecce homo*) Pontifices vero conclamabant (*Crucifige, Crucifige eum.*)

Digitized by Google

Eduxerunt et bajulans ſibi crucem exivit
207. *Joan. 19.*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

De condemnatione & Crucifixione IESU *Chriſti.* Ioan. 19.

PRimo, Sedens pro tribunali Pilatus Chriſtum judicavit, & tradidit crucifigendum, poſteaquàm negantes eum Iudæi ſuum Regem eſſe, dixerunt (*Non habemus Regem, niſi Cæſarem.*) *Morte damnatur.*

Secundò, Bajulavit Chriſtus crūcem ſuam, donec ob virium defectum, Simon quidam Cyreneus illam poſt eum ferre compulſus eſt. *Crucem bajulat.*

Tertiò, Inter duos latrones crucifixus fuit aſcripto titulo (IESUS NAZARENUS REX IUDÆORUM.) *Inter latrones crucifigitur.*

Paſſ.' ē,uobis reliq;ns exēplū,ut ſequam: ueſtigia ei'.
I.Pet.2

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

De Myſteriis in Cruce factis. Matth. 27. Luc. 23. Ioan. 19.

PRimò, blaſphemias pertulit in cruce (*Vah qui deſtruis templum Dei*)&c. *Deſcende de Cruce.*) Et diviſa ſunt veſtimenta ejus. *In cruce blaſphematur.*

Secundò, effatus eſt Dominus in cruce verba ſeptem, Orans videlicet pro crucifigentibus: Latroni parcens: Matrem & Ioannem, ſibi mutuo commendans: Exclamans (*Sitio.*) Quando aceto eum potaverunt, & deinde ſe à Patre dicens derelictum, poſteà (*Conſummatum eſt*) Ac poſtremò (*Pater in manus tuas commendo ſpiritum meum.*) *Septem Chriſti verba.*

Tertiò, Sol obſcuratus eſt, ipſo expirante, & petræ ſciſſæ ſunt, aperta quoque monumenta, & velum templi à ſummo ad infimam uſque partem ſciſſum, & latus lancea confoſſum aquam & ſanguinem effudit. *Natura Chriſti morienti compatitur.*

Poſuit illum in monumento ſuo novo *Matth. 27*

209

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

De Myſterio ſepulturæ. Ibidem.

PRimò, De Cruce ſublatus eſt mortuus Dominus per Ioſeph atque Nicodemum, in conſpectu ipſo Matris afflictiſſimæ. *De cruce deponitur.*

Secundò, Delatum eſt ad ſepulchrum corpus unctum & incluſum. *Sepelitur.*

Tertiò, adhibiti ſunt inibi cuſtodes. *Cuſtodia ſepulcri.*

De

Convertiſti planctum meum in gaudium mihi.

Pſal. 29. v. 12.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

De Chriſti reſurrectione & apparitione primâ.

PRimùm, Apparuit Dominus Matri ſuæ, poſtquàm reſurrexit, cùm dicat Scriptura, quod apparuit multis. Licèt enim nominatim illam non exprimat, id nobis tamen relinquit pro certo, tamquàm intellectum habentibus: ne alioqui jure audiamus illud: *Adhuc & vos ſine intellectu eſtis?* **Matri apparet.**

Digitized by Google

Apparuit primo Mariæ Magdalenæ.
Marc. 16.

BIBLIOTECA N. CENTRALE ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

De ſecundâ apparitione. Marc. 16.

PRimò, Summo manè ád monumentum profectæ ſunt Maria Magdalene, Iacobi, & Salome inter ſe dicentes (*Quis revolvet nobis lapidem ab oſtio monumenti?*) *Mulieres ad monumentum.*

Secundò, viderunt lapidem revolutum, & Angeli dictum audierunt (IESUM *quæritis Nazarenum Crucifixum. Surrexit, non eſt hîc.*) *Angeli responſum.*

Tertiò, apparuit Mariæ Magdalenæ quæ, aliis digreſſis, juxta ſepulcrum reſtiterat. *Magdalenæ apparuit.*

Digitized by Google

De tertiâ apparitione. Matth. ult.

Mulierum reditus ex monumento. PRimò, redibant à monumento mulieres cum timore ſimul & gaudio ingenti, ut narrarent Diſcipulis, quidquid de Domini reſurrectione intellexerant.

Secundò, apparens eis in viâ Chriſtus ait (*Avete*) Et illæ accedentes, ac proſtratæ ad pedes ejus, ipſum adorarunt.

Eas affatur. Tertiò, affatus eſt illas Dominus (*Nolite timere.*) (*Ite nuntiate fratribus meis, ut eant in Galilæam, ibi me videbunt.*)

De

Digitized by Google

De apparitione quartâ. Luc. ultimo.

PRimò, Auditâ Petrus ex mulieribus Chriſti reſurrectione, cucurrit ad monumentum. *Petrus cucurrit ad monumentum.*

Secundò, introgreſſus, ſola vidit linteamina, quibus fuerat involutum corpus. *Videt linteamina.*

Tertiò, cogitanti ſuper his Petro Chriſtus ſe oſtendit, unde dicebant Apoſtoli (*Surrexit Dominus vere, & apparuit Simoni.* *Petro apparet Chriſtus*

Qui ſunt hi ſermones, quos confertis ad invicem. *Luc. 24.*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

De apparitione quintâ. Ibidem.

PRimò, duobus Diſcipulis deinceps apparuit cùm irent in Emaus, & de ipſo colloquerentur. *Euntibus in Emaus apparet.*

Secundò, Redarguit eorum incredulitatem & myſteria paſſionis atque reſurrectionis ipſis expoſuit (*O ſtulti & tardi corde ad credendum in omnibus, quæ locuti ſunt Prophetæ. Nonne hæc oportuit pati Chriſtum, & ita intrare in gloriam ſuam?*) *Incredulitas redarguitur.*

Tertiò, rogatus, cum eis manſit, fractoque ipſis pane diſparuit: qui ſubito in Hieruſalem reverſi nuntiaverunt Apoſtolis, quomodo vidiſſent eum, & in fractione panis agnoviſſent. *Rogatus cum eis manſit.*

De apparitione ſextâ. Ioan. 20.

PRimò, Diſcipuli omnes præter Thomam, domi congregati erant propter Judæorum metum. *Diſcipuli congregati.*

Secundò, Ingreſſus januis clauſis Chriſtus (*Stetit in medio, & dixit eis, Pax vobis.*) *Ianuis clauſis ingreditur.*

Tertiò, Spiritum ſanctum eis dedit, & ait: (*Accipite Spiritum ſanctum, quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis*, &c.) *Dat eis Spiritum ſanctum.*

Infer digitum tuum huc, et vide manus me[a]

Joan.

219.

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

De apparitione ſeptima. Ibidem.

PRimò, S. Thomas, cum apparitioni prædictæ non interfuiſſet, proteſtatus erat (*Niſi videro*, &c. *non credam.*) *Thomæ incredulitas.*

Secundò, Poſt dies octo, iterum clauſis januis obtulit ſe videndum Chriſtus, & Thomæ dixit: (*Infer digitum tuum huc, & vide*, &c. *& noli eſſe incredulus, ſed fidelis.*) *Apparet eidem Chriſtus.*

Tertiò, Exclamavit Thomas, (*Dominus meus & Deus meus.*) Cui ſubintulit Chriſtus: (*Beati qui non viderunt, & crediderunt.*) *Thomæ exclamatio.*

De apparitione octavâ. Ioan. ultimò.

PRimò, Palàm ſe denuò fecit Chriſtus piſcantibus ſeptem Diſcipulis, qui, cùm totâ nocte nil cepiſſent, jactum ad mandatum ejus rete (*Iam non valebant illud trahere præ multitudine piſcium.*) *Septem diſcipulis apparet.*

Secundò, per id miraculum, agnoſcens eum Joannes, ait Petro (*Dominus eſt.*) qui confeſtim deſiliens in mare, ad Chriſtum acceſſit. *Chriſtus à Diſcipulis agnoſcitur.*

Tertiò, dedit eis, ut comederent panem & piſcem. Poſteà Petro an ſe diligeret, ter interrogato, ſuum ovile commendavit (*Paſce oves meas.*) *Suas oves commendat.*

De apparitione nonâ. Marc. ultimo.

Ad Thabor Montem.

PRimò, ex Domini mandato abeunt Diſcipuli ad montem Thabor.

Iis apparet.

Secundò, iis apparens ille inquit. (*Data eſt mihi omnis poteſtas in cælo, & in terrâ.*)

Mittit ad prædicandum.

Tertiò, mittens eos ad prædicandum per univerſum orbem, ſic mandavit: *Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti.*)

De apparitione decimâ. 1. Cor. 15.

Apparet pluſquam quingentis.

DEinde viſus eſt pluſquàm quingentis fratribus ſimul.)

De apparitione undecimâ, Ibidem.

Apparuit deinde Iacobo.

De

Digitized by Google

De apparitione duodecimâ.

APparuiſſe Chriſtum etiam Ioſepho ab Arimathiâ, legitur in hagiographis quibuſdam: & veriſimile eſt, atque meditatu pium. *Apparuiſſe Ioſepho ab Arimathiâ legitur.*

De apparitione decima tertiâ. 1. Cor. 15.

APparuit & Beato Paulo poſt Aſcenſionem. (*Noviſſimè autem omnium tamquàm abortivo viſus eſt & mihi*) inquit ipſe. Apparuit etiam Patribus in limbo, quoad animam, & poſtquàm inde educti ſunt. *Apparuit & Paulo.*

Denique, reſumpto corpore, apparebat paſſim Diſcipulis, & cum eis crebro verſabatur. *Paſſim Diſcipulis apparebat.*

Digitized by Google

Data eſt mihi omnis poteſtas in cælo et in terra *Mat. 28.*

BIBLIOTECA NAZ. VITT. EM.

Digitized by Google

De Aſcenſione Chriſti. Act. 1.

PRimò, poſtquàm jam per dies quadraginta multoties ſe Chriſtus Diſcipulis ſuis vivum exhibuiſſet (*in multis argumentis,& loquens eis de regno Dei*) miſit eos Hieroſolymam, ut promiſſum ſibi Spiritum ſanctum, illic expectarent. *Poſt dies quadraginta mittit Hieroſolymam.*

Secundò, Eduxit eos ad Oliveti montem. (*Et videntibus illis elevatus eſt, & nubes ſuſcepit eum ab oculis eorum.*) *Educit ad montem Oliveti.*

Tertiò, iiſdem in cælum ſuſpicientibus dictum eſt per duos illos viros in veſtibus albis aſſiſtentes, quos Angelos fuiſſe credimus: (*Viri Galilæi, quid ſtatis aſpicientes in cælum? Hic* Iesus, *qui aſſumptus eſt à vobis in cælum, ſic veniet quemadmodum vidiſtis eum euntem in cælum.*) *Eisdem ſuſpicientibus in cælum Angeli apparent.*

Heu quã ſordet tell.ᵉ cũ cœlum aſpicio S. Ign.

87.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

CONTEMPLATIO

De Paradiſo.

ORatio præparatoria de more.

Præludium primum, erit per imaginationem in cælum conſcendere, ac ſe in loco ampliſſimo, pulcherrimo & amæniſſimo ante divinam Dei majeſtatem ac ſanctos omnes ſibi propitios ſiſtere.

Secundum, Erit petere gratiam qua bene poſſis ea animo perpetrare, quæ præparavit Deus diligentibus ſe.

Punctum primum, erit contemplari locum in quo homo in æternum eſt permanſurus: eſt enim civitas (ex Apocalypſi 21.) in quadro poſita per ſtadia duodecim millia, & longitudo & latitudo & altitudo ejus æqualia ſunt, fundamenta muri civitatis omni lapide pretioſo ornata: ſtructura muri ejus ex lapide jaſpide: portæ duodecim & ſingulæ ex ſingulis margaritis: platea aurum mundum tamquam Vitrum perlucidum, & civitas non eget ſole neque luna ut luceant in ea: nam claritas Dei illuminat eam, & nox non eſt in illa.

Secundum, erit conſiderare quanta felicitas ſit homini futura cum cernet corpus ſuum agile, ſubtile, impaſſibile & ſplendens, ſinguli enim beati in cœlorum regno clarius ſole fulgebunt in perpetuas æternitates, ubi non

Digitized by Google

eſurient neque ſitient amplius nec cadet ſuper illos ſol neque ullus æſtus & mors ultra non erit neque luctus neque clamor neque dolor erit ultra quia prima abierunt.

Tertiò, erit conſiderare gaudium hominis videntis majeſtatem divinæ naturæ cum generatione ac proceſſione divinarum perſonarum, cæteriſque omnibus Dei attributis, omnipotentis potentiæ, immenſæ ſapientiæ, ſummæ bonitatis & reliquarum infinitarum perfectionum cum pulchritudine & varietate cælorum & rerum omnium creatarum totius mundi quæ in clara viſione & intuitu illius eſſentiæ tamquam in lucidiſſimo ſpeculo apparebunt.

Quartò, Erit contemplari gloriam hominis admiſſi in conſpectum glorioſiſſimæ humanitatis Chriſti Deificatæ & ſupra omnem creaturarum altitudinem ad dexteram uſque patris ſublimatæ: in Chriſto enim videbit relucere omnia fidei noſtræ arcana & cognoſcet admirandam Verbi divini cum humana natura unionem & modum ineffabilem præſentiæ Chriſti Domini anguſtiſſimo Euchariſtiæ Sacramento: intelliget etiam rationes cruciatuum mortis & omnium cumulum meritorum quibus ipſe divinæ juſtitiæ pro peccatis hominum abunde ſatisfecit & illos in filios Dei adoptavit regnique cæleſtis reges atque hæredes effecit.

Quintò, cogitare felicitatem quam percepturi ſunt beati omnes ex ſocietate ſanctiſſimæ Vir-

Digitized by Google

Virginis & à dexteris filij aſſiſtentis in veſtitu deaurato & Angelorum Deo miniſtrantium, millia enim millium miniſtrant & decies millies, centena millia aſſiſtunt ei cum copioſa multitudine cæleſtis patriæ omnium Deum laudantium & benedicentium qui ex omnibus gentibus, tribubus & linguis congregati ſuo ordine, ſede ac dignitate propriis cujuſque meritis reſpondente cernentur ſapientiſſime collocati; ita tamen ut alter alterius bono fruatur ut ſuo.

Sextò, erit cogitare jucunditatem qua perfundentur beati ob ſecuram ac perpetuam tantorum gaudiorum poſſeſſionem cognita Dei bonitate qui ipſos à dæmonis jugo, mundi laqueis & carnis illecebris liberavit: & quod, ſpectata multitudine eorum qui perierunt ſe conſpicient æterna quiete, vita ſecura atque immortali donatos, & torrente voluptatis potatos, ſemper illud canticum concinentes: benedictio & claritas & ſapientia & gratiarum actio, honor, virtus & fortitudo Deo noſtro in ſæcula ſæculorum. Amen.

Colloquio uno vel pluribus pro pio animi affectu faciendis, terminabitur contemplatio cum *Pater noſter*.

Regulæ

Digitized by Google

Regulæ aliquot, ad motus animæ, quos diverſi excitant ſpiritus, diſcernendos, ut boni ſolum admittantur, & pellantur mali.

Conveniunt præcipuè 1. hebdomadæ.

ADvertendum eſt, quòd potiſſimùm conveniunt Exercitiis primæ hebdomadæ.

De his qui facilè peccant mortaliter.

Prima regula eſt, Quòd illis, qui facilè peccant lethaliter, & peccatum peccato addunt, ferè ſolet inimicus noſter illecebras carnis & ſenſuum delectationes objicere, ut eos teneat peccatis plenos, ac ſemper cumulum adaugeat. Spiritus verò bonus, è contrario, conſcientiam illorum pungit aſſiduè, & per ſyndereſis, rationiſque officium à peccando deterret.

De his qui ſe à peccatis abſtinent.

Secunda, Quod aliis hominibus, qui ſe à vitiis & peccatis purgandos curant ſollicitè, & in obſequii divini ſtudio magis ac magis in dies promovent; immittit ſpiritus malignus moleſtias, ſcrupulos, triſtitias, rationes falſas, & alias id genus perturbationes, quibus profectum illum impediat. Spiritui autem bono, ex oppoſito, proprium conſuetumque eſt rectè agentibus, animum ac vires addere, conſolari, devotionis lacrymas ciere, illuſtrare mentem, & tranquillitatem dare, ſublatis obſtaculis omnibus, ut expeditius alacriuſque per opera bona ſemper ultra tendant.

Spiritualis conſolatio quando dignoſcitur.

Tertia, quod ſpiritualis propriè conſolatio tunc eſſe noſcitur, quando per internam quan-

quandam motionem exardeſcit anima in amorem Creatoris ſui, nec jam creaturam ullam, niſi propter ipſum poteſt diligere. Quando etiam lacrymæ funduntur, amorem illum provocantes, ſive ex dolore de peccatis profluant ſive ex meditatione paſſionis Chriſti, ſive aliâ ex cauſa qualibet, in Dei cultum & honorem rectè ordinatâ. Poſtremo conſolatio quoque dici poteſt, fidei, ſpei, & charitatis quodlibet augmentum. Item lætitia omnis, quæ animam ad cæleſtium rerum meditationem, ad ſtudium ſalutis, ad quietem & pacem cum Domino habendam, ſolet incitare.

Quando ſpiritualis deſolatio.

Quarta, Quod ſpiritualis è contrà deſolatio vocari debet, quævis animæ obtenebratio, conturbatio, inſtigatio ad res infimas, ſeu terrenas: omnis denique inquietudo & agitatio, ſive tentatio trahens in diffidentiam de ſalute; & ſpem, charitatemque expellens. Unde ſe anima triſtari, tepeſcere, ac torpere ſentit, & de ipſius Dei Creatoris ſui clementiâ, propè deſperare. Sicut enim conſolationi opponitur deſolatio, ita etiam quæ ab utraque oriuntur cogitationes, ſunt inter ſe prorſus oppoſitæ.

Tempore deſolationis nihil deliberandum.

Quinta, Quòd tempore deſolationis nihil deliberandum, aut innovandum eſt circa propoſitum animi, aut vitæ ſtatum, ſed in eis perſeverandum quæ fuerant priùs conſtituta, puta præcedente die, vel horâ conſolationis.* Quemadmodùm enim, dum fruitur quis conſolatione illâ, quam diximus, non proprio

*c c

ſuo.

ſuo, ſed boni ſpiritus inſtinctu regitur: ita, ob-verſante ſibi deſolatione, agitur à malo ſpiritu, cujus inſtigatione nihil umquam rectè conficitur.

Remedia contra deſolationem. Sexta, Quòd tametſi deſolatione affectus homo, priora ſua conſilia minimè debet immutare; expediet tamen provideri, & augeri ea, quæ contra deſolationis impulſum tendunt: qualia ſunt, inſiſtere orationi, cum diſcuſſione ſui, ac pœnitentiæ aliquid aſſumere.

Quod cogitandum tempore deſolationis. Septima, Quòd quamdiu premimur deſolatione, cogitandum eſt, nos interim relinqui à Domino nobis ipſis, probationis causa, ut per naturales quoque vires, inſultibus inimici noſtri obſiſtamus. Id quod poſſumus haud dubiè, * aſſiſtente nobis jugiter præſidio divino, licet tunc nequaquàm ſentiatur, eò quod fervorem priſtinum charitatis Dominus ſubtraxerit, relicta nihilominùs gratiâ, quæ ad benè operandum, & ad conſequendam ſalutem, ſatis eſſe queat.

* dd

Iuvat maximè patientia. Octava, Quod hominem tentatione pulſatum, mirè juvat patientiæ ſervandæ ſtudium, quæ vexationibus hujuſmodi propriè opponitur, & è diametro reſiſtit. Accerſenda etiam ſpes eſt, & cogitatio adfuturæ brevi conſolationis: ſi præſertim per ſanctos conatus in ſextâ regulâ ſignatos, deſolationis impetus frangatur.

Tres deſolationis cauſæ. Nona, Quod cauſæ deſolationis tres ſunt præcipuæ. Prima, quia propter noſtram in

in ſpiritualibus ſtudiis ſeu exercitiis tepeditatem atque acediam, conſolatione divinâ merito privamur. Secunda, ut probemur quinam ſumus, & quomodo in Dei ſervitium & honorem, abſque præſente quodam conſolationum, donorumque ſpiritualium ſtipendio noſmet impendimus. Tertia, ut certi planè ſimus noſtrarum virium non eſſe, vel acquirere, vel retinere fervorem devotionis, vehementiam amoris, abundantiam lacrymarum, aut aliam quamlibet internam conſolationem: ſed omnia hæc gratuita eſſe Dei dona, quæ ſi vendicemus nobis ut propria, ſuperbiæ & vanæ gloriæ crimen, non ſine ſalutis gravi periculo, incurſuri ſumus.

Tempore conſolationis quid proſpiciendum.

Decima, Quod fruenti homini conſolatione, proſpiciendum eſt, quo ſe pacto gerere poterit, deſolatione deinceps occurrente; ut jam inde acrimoniam & robur animi maturè compararet, ad impetum ejus reprimendum.

Conſolatione affluente ſe deprimat.

Undecima, ut ille idem, affluente conſolatione ſeipſum deprimat ac vilifaciat quantum poteſt, reputando ſecum, quàm imbellis, quamque ignavus eſſe apparebit, deſolatione impugnante, niſi per gratiæ & conſolationis divinæ opem cito ſublevetur. Contra vero ille, quem deſolatio moleſtat, æſtimare debet cum Dei gratiâ, ſe poſſe plurimùm, facileque adverſarios ſuos omnes, devicturum eſſe, dummodo in Dei virtute collocet ſpem ſuam, & animum ſuum corroboret.

Duodecima, Quod hoſtis noſter, naturam

&

Digitized by Google

Quomodo cum hoſte noſtro conſligendum.

& morem muliebrem refert, quoad imbecillitatem virium,& animi pervicaciam. Nam ſicut femina cum viro rixans, ſi hunc conſpexerit, erecto & conſtanti vultu ſibi obſiſtere, abjicit illico animum, ac terga vertit: ſin vero timidum, fugacemque eſſe animadverterit, in extremam ſurgit audaciam, & in illum ferociter invadit. Itidem conſuevit dæmon animo & robore planè deſtitui, quoties ſpiritualem athletam, corde imperterrito,ac fronte arduâ tentationibus videt reluctari. Sin autem trepidet, ad primos impetus ſuſtinendos, & quaſi animum deſpondeat; nulla eſt beſtia ſuper terram inimico illo tunc efferatior; acrior & pertinacior in hominem, ut cum pernicie noſtrâ, malignæ obſtinatæque mentis ſuæ deſiderium adimpleat.

Exemplum nequam amatoris in dæmone.

Decima tertia, Quod idem inimicus noſter morem inſequitur nequiſſimi cujuſpiam amatoris, qui puellam honeſtorum parentum filiam, vel uxorem viri alicujus probi volens ſeducere,ſummopere procurat, ut verba & conſilia ſua occulta ſint, nilque reformidat magis ac ægre fert, quàm ſi puella patri ſuo,vel uxor marito illa patefaciat, cum ſciat hoc pacto de votis & conatibus ſuis actum eſſe. Ad eumdem modum obnixe ſatagit diabolus, ut anima, quam circumvenire cupit ac perdere, fraudulentas ſuas ſuggeſtiones teneat ſecretas. Indignatur verò maximè, & graviſſimè cruciatur, ſi cui vel confeſſionem audienti,vel ſpirituali homini molimina ſua detegantur, à quibus

quibus ita excidere ſe funditus intelligit.

Decima quarta, Quod ſolet etiam adverſarius imitari aliquem belli ducem, qui obſeſſam arcem expugnare atque deprædari cupiens, exploratâ priùs naturâ & munitione loci, debiliorem partem aggreditur. Sic nimirum & ille circuit animam, & callide inquirit, quarumnam virtutum præſidiis, moralium ſcilicet aut theologicarum, ipſa vel munita vel deſtituta ſit: eâque potiſſimum parte machinis omnibus admotis irruit, ac ſubvertere nos ſperat, quam in nobis minus ceteris firmatam cuſtoditamque eſſe præviderit. *Exemplum belli ducis in dæmonem.*

Regulæ aliæ utiles ad pleniorem ſpirituum diſcretionem, & ſecundæ hebdomadæ potiſſimum convenientes.

PRima eſt, Quod proprium eſt Dei, & Angeli cujuſque boni, veram infundere ſpiritualem lætitiam animæ, quam movent, ſublatâ triſtitiâ & perturbatione omni, quam ingeſſit dæmon; cùm hic è contrario, ſophiſticis argumentis quibuſdam, veri ſpeciem præ ſe ferentibus, lætitiam illam in anima repertam, oppugnare ſoleat. *Vera ſpiritualis lætitia à quo.*

Secunda, Solius eſt Dei, conſolari animam, nulla præcedente conſolationis cauſa, cùm ſit hoc proprium Creatoris, ſuam ingredi creaturam, & illam in amorem ſui totam convertere trahere, & mutare. Cauſam vero præcedere *Animæ conſolatio ſolius Dei eſt propria.*

nullam tunc dicimus, quando nec ſenſibus, nec intellectui, neque voluntati noſtræ quidquam objectum eſt, quod ejuſmodi conſolationem cauſare ex ſe poſſit.

Quando præceſſit conſolationis cauſa, quis auctor.

Tertia, Quoties præceſſit conſolationis cauſa, auctor ejus poteſt exiſtere tam malus Angelus, quàm bonus, ſed ad fines tendunt contrarios; bonus quidem, ut anima in boni cognitione & operatione magis proficiat, malus autem, ut malè agat illa & pereat.

Mos dæmonis qualis.

Quarta, Id moris eſt ſpiritui maligno, ut in lucis Angelum transfigurans ſeſe, cognitis piis animæ votis, primùm obſecundet, mox inde ad perverſa ſua deſideria illam alliciat. Simulat etenim ab initio bonas ſanctaſque hominis cogitationes ſequi & fovere; at deinde in occultas fallaciarum ſuarum pedicas paulatim tractum illaqueat.

Sedulo cogitationes excutiendæ.

Quinta, Sedulo & accurate excutiendæ ſunt cogitationes noſtræ, circa principium, medium & finem ſuum quæ tria ſi rectè ſe habeant, Angeli boni argumentum eſt, cogitationes illas ſuggerentis: ſin autem per diſcurſum mentis, aliquid offertur, vel ſequitur, quod ex ſe malum ſit, vel avocet à bono vel ad minus bonum impellat, quàm anima priùs quærendo ſequi decreviſſet, vel animam ipſam defatiget, angat, ac perturbet, ſublatâ quæ priùs aderat, quiete, pace, & tranquillitate, evidens tunc erit indicium, auctorem eſſe cognitionis ejuſmodi, ſpiritum malignum, utpote utilitati noſtræ ſemper adverſantem.

Sexta,

Sexta, Quoties contingit in aliqua ſuggeſtione deprehendi hoſtem ex cauda ſua ſerpentina, id eſt, fine malo, quem ſemper nobis inſinuare ſtudet; tunc plurimum juvat, revolvere diſcurſum totum, & notare, quid ab initio prætexuerit bonæ cogitationis, & quomodò præcedentem ſpiritualis guſtus ſuavitatem, animi ſerenitatem, ſenſim amovere, ac venenum ſuum infundere tentarit, ut per hujuſmodi experimentum cognitæ illius fraudes, facilius deinceps caveantur. *Quando deprehenditur hoſtis: quid faciendum.*

Septima, eorum, qui promovent in bono ſalutis, animis ſe inſinuat uterque ſpiritus diverſo modo: bonus quidem leniter, placidè, ac ſuaviter, ſicut aquæ ſtilla in ſpongiam illabens; malus vero duriter, implácidè, & violenter, cum ſtrepitu quodam, ſicut imber decidens in petram; illis autem, qui indies tendunt in deterius, oppoſitum prorſus uſu venit. Cujus ſanè diverſitatis ratio eſt, quatenus Angelo utrilibet ſimilis eſt vel diſſimilis animę ipſius diſpoſitio. Si enim contrariam ſibi eam alteruter ſpiritus invenerit, cum ſtrepitu & pulſu, qui facilę adverti queat, ei ſe conjungit. Si conformem vero, tamquam in propriam & apertam domum ſubit cum quiete. *Diverſitas utriusque ſpiritus.*

Octava, quoties ſine præviâ ullâ causâ conſolatio nobis adeſt, quamvis ei, tamquam divinitus immiſſæ, ut ſupra dictum eſt, nihil fallaciæ ſubeſſe poſſit; debemus tamen attente ac ſollicite diſtinguere præſens conſolationis tempus à proximo ſequente, in quo ani- *Quando eſt conſolatio ſine pravia cauſa, quid faciendum.*

ma fervet adhuc, & favoris divini nuper accepti ſentit reliquias. Nam poſteriore hoc tempore frequenter accidit, ut vel ex habitu, diſcurſu, & judicio proprio, vel ex boni aut mali ſpiritus inſtinctu, aliqua ſentiamus, vel deliberemus, quæ cum ab ipſo Deo, citra medium non emanent, ſolerti indigent diſcuſſione, priuſquam recipiant aſſenſum, vel in opus veniant.

Regulæ nonnullæ, in diſtribuendis eleemoſynis ſervandæ.

Quando erogatur in conjunctos, quæ ſervanda.

PRima, Si quid erogare libeat in homines genere vel amicitiâ conjunctos, erga quos ſentitur proclivior affectus; attendendæ erunt regulæ quatuor quas ex parte circa electiones commemoravimus. Earum itaque prima hæc eſt, ut affectus erga tales meus, recta proveniat ex amore Dei, quem certe amorem debeo ſentire in me, ut radicem eſſe & cauſam cujuſcumque meæ affectionis erga cognatos & amicos omnes, ac operam dare, ut in hoc præſenti negotio præcipua ea ratio eluceſcat.

Quid ſi quis alter me conſuleret. faciendum.

Secunda, Ut conſiderem, ſi quis alter, cui parem mecum ſtatum, ſeu perfectionis gradum optem, me conſulat ſuper negotio iſtiuſmodi, quam ego illi erogationis faciendæ dictaturus ſim rationem. Hac igitur & me uti par eſt.

Quid ſi vitæ exitus inſtaret.

Tertia, Ut cogitem, ſi mihi vitæ nunc exitus inſtaret, quid in hac re egiſſe vellem potiſſimum. Ita ergo agendum in præſentiâ decernam.

Quarta

Quarta, ut proſpiciam ſimiliter, quid mallem in die judicii à me fuiſſe ſuper his transactum. Id quod & nunc citra dubium præligam. *Quid mallem in die judicii.*

Quinta, ut quoties ad perſonas, mihi humano aliquo vinculo conjunctas, affectum meum ſentio magis inclinare, regulas quatuor prædictas ſedulò expendam, & juxta eas examinem affectum; nihil de eleemoſynâ, ſeu diſtributione faciendâ cogitans, donec ab animo, ſi quid non rectum ineſt, removero. *Quid quando ad conjunctos inclinatur.*

Sexta, quamvis facultates divino cultui, & uſui Eccleſiaſtico dicatæ, citra culpam aſſumi poſſint diſtribuendæ ab eo, qui ad hoc miniſterium ſit vocatus; cùm tamen plurimis, in determinandâ propriis ſuis ſumptibus juſtâ portione, ſoleat de exceſſu ſcrupulus incidere, operæ pretium eſt juxta regulas ſuperiores, vitæ ſuæ ſtatum rectè diſponere. *Quid ſervandum pro rebus Eccleſiaſt.*

Septima, Propter rationes dictas, & alias pleraſque, in adminiſtrandis iis, quæ ad propriam perſonam, conditionem, domum, aut familiam pertinent; optimum ac ſecuriſſimum eſt unicuique, diſtributionis curam ſubeunti, ut ſuæ ſubtrahat commoditati quantum poteſt ac ſeipſum proximè conformet, ad exemplar Domini noſtri Jeſu Chriſti ſummi Pontificis: quandoquidem in tertio etiam Carthaginenſi Concilio, in quo interfuit S. Auguſtinus, decretum fuit, ſupellectilem Epiſcopi, vilem ac pauperem debere eſſe. Hoc idem in quolibet ſtatu ſeu vitæ genere provideri convenit, habi- *Optima ratio diſtribuendi.*

tâ interim ratione perſonarum, & ſtatuum ipſorum: ſicut in matrimonio exemplum præbent S. Joachimus & S. Anna, qui diviſis per annos ſingulos facultatibus ſuis in tres partes, pauperibus unam erogabant, alteram dicabant in templi & divini cultus miniſterium, & tertiam poſtremò neceſſitati ſuæ reſervabant.

Quædam notatu digna de ſcrupulis, quos animæ dæmon injicit, dignoſcendis.

Scrupulus impropriè.

PRimum, Vulgò ſcrupulum appellant, quando ex proprio liberi arbitrii motu & judicio, aliquid concludimus peccatum eſſe, cùm peccatum non ſit, veluti ſi quis animadvertens ſe crucem, ex paleis humi figuratam, in tranſitu calcaſſe, crimini ſibi vertat. Hoc autem non ſcrupulus propriè, ſed judicium potiùs erroneum vocari debet.

Scrupulus propriè qualis.

Secundum, Scrupulus propriè dicendus eſt quoties poſt calcatam crucem ejuſmodi, vel poſt cogitationem, loquelam, aut operationem aliquam, oboritur nobis extrinſecus, peccati admiſſi ſuſpicio. Et quamvis alterâ ex parte veniat in mentem, nos minimè peccaſſe; ambiguitatem tamen quamdam, atque animi perturbationem ſentimus, à dæmone videlicet obtruſam.

Prior ſpecies ſcrupuli impropriè, fugienda.

Tertium, Prior ſcrupuli ſpecies, impropriè ſic dicti, prorſus abhorrenda eſt ut erroris plena. Poſterior vero, per tempus aliquod (dum

(dum præſertim recens eſt vitæ melioris inſtitutio) animam rebus ſpiritualibus vacantem, non parum juvat, cum eam mirum in modum purget, atque ab omni peccati ſpecimine abducat, juxta illud Divi Gregorii: ***Bonarum mentium eſt, ibi culpam agnoſcere, ubi culpa non eſt.***

Quartum, Callidè obſervare ſolet inimicus qualiſnam ſit animæ cujuſvis conſcientia, craſſiorne, an delicatior. Et ſi quam invenit delicatam, multo quoque delicatiorem efficere nititur, & in extremum quemdam redigere anxietatis gradum, ut ſic miſere turbatam, à profectu ſpirituali tandem dejiciat. *Dæmonis calliditas in conſcientiâ obſervandâ.*

Puta ſi animam noverit, quæ peccato nulli conſentiat, mortali, ſive veniali, imò ne umbrā quidem (ut ſic dicamus) voluntarii peccati ſuſtinere queat; tunc, quoniam non poteſt veram peccati rationem illi objicere, eò ſatagit adducere, ut peccatum ſibi eſſe credat, quod revera non eſt, cujuſmodi eſt, de verbo aliquo, vel cogitatiunculâ repentinâ. Craſſam è diverſo animam, ſeu conſcientiam, reddere craſſiorem ſtudet, ut quæ negligebat priùs venialia peccata, mortalia quoque nunc parùm curet, ac in dies minùs reſpiciat.

Quintum, ut anima progredi valeat in viâ ſpirituali, ad illius partis oppoſitum tendat neceſſe eſt, in quam inimicus tentat pertrahere: ut ſi laxiorem iſte conſcientiam facere adnititur, faciat illa ſtrictiorem: aut relaxet contrà, ſi dæmon nimiùm velit reſtringere. Sic *Vt nitendum contra ſcrupulos.*

Digitized by Google

enim continget, vitatis extremæ utriuſque partis periculis, animam ipſam in medio quodam quieto & ſecuro ſtatu jugiter manere.

Cum vanâ gloriâ pulſatur. Sexta, Quotieſcumque homini, dicere aut agere aliquid volenti, quod ab Eccleſiæ uſu, vel majorum noſtrorum ſenſu non diſſonat, quodque tendit in Dei gloriam, obviat extrinſecus ſuggeſtio diſſuadens, ne dicat aut agat illud propoſitum, adductâ vel vanæ gloriæ, vel mali alterius cujuſvis fucatâ quadam ratione; tunc ad Deum elevanda mens eſt: ſique appareat, ad ejus gloriam ſpectare dictum aut factum ejuſmodi, vel certe contrarium non eſſe, tendendum recta erit adverſus talem cogitationem, atque obſtrepenti nobis inimico reſpondendum cum Divo Bernardo: *Nec propter te cœpi, nec propter te finiam.*

Regulæ aliquot ſervandæ, ut cum orthodoxâ Eccleſiâ verè ſentiamus.

Animi promptitudo PRima, Sublato proprio omni judicio, tenendus eſt ſemper paratus promptuſque animus, ad obediendum veræ Chriſti ſponſæ, ac ſanctæ matri noſtræ, quæ eſt orthodoxa, catholica, & hierarchica Eccleſia.

Laus frequentiæ Sacramentorum. Secunda, laudare convenit ſolitam fieri Sacerdoti confeſſionem peccatorum, & Euchariſtiæ ſacræ ſumptionem annuam ut minimum, cum ſit laudabilius, octavo quoque die aut ſemel ſaltem in menſe quolibet, ſervatis interim con-

Digitized by Google

conditionibus debitis, Sacramentum ipſum ſuſcipere.

Tertia, Commendare Chriſti fidelibus, ut frequenter ac devotè Miſſæ ſacrum ſeu ſacrificium audiant. Item cantus Eccleſiaſticos, pſalmos, & prolixas preces in templis, vel extra templa recitandas: tempora etiam probare, determinata officiis divinis & precationibus quibuſcumque, ut ſunt quas vocamus horas canonicas. *Commendatio ſacrorum & cantus Eccleſiaſtici.*

Quarta, laudare plurimum religionum ſtatus, atque cælibatum, ſeu virginitatem matrimonio præferre. *Commendatio religioſi ſtatus.*

Quinta, comprobare vota religioſorum de ſervandâ caſtitate, paupertate, obedientiâque perpetuâ, cum aliis perfectionis, & ſupererogationis operibus. Ubi obiter notandum eſt, quod cum voti ratio ad ea pertineat, quæ ad perfectionem ducunt vitæ Chriſtianæ; de aliis, quæ ab ipsâ perfectione potius avertunt, ut de negotiatione, vel matrimonio, votum numquàm emittendum ſit. *Commendatio votorum & perfectionis religiosa.*

Sexta, Laudare prætereà reliquias, venerationem & invocationem Sanctorum. Item ſtationes, peregrinationeſque pias, indulgentias, jubilæa, candelas in templis accendi ſolitas, & reliqua hujuſmodi pietatis ac devotionis noſtræ adminicula. *Commendatio reliquiarum, ſtationum, &c.*

Septima, Extollere abſtinentiæ ac jejuniorum uſum, ut quadrageſimæ quatuor temporum, vigiliarum, ſextæ feriæ, ſabbati, aliorumque pro devotione ſuſceptorum. Item ſpontaneas *Commendatio jejuniorum, ſtationum, &c.*

neas

Digitized by Google

neas afflictiones ſui, quas pœnitentias dicimus non internas ſolum, ſed etiam externas.

Commendatio templorum & imaginum.

Octava, Laudare inſuper templorum extructiones, atque omnamenta, nec non imagines, tamquam propter id quod repræſentant, jure optimo venerandas.

Commendatio præceptorum Eccleſiaſticorum.

Nona, Confirmare maximè omnia Eccleſiæ præcepta: nec impugnare ullo modo: ſed contra impugnantes quæſitis undique rationibus promptè defendere.

Approbatio Patrum, decretorum, &c.

Decima, Patrum etiam, ſeu ſuperiorum decreta, mandata, traditiones, ritus, & mores ſtudioſè probare. Licet autem non reperiatur ubique ea, quæ deberet eſſe, morum integritas; ſi quis tamen, vel in publicâ concione, vel in populari commercio, ipſis obloquitur, generat potiùs damna & ſcandala, quam aliquid afferat remedii aut utilitatis, cùm nihil aliud ſequatur, niſi exaſperatio & obtrectatio populi adverſus Principes ac Paſtores ſuos. Temperandum eſt igitur ab iſto invectivarum genere. Verumtamen, ſicut damnoſum eſt, primates ipſos abſentes, apud populum allatrare, atque proſcindere: ita rurſus privatim admonere eos, qui ſi velint, mederi huic malo poſſunt, operæ pretium videtur fore.

Doctrina ſacra, tum poſitiva, tum ſcholaſtica commendatio.

Undecima, Doctrinam ſacram plurimi facere, tum eam, quæ Poſitiva dici ſolet, tum, quæ Scholaſtica. Sicut enim Sanctis Doctoribus antiquis Hieronymo, Auguſtino, Gregorio, & conſimilibus, ſcopus fuit, ad amorem & cultum Dei amplectendum, animos

mos movere; ita peculiare eſt B. Thomæ, Bonaventuræ, Magiſtro ſententiarum, & aliis recentioribus Theologis, dogmata ad ſalutem neceſſaria exactiùs tradere, atque definire, prout convenit ſuis temporibus, & poſteris, ad errores hæreſũm confutandos. Siquidem Doctores hujuſmodi, ut ſunt tempore poſteriores non ſolùm Scripturæ ſacræ intelligentiâ præditi ſunt, & veterum auctorum juvantur ſcriptis; ſed etiam cum influxu divini luminis, conciliorum ſanctionibus, decretis, & variis Eccleſiæ ſanctæ conſtitutionibus, ad ſalutis noſtræ ſubſidium feliciter utuntur.

Duodecima, Culpabilis eſt ac vitanda hominum, qui adhuc in terris vivunt, (quantumvis laudabilium) comparatio cum Sanctis & Beatis, dicendo: Iſte eſt doctior S. Auguſtino: Ille eſt alter S. Franciſcus: Æqualis eſt Paulo ſanctitate, aut aliquâ virtute, non eſt inferior, &c. *Vitanda cũ Sanctis comparatio.*

Decima tertia, Denique ut ipſi Eccleſiæ Catholicæ omnino unanimes, conformeſque ſimus, ſi quid, quod oculis noſtris apparet album, nigrum illa eſſe definierit, debemus itidem, quòd nigrum ſit, pronuntiare. Indubitate namque credendum eſt, eumdem eſſe Domini noſtri Jeſu Chriſti, & Eccleſiæ orthodoxæ, ſponſæ ejus, ſpiritum, per quem gubernamur ac dirigimur ad ſalutem: neque alium eſſe Deum, qui olim tradidit Decalogi præcepta, & qui nunc temporis Eccleſiam hierarchicam inſtituit atque regit. *Eccleſiæ definitioni prom.pta ſubmiſſio.*

Decima

Vt de prædeſtinatione loquendum. Decima quarta, Advertendum quoque eſt, quamquàm veriſſimum ſit, nemini continge-re ſalutem, niſi prædeſtinato; circumſpecte tamen ſuper hoc loquendum eſſe, ne forte gratiam ſeu prædeſtinationem Dei nimis extendentes, liberi arbitrii vires, & operum bonorum merita excludere velle videamur: vel è converſo, ne plus æquo hiſce tribuentes, illis interim derogemus.

Vitandus de prædeſtinatione ſermo frequens. Decima quinta, Similem ob cauſam frequens de prædeſtinatione ſermo habendus non eſt: ſique incidat nonnumqnam, ita temperari decet, ut nulla plebi audienti detur occaſio erroris, ac dicendi: Si de ſalute meâ, vel damnatione jam definitum eſt, ſive malè, ſive benè agam, aliter evenire non poteſt: unde ſolent multi opera bona negligere, & alia ſubſidia ſalutis.

Cautè de fide dicendum Decima ſexta, Accidit etiam non raró, ut ex immodicâ fidei prædicatione & laude, adjectâ diſtinctione aut explicatione nullâ, anſam arripiat populus, torpeſcendi circa bona quælibet opera, quæ fidem præeunt aut ſequuntur charitatis nexu efformatam.

Vt de gratiâ loquendum. Decima ſeptima, Neque itidem prædicandæ & inculcandæ gratiæ Dei uſque adeò inſiſtendum fuerit, ut ſerpere inde poſſit auditorum animis lethalis error, negatâ liberi arbitrii noſtri facultate. De gratia ergo ipſa diffuſe quidem loqui fas eſt, Deo aſpirante, ſed quatenus in gloriam ejus uberiorem redundat, idque juxta modum convenientem, noſtris præ-ſertim

ſertim temporibus, tam periculoſis: ne & liberi arbitrii uſus, & operum bonorum efficacia tollatur.

Decima octava, Quamvis ſummè laudabile ſit atque utile, ex dilectione pura inſervire Deo, nihilominùs tamen valdè commendandus eſt Majeſtatis divinæ timor. Neque porrò is timor ſolùm, quem filialem appellamus, qui pius eſt ac ſanctus maximè; verùm etiam alter, ſervilis dictus. Quippe qui homini utilis eſt admodùm, & ſæpenumerò neceſſarius, ut à mortali peccato, quando incidere contingit, reſurgere promptè ſtudeamus: à quo, dum erimus immunes atque alieni, faciliùs patebit aſcenſus ad timorem illum filialem Deo penitùs acceptum, qui nobis cum ipſo Deo unionem amoris præſtat & conſervat. *Timores laudabiles.*

Quæ ab aliis impreſſis Exercitiorum exemplis variant, ex utroque noſtro exemplari manuſcripto. In myſteriis autem vitæ Chriſti, etiam ex editione vulgatâ, emendata ſunt.

Loca

Loca quæ ex diligenti cum Hiſpanico autographo collatione adnotata ſunt in hac poſtremâ editione.

EA Patrum deputatio, quæ in V. Generali Congregatione pro recognoſcendo Directorio Exercitiorum inſtituta fuit; illud in primis propoſuit, ut antequàm liber Exercitiorum denuò imprimeretur, cum Hiſpanico autographo, qui Romæ ſervatur, diligenter conferretur, non ut nova quædam verſio fieret, ſed ut loca quædam accommodarentur, quæ in vulgatâ Latinâ editione ſubobſcura videbantur. Quod cùm R. P. N. fieri mandaſſet, factâ diligenti collatione, compertum eſt, Latinam editionem in paucis ab autographo diſcrepare. Iis igitur prætermiſſis, quæ parvi momenti eſſe videbantur, ea tantùm loca adnotari placuit, in quibus ſenſus ſubobſcurus cenſebatur, vel certè clarior hac novâ verſione reddi poterat. Quæ omnia cùm eſſent à R. P. N. cum Patribus Aſſiſtentibus diligenter examinata, ne vulgata editio, ob reverentiam, quæ illi meritò debetur, mutari

videretur,

Digitized by Google

videretur, ſatius viſum eſt, ſi in fine Exercitiorum loca omnia, quæ ſunt adnotata, ponerentur ſtellulis quibuſdam ſignata, quæ locis, in quibus facta eſt mutatio, reſponderent, ut faciliùs, quæ in poſtremâ hac editione fuerunt accommodata, reperiri à quolibet poſſent. Hic autem labor, ut ſperamus, majorem quamdam lucem afferet iis, qui Exercitia tractant, omnibuſque Societatis noſtræ hominibus, qui Exercitiorum uſum habere debent frequentiſſimum, non erit injucundus. Romæ, 25. Iunii, M. D. XCVI.

Mandato R. P. N. Generalis.

JACOBUS DOMINICUS
Secretarius.

Digitized by Google

IN ANNOTATIONIBVS XX.

Quæ ſunt in principio Exercitiorum.

PAginâ 57. *Annotatione quartâ in fine, ubi dicitur*: * *a* Expedit nonnumquàm ſuccidi hebdomadam. *Senſus erit clarior ſi legatur*: Contrahi hebdomadam.

Pag. 58. *Annotatione octavâ, ubi dicitur*; : * *b* In prioribus duabus hebdomadis. *Lege*: Pro prioribus duabus hebdomadis.

Pag. 59. *Annotatione decimâ in fine, ubi habetur*: * *c* Atque per exercitia primæ hebdomadæ comprehenditur. *Lege*: Atque exercitiis primæ hebdomadæ reſpondet.

Pag. 61. *Annotatio decimaſeptima ita poni debet*: * *d* Decima ſeptima. Perutile eſt, ut qui tradit Exercitia, quamvis inquirere, ac ſcire non intendat proprias alterius cogitationes & peccata; certior tamen fideliter fiat de variis agitationibus & cogitationibus, quas varii ſpiritus immittunt. Perſpecto enim majori, aut minori ejus profectu, nonnulla ſpiritualia Exercitia præſcribere illi poteſt, præſenti animæ neceſſitati opportuna.

In

Digitized by Google

In Fundamento.

PAg.67. *Vbi dicitur* : * *e* Prout libertati arbitrii noſtri ſubjectæ ſunt, & non prohibitæ. *clariùs ex autographo dicatur*: Prout libertati arbitrii noſtri permiſſum eſt, & non prohibitum.

Pag. eadem. *Circa finem fundamenti, ubi habetur* : * *f* Sed conſentaneum eſt, ex omnibus ea demum, quæ ad finem ducunt, eligere ac deſiderare. *dicatur* : Sed conſentaneum eſt ex omnibus ea demum, quæ ad finem, cujus gratiâ conditi ſumus, nos ducunt, eligere ac deſiderare.

In V. Exercitio primæ hebdomadæ.

PAg.105. *In primo puncto*: * *g* Et animas igneis quibuſdam corporibus, velut ergaſtulis incluſas. *dicatur* : Et animas velut igneis quibuſdam corporibus, tamquàm ergaſtulis, incluſas.

In Additionibus.

PAg.107. *In primâ Additione, ubi dicitur* : * *h* Cogitem de horâ, quâ ſurgendum mihi erit, & de Exercitio faciendo. *Ex autographo dicatur*: Cogitem de horâ, quâ ſurgendum mihi erit, Exercitii faciendi puncta breviter animo retractans.

Digitized by Google

In Meditatione ſecundæ diei in ſecundâ hebdomadâ.

PAg 125. *In primo puncto*: * *i* Inter quos me adeſſe fingam, tanquàm pauperculum, eorum utcumque neceſſitatibus, &c. *addatur ex autographo*: Inter quos me adeſſe fingam, tamquàm pauperculum, & ſervulum indignum, eos ſpectantem, contemplantem, & eorum neceſſitatibus cum reverentiâ maximâ famulantem.

In quintâ Contemplatione.

PAg. 127. *In tertio puncto*: * *k* Dulcedo animæ, divinis donis, &c. *Legatur*: Dulcedo, divinitatis, animæ, ejuſque virtutum, ac ceterorum omnium juxta rationem, &c.

In quinque Notandis.

PAg. 128. *In tertio*: * *l* Superadditâ circa veſperas unâ repetitione, & ſenſuum applicatione ante cœnam. *Ex autographo*: Superadditâ circa veſperas unâ repetitione, & poſteà ſenſuum applicatione ante cœnam.

In ſecundâ die.

PAg. 130, * *m* Et fuga in Ægyptum. *Additur ex autographo*: Et fuga ejuſdem veluti exulantis in Ægyptum.

In

In Præludio poſt Contemplationem tertiæ diei.

PAg. 131. *Quod ibi dicitur de diſtinctione duplicis ſtatus, clariùs ita ponetur ex autographo:* *n Cùm ſuprà propoſitum fuerit exemplum Chriſti de vitæ genere, quod in mandatorum Dei obſervatione conſiſtit, dum parentibus ſuis fuiſſe ſubditus memoratur, & primus, ſeu communis ſtatus appellatur. Nunc idem ipſe Dominus formam videtur exhibere alterius, ſeu ſecundi ſtatus perfectionem Evangelicam afferentis, quando videlicet in templum ſe contulit, &c.

In Meditatione quartæ diei de tribus hominum Claſſibus.

PAg. 139. *In fine primi Præludii* : * o Sublato utcumque noxio affectu rerum, utpote ſaluti impedimento. *Legatur*: Sublato utcumque noxio affectu rei partæ, utpote, &c.

Pag. 140. *In primâ Claſſe* : * p Debitaque adminicula toto vitæ tempore non admovet. *Ex autographo* : Debitaque adminicula uſque ad horam mortis non admovet.

Pag. eadem. *In tertia*: * q Ac, interim omnia relinquens integra, &c. *uſque ad finem. Ita ex autographo verti poteſt clariùs*: Ac interim ita ſe gerit, ut qui omnia in affectu reliquerit, enitendo ſcilicet, neque hoc, neque aliud quippiam expetere, niſi quantum divini obſequii intui-

tus moveret; ita ut non aliam admittat relinquendæ, aut retinendæ rei acquiſitæ cauſam, præter rationem ac deſiderium melius Deo Domino noſtro ſerviendi.

Pag. 140. *In Notando*:* r Servabimus tamen interea &c. *uſque ad finem. In autographo ſic habetur*: Atque hoc ipſum optare, petere, & flagitare, ſpectato ſolùm obſequio & gloriâ divinæ ipſius bonitatis.

In ſecundo Notando poſt duodecimam Meditationem.

PAg. 142. *Secundo*: * ſ Quòd inchoanda eſt, &c. *uſque ad finem. Omnis dubitandi ratio tollitur, ſi ita vertatur ex autographo*: Secundò, quòd inchoanda eſt electionum diſcuſſio à contemplatione diſceſſus Chriſti ex Nazareth Jordanem verſus incluſivè, quæ fit quinto die, ut in ſequentibus declaratur.

In modo ſecundo benè eligendi.

PAg. 152. *In ſecundâ Regulâ*: * t Secunda, eſt conſiderare, &c. *uſque ad finem. Clariùs ita verti poteſt ex autographo*: Secunda eſt conſiderare, ſi quis mihi vir anteà ignotus, & numquàm planè viſus, cui tamen nihil non perfectionis ineſſe cupiam, occurreret dubius ſuper electione hujuſmodi, quidnam ego illi faciendum ad majorem Dei gloriam, & majorem animæ illius perfectionem eſſem conſulturus: quo animad-

animadverſo, id mihi agendum ducam, quod alteri ſuaderem.

In tertiâ hebdomadâ.

PAg. 157. *In titulo primæ contemplationis:* * *v* Prima contemplatio fit in media nocte, &c. *addatur ex autographo:* Prima contemplatio de Chriſti Domini noſtri profectione à Bethania in Hieruſalem, & de geſtis uſque ad ultimam cœnam incluſivè, fit media nocte, & continet orationem præparatoriam.

Pag. 158. *In quarto puncto:* * *x* Quartum, advertere, quid jam inde, &c. *ita vertendum ex autographo:* Quartum, advertere quid Chriſtus Dominus noſter in humanitate patiatur, aut pati appetat, juxta punctum, quod meditandum ſuſcipitur: unde incipiam & ipſe maximo conatu dolorem, mœſtitiam, & fletum mihi excitare: idemque curabo in ſubſequentibus punctis.

In 1. Contemplatione 4 hebdomadæ.

PAg. 169. *In primo Præludio:* * *y* Sepulto corpore. *Ex autographo habetur:* Corpore ab anima ſeparato; *vox enim illa* (ſepulto) *non eſt, neque cohæret cum aliis.*

Pag. 170. *In quarto puncto:* * *z* Quomodò Chriſti divinitas paſſionis & mortis tempore abſcondita. *In autographo habetur:* Quomodò Chriſti divinitas, quæ paſſionis tempore videbatur abſcondita, &c.

Digitized by Google

In Contemplatione ad acquirendum amorem.

PAg.176. *In tertio puncto, post illa verba:* * aa Laborantem quodammodò. *addantur hæc ex autographo:* Ut in cælis, elementis, plantis, frugibus, & animantibus, quatenus dat, &c.

De Converſione Magdalenæ.

PAg.213. *In autographo non habentur verba illa:* * bb Sive Maria Magdalena ſoror Marthæ fuerit, ſive alia.

In 5. Regulâ de diſcretione ſpirituum.

PAg.253. *Verba illa:* * cc Quemadmodùm enim dum fruitur quis, *uſque ad finem. ita commodiùs verti poſſunt ex autographo:* Quemadmodùm enim in conſolatione bonus ſpiritus nos magis regit ac dirigit; ita in deſolatione malus, cujus inſtigatione & conſiliis nihil rectum decernere poſſumus.

In 7. Regulâ de diſcretione ſpirituum.

PAg.254. *Circa medium:* * dd Aſſiſtente nobis jugiter præſidio divino, licet tunc nequaquàm ſentiatur. *In autographo ſic habetur:* Aſſiſtente nobis præſidio divino, quod ſemper manet, licet tunc nequaquàm ſentiatur.

In

Digitized by Google

In 2. Regulâ pro diſtribuendis Eleemoſynis.

PAg.260. *Secunda* : * ee Ut conſiderem, &c. *uſque ad finem. Hæc regula in autographo ſic habetur* : Secunda, Ut conſiderem ſi quis alter eſſet mihi planè ignotus, cui tamen pro hoc miniſterio, & ipſius ſtatu omnem perfectionis gradum exoptem, quam ego illum in hac diſtributione rationem ſequi vellem ad majorem Dei gloriam, & animæ ſuæ perfectionem, hac ipſa eadem mihi utendum eſſe.

LAUS DEO.

Digitized by Google

BREVIS INDEX

Meditationum, Additionum, & Notandorum, quæ hoc libro continentur.

Confirmatio Exercitiorum, Pauli III. pag.7.
Teſtimonia eorum. quibus cenſura Exercitiorum eſt commiſſa. 12.
Allexander Papa VII.ad perpetuam rei memoriam. 15.
Quidam de Societate Ieſu devoto lectori ejuſdem ſocietatis S. in Domino. 17.
Præfatio ad lectiorem. 19
ANNOTATIONES, *ut juvari poſſit & is qui tradit, & is qui accipit Exercitia.* 55.

Prima hebdomada.

Principium, ſeu Fundamentum. 67.
Examen particulare. 69.
Examen generale. 73.
Examinis generalis modus. 78.
Confeſſionis generalis, & communionis uſus. Ibid.
Primum Exercitium ſecundùm tres animæ potentias circa triplex peccatum. 81.
Secundum Exercitium, meditatio de peccatis. 87.
Tertium Exercitium, repetitio primi & ſecundi cum tribus colloquiis. 89.
Quartum ſimile. 91.
Quintum de inferno. 105.
Exercitiorum temporis diſtributio. 106.
Additiones ad Exercitia meliùs agenda. 108.
De pœnitentiâ, ſeu afflictione corporis. 109.
Notanda alia quatuor. 110.

Heb-

Digitized by Google

Hebdomada ſecunda.

Contemplatio regni Chriſti. 117.
Primæ diei meditatio prima de Incarnatione. 121.
Contemplatio ſecunda de Natiuitate. 125.
Tertia, repetitio utriuſque. 126.
Quarta ſimilis. 127.
Quinta, applicatio ſenſuum ad prædictas. Ibid.
Annotationes quinque. 128.
Secundæ diei contemplationes. 130.
Tertiæ diei. 130.
Præludium conſiderationis ſtatuum diverſorum. 131.
Quartæ diei meditatio de duobus vexillis. 133.
Ejuſdem diei meditatio de tribus hominum claſſibus. 139.
Quintæ diei. 141.
Sextæ, Septimæ, Octavæ, Nonæ, Decimæ, Vndecimæ, & Duodecimæ. 142.
Annotationes tres. Ibid.
Tres modi humilitatis. 145.
Præludium ad electionem faciendam. 146.
Introductio ad eligendarum rerum notitiam. 147.
De tempore triplici ad electiones faciendas. 148.
Modus prior bonæ electionis faciendæ. 151.
Modus poſterior. 152.
De emendatione, ſeu reformatione vitæ ſtatus. 153.

Tertia hebdomada.

Contemplatio prima, de cœnâ Domini. 157.
Secunda, de geſtis poſt cœnam, & in horto. 161.

Notanda quatuor: 162.
Secundâ & tertiâ die. 163.
Quartâ, quintâ, ſextâ & ſeptimâ cum annotationibus. 163. & 164.
Regulæ ad victum temporandum. 165.

Quarta hebdomada.

Contemplatio prima de Reſurrectione. 169.
Annotationes aliquæ. 170.
Contemplatio ad amorem ſpiritualem excitandum. 175.
Modi tres orandi, primus. 177.
Secundus. 179.
Ejus regulæ. 180.
Tertius. 181.
Ejus regula. Ibid.

Vitæ D.N. Jesu Chriſti Myſteria.

Notandum. 183.
De Annuntiatione. 185.
De Viſitatione. 187.
De Nativitate. 189.
De Paſtoribus. Ibid.
De Circumciſione. 192.
De tribus Magis. 193.
De Purificatione B. Virginis, & pueri Jesu *præſentatione.* 195.
De fugâ in Ægyptum. 197.
De reditu. Ibid.
De Vitâ Domini ab anno ætatis ſuæ duodecimo uſque ad trigeſimum. 199.
De Aſcenſu in Templum. Ibid.

De

Digitized by Google

De Baptiſmo. 201.
De tentatione. 203.
De Apoſtolorum vocatione. 205.
De Primo Chriſti miraculo facto in nuptiis. 207.
De fugatis è templo negotiatoribus primâ vice. Ibid.
De Sermone Chriſti, in monte. 209.
De ſedatâ Maris tempeſtate. Ibid.
De ambulatione ſuper aquas. 211.
De miſſis ad prædicandum Apoſtolis. 212.
De converſione Magdalenæ. 213.
De quinque millium hominum refectione. ibid.
De Transfiguratione. 214.
De Lazari ſuſcitatione. 215.
De cœnâ apud Bethaniam. ibid.
De die Palmarum. 217.
De Prædicatione in templo. ibid.
De cœnâ ultimâ. 219.
De myſteriis poſt cœnam, & in horto geſtis. 221.
De comprehenſione Chriſti, & traductione ad Annam. 223.
De geſtis in Domo Caiphæ. 225.
De Chriſti apud Pilatum accuſatione. ibid.
De tranſmiſſo Chriſto ad Herodem. 226.
De reverſione ab Herode ad Pilatum. 227.
De condemnatione & Crucifixione JESU *Chriſti.* 229.
De myſteriis in Cruce factis. 231.
De myſterio ſepulturæ. 233.
De Chriſti reſurrectione & apparitione primâ. 235.
De apparitione ſecundâ. 237.
De apparitione tertiâ. 238.
De apparitione quartâ. 239.
De apparitione quintâ. 241.

Digitized by Google

De apparitione ſextâ. ibid.
De apparitione ſeptimâ. 243.
De apparitione octavâ. ibid.
De apparitione nonâ. 244.
De apparitione decimâ, undecimâ. ibid.
De apparitione duodecimâ, & decimatertiâ. 245.
De Aſcenſione. ibid.
Contemplatio de Paradiſo. 249.

Regulæ utiles.

Ad motus animæ diſcernendos. 252.
Ad pleniorem ſpirituum diſcretionem. 257.
In diſtribuendis eleemoſynis. 260.
De ſcrupulis dignoſcendis. 262.
Vt cum Eccleſiâ ſentiamus. 264.
Loca adnotata *in poſtremâ editione ex collatione cum Hiſpanico autographo.* 270.

Digitized by Google

INDEX SECUNDUS.

Tam pro eo, qui dirigit; quam qui dirigitur.

OBſervandum eſt 1. numeros arithmeticos majores priores, deſignare dies Exercitiorum uſque ad XXV.

2. Literas capitales ſive Romanos, ordine ſecundos, innuere ſequelam Exercitiorum ejuſdem diei. Sic, ut A. primum ſuggerat, B. ſecundum; C. tertium; &c.

3. Arithmeticos numeros minores ſive communes, quæ tertio ac ultimo loco notantur, indicare paginam, in quâ, quod ponitur, invenitur.

4. Utile eſſe, ad præparationem Exercitiorum, prælegere Bullas Pontificias tum Pauli. PP. III. pag. 7. & Cenſorum teſtimonia, pag. 12. tum Alexandri. PP. VII. pag. 15. Uti etiam Brevem Inſtructionem meditandi. à pag. 23. uſque ad pag. 54 Nec non Annotationes pag. 55. Atque Additiones pag. 107.

I. Die. Principium ſive fundamentum. I. A. 67.
Examen particulare. I. B. 69.
Examen generale. I. C. 73.
Examinis generalis modus. I. D. 78.
Confeſſionis, & Communionis uſus. I. E. 79.
II. Die. Primum Exercitium. II. A. 81.
Secundum Exercitium. II. B. 87.
Tertium Exercitium. II. C. 89.
Quartum Exercitium. II. D. 91.
De damnis è peccato mortali. II. E. 93.
III. Die. Primus orandi modus. III. A. 177.
Exercitium de morte. III. B. 97.
Examen particulare. III. C. 69.
Regula in diſtribuendis eleemoſynis. III. D. 260.
IV. Die. Exercitium de Judicio generali. IV. A. 101.
Examen Conſcientiæ generale. IV. B. 73.
Quintum Exercitium de Inferno. IV. C. 105.
Meditatio de filio prodigo. IV. D. 113.

V. Die.

Digitized by Google

V. Die. Contemplatio regni Jesu Chriſti. V.A. 117.
Secundus modus orandi. V.B. 179.
Regulæ ad Spirituum diſcretionem. V.C.252 257.
VI. Die. Meditatio de Incarnatione. VI. A. 121.
Contemplatio de Nativitate. VI. B. 125.
Repetitio duarum præcedentium. VI. C. 126.
Applicatio ſenſuum. VI. D. 127.
VII.Die.De Purificatione B.Virginis. VII.A.130.195.
De fugâ in Ægyptum. VII.B.130.197.
De reditu ab Ægypto. VII. C. 197.
VIII.die.De vitâ Dñi ab anno duodecimo. VIII. A.199.
De aſcenſu in templum. VIII.C.19).
Repetitio, & applicatio ſenſuum. VIII.B.126.127.
IX. Die. Meditatio de duobus vexillis. IX. A. 133.
De tribus hominum claſſibus. IX. B. 139.
Tres gradus humilitatis. IX. C. 145.
X. Die. De Baptiſſimo Chriſti. X. A. 201.
De tentatione Chriſti. X. B. 203.
Præludium ad electionem. X. C. 146.
Introductio ad notitiam. X. D. 147.
De tempore triplici ad electiones. X. E. 148.
XI. Die. De Apoſtolorum vocatione. XI. A. 205.
De ſermone Chriſti habito in monte. XI. B. 209.
Modus prior ſanæ electionis. XI. C. 151.
Modus poſterior bene eligendi. XI. D. 152.
XII. Die. De ambulatione ſuper aquas. XII. A. 211.
De prædicatione in templo. XII. B. 217.
Repetitio , & applicatio ſenſuum. XII.C.126.127.
XIII. Die. De Lazari ſuſcitatione. XIII. A. 215.
De die Palmarum. XIII. B. 217.
De emendatione circa Vitæ ſtatum. XIII. C. 153.
Regulæ in diſtribuendis eleëmoſynis. XIII. D.260.
XIV. Die. De cœnâ ultimâ. XIV. A.157.219.
De poſt cœnam in horto geſtis. XIV.B.161.221.
Repetitio,& applicatio ſenſuum. XIV.C.126.127.
XV.Die.De comprehenſione Chriſti. XV. A. 223.

De

De geſtis in domo Caiphæ. XV. B. 225.
Repetitio & applicatio ſenſuum. XV. C. 126. 127.
XVI. Die. De Chriſti apud Pilatum accuſatione. XVI. A. 225.
De tranſmiſſo Chriſto ad Herodem. XVI. B. 225.
Repetitio, & applicatio ſenſuum. XVI. C. 126. 127.
XVII. Die. De reverſione ab Herode ad Pilatum. XVII. A. 227.
De condemnatione, & crucifixione. XVII. B. 229.
Repetitio, & applicatio ſenſuum. XVII. C. 126. 127.
XVIII. Die. De myſterijs in Cruce. XVIII. A. 231.
De myſterio ſepulturæ. XVIII. B. 233.
Regulæ ad victum temperandum. XVIII. C. 165.
XIX. Die. Repetitio Paſſionis. XIX. A. B. C. D. E. 157. 183. 126. 127.
XX. Die. Poſt Reſurrectionem apparuit matri ſuæ. XX. A. 169. 235.
De ſecundâ apparitione. XX. B. 237.
Repetitio, & applicatio ſenſuum. XX. C. 126. 127.
XXI. Die. De tertiâ apparitione. XXI. A. 238.
De apparitione quartâ. XXI. B. 239.
Repetitio, & applicatio ſenſuum. XXI. C. 126. 127.
XXII. Die. De apparitione quintâ. XXII. A. 241.
De apparitione ſextâ. XXII. B. 241.
Repetitio, & applicatio ſenſuum. XXII. C. 126. 127.
XXIII. Die. De apparitione ſeptimâ. XXIII. A. 24[illegible].
De apparitione octavâ. XXIII. B. 243.
De apparitione nonâ. XXIII. C. 244.
XXIV. die. De apparitione. X XI. XII. XXIV. A. 244.
De apparitione decimatertiâ. XXIV. B. 245.
De aſcenſione Chriſti. XXIV. C. 247.
De Paradiſo. XXIV D. 249.
XXV. Die. De tertio modo orandi. XXV. A. 181.
Ad amorem ſpiritualem excitandum. XXV. B. 175.
Regulæ de ſcrupulis. XXV. C. 262.
Regulæ ut cum Eccleſiâ ſentiamus. XXV. D. 264.

Ad majorem Dei gloriam.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

51

8-1

Digitized by Google